

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII

*Proiect în curs de elaborare.
Versiunea Grupului de lucru
la data de 30 martie 2021*

PROGRAMUL

de implementare a Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030

”EDUCAȚIA 2030”

Atenție!

**Până la aprobarea în modul stabilit, conținutul acestui document
exprimă doar opiniile curente ale membrilor Grupului de lucru și nu neapărat ale
Ministerului Educației, Culturii și Cercetării**

Chişinău, 2021

CUPRINS:

I.	INTRODUCERE	3
II.	ANALIZA PROBLEMATIZATĂ A SITUAȚIEI ÎN SECTORUL EDUCAȚIEI PE DOMENII/ DIMENSIUNI	4
2.1.	Dimensiunea realizării conexiunii învățământului cu piața muncii	4
2.2.	Dimensiunea resurselor umane în sistemul de învățământ	5
2.3.	Dimensiunea performanțelor în sistemul de învățământ: acces; incluziune; rezultate ale învățării; absenteism și abandon; grupuri vulnerabile; adaptarea psihosocială și educațională; sănătate	6
2.4.	Dimensiunea relațiilor societății, comunității, familiei cu instituțiile de învățământ	10
2.5.	Dimensiunea dezvoltării/ modernizării continue a curriculumului educațional	11
2.6.	Dimensiunea educației nonformale a elevilor, tinerilor și a adulților	14
2.7.	Dimensiunea cercetării științifice în cadrul educațional	15
2.8.	Dimensiunea guvernării eficiente: cultura organizațională și educațională la nivel de sistem și la nivel instituțional	16
III.	OBIECTIVELE STRATEGICE, GENERALE ȘI SPECIFICE PRIVIND DEZVOLTAREA EDUCAȚIEI PE TERMEN MEDIU ȘI TERMEN LUNG	19
IV.	IMPACTUL IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI	33
V.	CHELTUIELI/ COSTURI PRIVIND REALIZAREA OBIECTIVELOR SPECIFICE	34
VI.	RISURI ȘI MĂSURI DE PREVENIRE ȘI DIMINUARE ALE ACESTORA	84
VII.	INSTITUȚII RESPONSABILE DE IMPLEMENTARE A PROGRAMULUI	85
VIII.	MODALITĂȚI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE A IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI	86
IX.	PLANUL DE ACȚIUNI PRIVIND REALIZAREA OBIECTIVELOR PROGRAMULUI ȘI IMPLEMENTARE A STRATEGIEI "EDUCAȚIA 2030"	87

I. INTRODUCERE

Programul de implementare a Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 "EDUCAȚIA 2030" (în continuare **Program**) reprezintă un document de politici care stabilește sistemul de acțiuni și responsabilității pentru factori de decizii la toate nivelurile sistemului de educație.

Programul este elaborat în conformitate cu *Planul Național de Acțiuni, Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova, Obiectivele Dezvoltării Durabile "Educația 2030"*, ca mecanism de implementare a ***Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 "EDUCAȚIA 2030"***.

În acest sens, **Programul** transpune misiunea, obiectivele strategice și direcțiile prioritare în acțiuni concrete de dezvoltare cum a sistemului de educație așa și a sectorului socioeconomic prin sistemul educației.

Programul va servi drept temei privind elaborarea Planurilor operaționale de activitate a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, a Direcțiilor raionale/ municipale de învățământ, a instituțiilor de învățământ, altor structuri interesate.

Totodată, **Programul** reprezintă un criteriu de manifestare a eficienței funcționării și dezvoltării sistemului de educație.

Programul a fost elaborat în baza următoarelor principii:

- *Principiul coerenței prevederilor strategice și a acțiunilor tactice.*
- *Principiul oportunității și valențelor resurselor implicate în realizarea acțiunilor prevăzute.*
- *Principiul contextualității și dinamicii schimbărilor sociale, economice, politice, educaționale, demografice (modificării schimbărilor).*
- *Principiul ierarhizării responsabilităților privind realizarea acțiunilor din **Program**.*
- *Principiul motivării tuturor agenților implicați în realizarea **Programului**.*

Programul include și un Plan de acțiuni pe termen mediu, costuri de implementare, impactul, condiții și riscuri de implementare.

În elaborarea **Programului** au luat parte: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Economiei și Infrastructurii; Direcții raionale/ municipale de învățământ, ONG-uri de profil etc.

II. ANALIZA PROBLEMATIZATĂ A SITUAȚIEI ÎN SECTORUL EDUCAȚIEI PE DOMENII/ DIMENSIUNI

Analiza problematizată a situației în sectorul educației prezentată în *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 "EDUCAȚIA 2030"* a scos în evidență **14 mari provocări** privind dezvoltarea sistemului de învățământ pe termen mediu și termen lung. Aceste provocări, în mare parte, sunt corelate cu dimensiunile/ aspectele concrete ale sistemului de învățământ, ceea ce generează particularitățile demersului analitic în cadrul *Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 "EDUCAȚIA 2030"*. Acest demers analitic se va axa strict pe o abordare generalizatoare a problemelor din perspectiva ierarhizării lor, stabilirii cauzelor și consecințelor, identificării și formulării obiectivelor generale, specifice și a acțiunilor de atingere a acestora.

2.1. Dimensiunea realizării conexiunii învățământului cu piața muncii

Provocarea 1: Racordarea insuficientă a învățământului la cerințele pieței muncii, școala neoferind încă toate calificările relevante pentru contextul economic al Republicii Moldova, cât și un număr de absolvenți care este doar parțial corelat cu aceste nevoi.

Sistemul de învățământ profesional secundar și postsecundar, sistemul de învățământ superior prin misiunile sale sunt orientate spre formarea resurselor umane pentru toate sectoarele economiei naționale. Totodată, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova constată deficit de specialiști în diferite domenii, inclusiv în domeniul educației. Datele BNS¹ atestă un dezichilibru între ofertele pieții muncii și numărul de absolvenți ai instituțiilor de învățământ profesional-tehnic, colegiilor, universităților și numărul redus al absolvenților care se anagajează în câmpul muncii².

Această provocare ca problemă majoră implică un număr de dificultăți care frânează corelarea eficientă a învățământului și a pieții muncii:

- nivelul scăzut al culturii antreprenoriale a societății și tinerii generații;
- insuficiența documentelor normative/ reglatorie care ar reglementa, relația *sistemul de învățământ – piața muncii*;
- insuficiența mecanismelor, mijloacelor care ar dinamiza relația *sistemul de învățământ – piața muncii*;
- manifestarea stereotipurilor cu referire la gen și inserția femeilor în câmpul muncii.

Aceste probleme și dificultăți se manifestă diferit la diferite niveluri ale sistemului de învățământ: (1) în educația timpurie și învățământul general – problema ține de calitatea educației antreprenoriale și ghidării elevilor în carieră; (2) în învățământul profesional secundar/postsecundar și superior – problema ține de mai mulți factori: asigurarea normativă, revizuirea Cadrului Național al Calificărilor și a Standardelor de Calificare, constituirea unor structuri comune cu piața muncii etc.

Factori cauzali pot fi reduși la următoarea constatare: lipsa unui concept holistic privind asigurarea interacțiunii eficiente a învățământului și a pieții muncii, valorificat într-un sistem de politici educaționale.

¹ BNS – 2019.

² Sursa: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.

2.2. Dimensiunea resurselor umane în sistemul de învățământ

Provocarea 2: Deficit general de cadre didactice și manageriale calificate, bine pregătite și motivate (cu precădere, în rândul tinerilor absolvenți de studii medii de specialitate și superior).

Lipsa acută a cadrelor didactice și manageriale calificate la toate nivelurile sistemului de învățământ, nivelul scăzut de solicitare a profesiilor cu profil pedagogic, nivelul scăzut de motivație și satisfacție profesională, nivelul scăzut de angajare a tinerilor specialiști, în special în mediul rural, *afectează funcționalitatea sistemului de învățământ.*

Numărul cadrelor didactice din sistemul de învățământ de educație s-a redus cu peste 20% în doar 10 ani. La începutul fiecărui an de studii instituțiile de învățământ general din țară își reiau activitatea cu posturi didactice vacante, în special de educatori, profesori de matematică, profesori de limba și literatura română, fizică, educație fizică, limba engleză. Reducerea numărului absolvenților de licee și opțiunile avantajoase de a-și continua studiile peste hotare, conduc la micșorarea constantă a admiterii și în universitățile cu profil pedagogic, ceea ce nu permite formarea de grupe academice la unele specialități și, respectiv, conduce la *reducerea locurilor de muncă pentru cadrele științifico-didactice.*

Deși "înmatricularea" la facultățile pedagogice depășește de 2 ori "necesarul de cadre" estimat, rata angajării absolvenților în câmpul muncii rămâne sub limita necesarului de personal, deficitul de personal didactic menținându-se an de an. Chiar dacă numărul de absolvenți ai instituțiilor pedagogice depășește cu mai mult de 3 ori necesarul de cadre didactice, intră în sistem/se angajează doar circa 9% dintre aceștia. O bună parte dintre tinerii specialiști abandonează profesia fie în favoarea altor profesii, fie migrează în căutarea unui salariu mai bun.

Depopularea localităților rurale (în special în rândul populației tinere) ca urmare a locurilor de muncă limitate, infrastructurii proaste, dar și a lipsei perspectivelor, cel puțin, pe termen mediu, pentru un standard de viață decent, determină lipsa acută a cadrelor didactice și manageriale calificate în mediul rural, în special a celor tinere. Disparitățile rural-urbane în ceea ce privește profesorii calificați subminează calitatea predării în mediul rural; fiecare al cincilea profesor din mediul rural nu deține niciun grad didactic, aceste discrepanțe conducând la rezultate mai mici ale educației în mediul rural, demonstrat de numărul de elevi ce nu promovează/ iau note joase la examenele de BAC.

Sistemul de învățământ național demonstrează în continuare *dezechilibru de gen la toate nivelurile*, în medie ponderea femeilor în sistem din totalul de cadre didactice constituind cca 70 la sută. Mai pronunțat în acest context rămâne învățământul primar și secundar general, numărul de cadre didactice femei prevalând semnificativ, comparativ cu numărul de cadre didactice bărbați.

Scade motivația cadrelor didactice pentru avansare în carieră, respectiv, descrește numărul de profesori cu grade didactice/ cu titlu științific și științifico-didactic. Raportul dintre numărul cadrelor didactice titulare cu grade didactice /titluri științifico-didactice și științifice și numărul total de cadre didactice titulare accentuează problema *calității resursei umane*. Vârsta medie înaintată a personalului științifico-didactic, ponderea redusă a cadrelor științifico-didactice titulare; raportul inechitabil dintre doctori și doctori habilitați; ponderea redusă a cadrelor științifico-didactice abilitate cu dreptul de a conduce doctorate; ponderea redusă a cadrelor științifico-didactice tinere < de 35 de ani; mecanismul nefuncțional de atragere a tinerilor în cariera universitară; nivelul insuficient de cunoaștere a limbilor de circulație internațională, a TIC de către personalul științifico-didactic în vârstă – *afectează calitatea studiilor superioare și a cercetării universitare.*

Factori cauzali

Reducerea semnificativă a numărului de copii/elevi/studenți, provocările pieței muncii, condițiile sociale, economice, psihologice, emigrarea masivă a populației, inclusiv a cadrelor didactice, pierderea atractivității profesiei de cadru didactic, sistemul învechit de formare inițială

și continuă a cadrelor didactice, lipsa coerenței și colaborării între structurile manageriale pe verticală și orizontală sânt principalii *factori determinanți ai schimbărilor semnificative din punct de vedere cantitativ și calitativ a resursei umane din sistemul educațional în ultimii 10 ani.*

2.3. Dimensiunea performanțelor în sistemul de învățământ: acces; incluziune; rezultate ale învățării; absenteism și abandon; grupuri vulnerabile; adaptarea psihosocială și educațională; sănătate

Provocarea 3: Declin accentuat al populației școlare, combinat cu creșterea problemelor de acces la educație și cu o tendință negativă în evoluția indicatorilor de participare școlară și rezultatele învățării (la testări naționale și internaționale) – cu precădere pentru copiii/ elevii/ studenții din medii vulnerabile.

Ca urmare a declinului demografic cauzat de sporul negativ al populației și de exodul cetățenilor peste hotare, a scăzut în ultimele decenii și scade în continuare numărul elevilor și studenților.

În învățământul preșcolar (educația timpurie, în general) numărul de copii a crescut de la 109,7 mii în anul 2008/2009 până la 141,258 mii în anul 2017, și până la 152,167 în anul 2020 acest fapt se datorează creșterii a numărului de grădinițe publice și private, dar și creșterii utilizării a contribuabililor grădinițelor în familie: dacă în anul 2008 erau ocupate circa 65% din locurile din grădinițe, atunci în anul 2017 – 86%.

În comparație cu anul 2008/2009 numărul de copii în învățământul primar a scăzut cu 3,5%, în cel gimnazial cu 28%, în cel liceal – cu 46%, în cel profesional circa cu 20%, numărul de studenți la licență a scăzut cu 40%, ciclul doi cu 12%, ca consecință s-a redus numărul de instituții publice.

De menționat, că accesul limitat la educație la toate nivelurile și ciclurile sistemului de învățământ nu este legat de cadrul normativ sau de capacitățile instituționale, ci de condițiile și oportunitățile unui număr de copii, elevi, tineri, în primul rând, a celor aflați în dificultate.

Acești factori influențează și rezultatele învățării la testări naționale și internaționale.

În ansamblu, din analiza rezultatelor evaluărilor naționale, mai exact a notelor luate de elevi, se poate concluziona că nivelul de formare și de dezvoltare a competențelor absolvenților tuturor nivelurilor de învățământ este în continua creștere. Mai mult ca atât, în cazul evaluărilor interne (învățământul primar) și cele semi-externe (învățământul gimnazial) media notele respective este foarte înaltă, iar rata de promovare se apropie de 99%.

În schimb, în cazul evaluărilor externe (examenul de bacalaureat), care se consideră ca fiind cele mai obiective, cu rezultate comparabile la nivel național, notele sunt cu mult mai modeste. Astfel, pe parcursul anilor 2014-2018, în cazul candidaților din licee, media de licee media notelor la examenul de bacalaureat a crescut de la 6.57 la 6.89. Deși această creștere s-a manifestat atât în mediul urban, cât și în cel rural, notele candidaților din liceele urbane sunt mai mari decât cele ale candidaților din liceele rurale cu circa 0,4 puncte de notare.

Accentuăm faptul că ratele de promovare în cazul evaluărilor externe sunt cu mult mai mici decât în cazul evaluărilor interne și semi-interne. Astfel, în cazul examenelor de bacalaureat, după introducerea monitorizărilor video, în anul 2014 rata de promovare a examenului de bacalaureat pentru candidații din licee a fost de doar 71,4%, comparativ cu 92,3% în anul 2011, fără monitorizare video.

Între rezultatele evaluărilor naționale și cele internaționale există diferențe semnificative. O analiză bazată pe echivalarea baremelor de notare utilizate în cadrul examenelor naționale de absolvire a gimnaziului și a schemelor de acordare a punctelor în cadrul evaluărilor PISA arată că în cazul evaluărilor naționale rezultatele învățării, demonstrate de elevi, sunt supraapreciate. Astfel, în cadrul examenelor naționale calificativul “Nesatisfăcător” a fost atribuit la circa 0,5-

1,4% dintre lucrările elevilor, pe când în cazul evaluărilor PISA valoarea indicatorului respectiv este de circa 43-57%, rezultatele PISA fiind de 40-50 de ori mai joase. Același fenomen se atestă și în cazul calificativului “Foarte bine”. La evaluările naționale, acest calificativ a fost atribuit la 9,7-12,3% dintre lucrări, pe când la evaluările PISA – doar la 0,1-1,25% dintre lucrări.

Prin urmare, conceptul și metodologia evaluărilor din învățământul general trebuie regândite prin deplasarea accentelor de pe evaluarea doar a cunoștințelor teoretice pe evaluarea competențelor propriu-zise, prin implementarea unor proceduri ce ar asigura obiectivitatea, relevanță și veridicitatea rezultatelor evaluărilor.

Factori cauzali

• Lipsa locurilor de muncă, acutizarea sărăciei sunt factori declanșatori ai migrației și a copiilor rămași fără îngrijire părintească. • Accesul rămâne a fi limitat pentru copiii cu dizabilități din cauza infrastructurii inadecvate nevoilor: drumurile și trotuarele care nu sunt accesibile pentru persoanele în scaune cu rotile, unitățile de transport nu neadaptate. • Salariile mici și condițiile de muncă precare și/ sau solicitante generează exodul cadrelor didactice din sistem. • Lipsește conlucrarea intersectorială eficientă în vederea creării de medii de învățare stimulative și prietenoase tuturor copiilor, care ar facilita atractivitatea instituțiilor de învățământ. • Accesul la infrastructuri moderne se realizează, în mare parte, prin proiecte cu finanțare externă, atunci când este posibilă atragerea unor astfel de fonduri. Rezultatele evaluărilor nu sunt utilizate în calitate de indicatori de performanță a instituțiilor de învățământ. • Lipsa unor instrumente eficiente de asigurare a adaptării psihosociale și educaționale a copiilor, elevilor din grupuri vulnerabile, dar și de diminuare a absenteismului și abandonului școlar. • Sistemul de învățământ nu valorifică potențialul său în vederea educației pentru sănătate a elevilor, tinerilor.

Provocarea 4: Progresul limitat în promovarea incluziunii școlare, cu precădere pentru copiii/ elevii/ studenții cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale CES și a copiilor/ elevilor/ studenților din familii dezavantajate socioeconomic și elevi aparținând minorităților naționale.

Codul al Educației (2014) definește educația incluzivă drept “proces educațional care răspunde diversității copiilor și cerințelor individuale de dezvoltare și oferă oportunități și șanse egale de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație de calitate în medii comune de învățare” (art. 3).

Numărul copiilor referiți, evaluați și aflați în evidența serviciilor de asistență psihopedagogice (SAP) a crescut începând cu anul 2013. O evoluție similară se înregistrează pentru copii din educația timpurie, în 2017 SAP-urile având în evidență 1,672, iar în 2018, 1,807 de copii cu CES de la acest nivel educațional (în ciuda curențelor legislative și bugetare). În învățământul profesional tehnic (IPT) incluziunea copiilor/ tinerilor cu CES a demarat mai târziu și a fost reglementată prin Ordinul MCC nr.1430 din 25.09.2018 cu referire la Reperele metodologice privind educația incluzivă în învățământul profesional ethnic.

Cheltuielile de acoperire a serviciilor pentru educația incluzivă se realizează din bugetele pentru educație la nivel de raion, astfel încât din totalul finanțării raionale pentru educație se alocă 2% pentru educația incluzivă. Pornind de la faptul că finanțarea sistemului educațional din Republica Moldova este finanțarea standard per elev, finanțarea educației incluzive reprezintă o cotă – parte din numărul de elvi, dar nu se bazează pe necesitățile individuale ale elevilor cu CES.

Resursele umane sunt de asemenea insuficiente pe mai multe niveluri (în special pentru CDS și numărul de specialiști în SAP) și gradul lor de încărcare ridicat prin raportare la numărul de copii cu CES și a instituțiilor de învățământ din teritoriul acoperit.

Numărul cadrelor didactice de sprijin în învățământul general a crescut constant începând cu anul 2013 și s-a stabilizat în ultimii 3 ani (425 CDS în 2013 și 999 CDS în 2018). Se observă un raport de aproximativ 9:1 (9 copii cu CES la 1 CDS). În cazul mai multor raioane bugetul

prevazut pentru educatia incluziva nu permite angajarea unui CDS la un numar mai mic de copii cu CES, asa cum prevede normativul în cazul asigurarii cu CDS a copiilor cu dizabilități sever.

Factori cauzali

Accesibilitatea mediului fizic: Copiii cu CES, în special cei cu dizabilități, încă se mai confrunta cu problema accesibilității și adaptării fizice a spațiului. Necesitatea dezvoltării infrastructurii ce trebuie parcursă până la școală, cât și cea din interiorul școlii rămâne o sarcină de realizat în următorii ani. Trebuie să recunoaștem: s-a investit mult efort și resurse deja, astfel că au fost construite rampe de acces la intrare în școli, au fost adaptate spații. Totodată, deplasarea în interiorul școlii, adaptarea grupurilor sanitare și cabinetelor de studii – rămâne un indicator de atins pentru următorii ani.

Buget: Serviciile de educație incluzivă sunt calculate în baza numărului de copii cu CES, fără a lua în calcul necesitățile individuale ale acestora. Totodată modalitatea actuală de finanțare a educației incluzive determină inechități între raioane (sume mai mari disponibile pentru un raion cu un număr mai mic de copii cu CES în comparație cu sumele disponibile în raioanele cu un număr mare de elevi cu CES unde nu pot fi acoperite nevoile reale).

Resursele umane: Lipsa sau insuficiența serviciilor psihologice, psihopedagogice, logopedice în instituțiile de învățământ constituie un impediment în asigurarea serviciilor de educație incluzivă de calitate. Normativele imperfecte pentru un CDS influențează calitatea asistenței pedagogice. Totodată trebuie de menționat necesitatea în pregătirea temeinică a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive la etapa inițială și continuă.

Cooperarea intersectorială: Se atestă o cooperare intersectorială insuficientă între sectoarele educație-medicină-protecție socială pe subiecte ce țin de asistența personală, identificarea, referirea, asistența și incluziunea timpurie a cazurilor de dizabilitate gravă. Lipsesc mecanismele de colectare și prelucrare a datelor statistice valabile privind numărul și categoriile de copii, tineri și adulți, încă excluși din sistemul educațional.

Asigurarea tranziției către învățământul profesional și către piața muncii: În asigurarea tranziției către treapta de profesionalizare a copilului cu CES este necesară o cooperare mai bună între instituțiile de IG și ÎÎPT (instituțiile de învățământ profesional tehnic) începând cu treapta gimnazial pentru identificarea punctelor forte, a interesul copilului și oportunităților de incluziune în învățământul profesional. Aceasta presupune determinarea și alegerea corectă a meseriei, în corespundere cu abilitățile și interesele elevului cât și accesul la o educație susținută în ÎÎPT.

Provocarea 5: Promovarea insuficientă a educației interculturale, a educației pentru asigurarea egalității de gen, a educației pentru pace și dezvoltare, de rezistență la diferite provocări, incluziv cele legate de pandemia COVID 19.

Republica Moldova continuă, pe parcursul istoriei, să rămână exemplul unei țări extrem de diversificate – dacă nu chiar fragmentate – sub aspect etno-politic. Această diversitate impune anumite constrângeri obiective în politicile educaționale, în special în ceea ce privește elementele identitare, dezvoltarea personală, socializarea etc. Or, pe lângă faptul că se identifică în mod diferit sub aspect etnic și cultural, etniile, în mare parte, sunt separate și prin aceea că manifestă preferințe geopolitice diferite sau chiar opuse.

După obținerea independenței, politica educațională nu a reușit să imprime o coeziune mai înaltă societății moldovenești. Limba oficială a Republicii Moldova – limba română este predată-învățată la un nivel insuficient în comunitățile locale și regionale locuite compact de reprezentanții grupurilor etnice în care limba maternă și limba de comunicare este alta decât cea oficială. Elemente esențiale ale educației – inclusiv legate de identitate, cum ar fi limba și istoria, precum și de cetățenia activă, drepturile omului și toleranța – sunt în continuare, în mare parte, văzute în mod diferit de diferite etnii, iar actualele elemente oficiale sunt pe larg contestate la nivel etnic sau

regional.

Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030” a identificat, de asemenea, lipsa integrării subiectelor cum ar fi drepturile copilului, cetățenia activă, echitatea și respectul pentru diversitate în curriculumul oficial ca o altă problemă persistentă.³

Totodată, se constată: (1) existența unor grupuri vulnerabile de fete, băieți, femei și bărbați cu nevoi educaționale nesatisfăcute (de exemplu, persoanele cu dizabilități, copiii care sunt părăsiți de părinți, fetele și băieții romi etc.); (2) violența persistentă, inclusiv cea în bază de gen din mediul școlar; (3) prevalența normelor de gen privind educația fetelor și băieților; (4) neimplementarea educației sexuale obligatorii prevăzute prin lege; (5) includerea insuficientă a educației pentru drepturile omului, inclusiv a conținutului privind egalitatea de gen, în curriculumul național.

Se atestă un decalaj dintre criteriile de identificare a copiilor din medii defavorizate în domeniul social și domeniul educațional. Criteriile stabilite de Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți sunt mai înguste decât criteriile folosite de Sistemul Informațional de Management în Educație și copii care cad sub incidența Legii respective sunt mai puțini de tre ori decât elevii în situație de risc conform SIME.

În sectorul învățământului abordarea integratoare a genului (inclusiv perspectiva de gen la nivel transversal sau tematic) se fundamentează atât pe paradigma drepturilor fundamentale ale omului cât și pe demersul Guvernului de atingere a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă nr.4 și nr.5⁴, ale căror ținte naționale sunt parțial atinse.

În baza datelor statistice existente oferite de BNS, a cercetărilor, efectuate de ONG-urile de profil, a experților din domeniul de referință, există patru preocupări majore cu privire la egalitatea de gen în educație.

Acestea sunt următoarele: accesului limitat la servicii de creșă și grădiniță face dificilă reconcilierea vieții profesionale și cea de familie pentru femei; există diferențe de gen în performanțele academice (fetele au o reușită medie mai înaltă decât a băieților); stereotipurile de gen persistă atât în procesele de ghidare și orientare în carieră a elevilor și a preferințelor acestora pentru anumite discipline/ profiluri liceale, cât și în materialele curriculare, manuale, lecturile recomandate, cultura instituțională din sistemului de învățământ, comunicarea dintre elevii, dintre cadre didactice și elevii; în ultimii ani s-a accentuat segregarea de gen în selectarea opțiunilor de studii post gimnaziale din cauza atitudinilor stereotipizate persistente, care limitează alegerea privind educația și opțiunile de angajare ale fetelor și băieților; perspectiva de gen nu a fost/ nu este inclusă în politicile educaționale până în prezent la nivel transversal și/ sau prioritar/ tematic, cu referire la educația timpurie, învățământul general, învățământul profesional-tehnic și învățământul superior.

Ponderele femeilor în învățământul primar și secundar general este de 86.7% (9 din 10 profesori sunt femei), în cel profesional tehnic secundar – 57%, în învățământul profesional tehnic postsecundar – 70% și în învățământul superior – 54.6%. Iar aceste date nu s-au modificat semnificativ în ultimii 15 ani.

Factori cauzali

• Chiar dacă Republica Moldova prin probleme economice, sociale, educaționale a promovat mai multe proiecte îndreptate spre realizarea unei coeziuni interculturale, de armonizare a relațiilor interetnice și promoarea valorilor Republicii Moldova, au rămas mai multe probleme rezolvate insuficient: cunoașterea limbii române de către minoritățile naționale; integrarea minorităților naționale în societatea moldovenească; manifestarea toleranței față de alte puncte de vedere etc. • Dinamica creșterii absenteismului, abandonului școlar și a comportamentului deviant al elevilor, ce implică și nivelul scăzut de sincronizare și adaptare psihosocială și educațională a acestora sunt

³ Legea nr. 333 din 14 decembrie 2018 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2030”.

⁴ https://mecc.gov.md/sites/default/files/nivel_corelare_oddpolitici_educatie.pdf

cauzate de mai mulți factori: acutizarea sărăciei a mai multor familii; numărul mare de copii rămași fără îngrijire părintească; opțiunile insuficiente privind crearea mediilor de învățare stimulative și prietenoase tuturor copiilor, care ar facilita atractivitatea instituțiilor de învățământ. • Dominarea modelelor tradiționale de gen și a stereotipurilor de gen în educației afectează tinerii/ adulții în alegerea profesiilor, generează abandonul școlar; creșterea delinvenței juvenile etc.

2.4. Dimensiunea relațiilor societății, comunității, familiei cu instituțiile de învățământ

Provocarea 6: Rezultate sub așteptări în politicile sociale și comunitare în educație, mai ales în privința serviciilor sociale pentru grupuri dezavantajate.

Deși acțiunile prioritare ale *Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020* „EDUCAȚIA 2020” prevăd responsabilizarea societății pentru necesitatea asigurării unei educații de calitate din perspectiva diversificării formelor de implicare a comunității și a familiei în procesul decizional, elaborarea mecanismelor de motivare a comunității și a familiei pentru a participa la procesul decizional și la rezolvarea problemelor școlii, dezvoltarea programelor de sprijinire a inițiativelor comunitare de implicare în rezolvarea problemelor educaționale, iar Codul Educației prevede implicarea în organele de conducere ale instituției de învățământ general (Consiliul de Administrație) a trei reprezentanți ai părinților, delegați de adunarea generală a părinților, un reprezentant al elevilor, delegat de consiliul elevilor din instituție, sistemul de învățământ din Republica Moldova continuă să se confrunte cu problema responsabilității nerelevante a societății față de educație, de implicare insuficientă a comunității în educație.

În situația copiilor rămași fără ocrotire părintească comunitatea se implică nesemnificativ. Conform datelor Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în anul 2019, au fost luați la evidență 1150 copii rămași fără ocrotire părintească, inclusiv 599 copii rămași temporar fără ocrotire părintească. În structura copiilor luați la evidență anual predomină copiii cu vârsta între 7-15 ani. În anul 2019, ponderea copiilor rămași fără ocrotire părintească, inclusiv temporar, în vârstă de 7-15 ani a constituit 54,9%, a copiilor în vârstă de 3-6 ani – 20,9% și a copiilor în vârstă de 16-17 ani și 0-2 ani – 12,9% și 11,3%, respectiv.

În sistemul educațional este încurajat dialogul social și parteneriatul instituțiilor de învățământ cu instituțiile din sfera de cercetare, cu syndicatele, cu mediul de afaceri, cu societatea civilă și cu mass-media, realizate în condițiile legislației în vigoare, dar el rămâne la nivel insuficient de valorificare.

Problema corupției și educației anticorupție continua să fie prioritară pentru sistemul de învățământ din Republica Moldova, desi în datele CAN, instituțiile educaționale nu apar în topul fraudelor academice și indicatorilor de integritate. Pe parcursul implementării Strategiei Naționale Anticorupție 2011-2016, s-au realizat unele progrese în ceea ce privește reducerea fraudei academice și consolidarea eticii în sectorul educației, inclusiv prin monitorizarea mai strictă a examenului de bacalaureat, prin aprobarea și implementarea Codului Educației, urmată de Codul de etică al cadrului didactic și înființarea Consiliilor de etică în școli.

Factori cauzali

• Managementul integrității nu este promovat suficient de insistent în sistemul de învățământ din Republica Moldova. • Nu există mecanisme de responsabilizare a societății privind calitatea educației, dar și implicării acesteia în procese de luare a deciziilor. • Nivelul scăzut de asigurare socială a grupurilor dezavantajate în educație. • Nu este asigurată suficient transparența procedurilor de angajare, distribuire a orelor, salarizării bazate pe performanță și a altor practici de management al resurselor umane în sistemul de învățământ din Republica Moldova. • Nu este suficient asigurată sensibilizarea privind integritatea în instituțiile de învățământ la nivel național.

Provocarea 7: Dezvoltarea insuficientă a educației în familie și pentru familie și a cooperării dintre școală și familie în educația copiilor.

Educația părinților a fost și rămâne în vizorul politic și strategic din domeniu, dar nici pe deaparte nu s-a reușit a soluționa problemele multiple apărute la capitolul dat, Astfel în sistemul de educație timpurie, a fost elaborat și pilotat Curriculumul „Educația parentală”, dar și metodologia de organizare a programelor de educație parentală și de lucru cu părinții și 2 suporturi de curs pentru educatorul parental. În acest sens, se desfășoară instruiți privind aplicarea Curriculumului, a Metodologiei de organizare a programelor de educație parentală și de lucru cu părinții și a programelor parentale, au fost prevăzute activități privind instruirea formatorilor/ educatorilor parentali naționali în aplicarea Curriculumului, a Metodologiei de organizare a programelor de educație parentală și de lucru cu părinții și a programelor parentale, însă nu au fost prevăzute resurse financiare în acest sens.

Factori cauzali

Cel mai des, participarea părinților la administrarea instituțiilor de învățământ se rezumă la discutarea în cadrul adunărilor părintești convocate de cadrele didactice a problemelor ce țin de drepturile și obligațiunile elevilor și părinților, de îmbunătățirea condițiilor fizice din școală și ajutorul pe care părinții trebuie să-l acorde școlii, de susținerea elevilor aflați în situație de risc, de susținerea elevilor capabili de performanțe. Mai puțin se discută despre disciplinele opționale și cercurile școlare, combaterea corupției în învățământ, elaborarea și executarea bugetelor școlare. Practic, nu se prea discută despre angajarea, promovarea, stimularea și sancționarea cadrelor didactice. Fiecare al doilea părinte consideră că propunerile și opiniile exprimate de părinți influențează într-o măsură mică sau foarte mică deciziile pe care le ia conducerea școlii.

Pe de altă parte, unii părinți nu prea sunt interesați de a participa prin activități concrete în viața școlii, iar administrațiile publice locale pasează problemele școlii organelor administrative de nivel ierarhic mai superior, considerând că școala nu este a comunității, ci a raionului sau a guvernului.

Neglijarea importanței educației în familie și pentru familie, diminuarea nivelului de corelare și de cooperare a școlii cu familia în educația copiilor, ca factori educaționali de bază, creează riscuri majore de asigurare a unui impact pozitiv, de durată, a educației și a dezvoltării personalității copilului/ tânărului. În același sens, se pune în pericol și starea generală de sănătate morală, psihoemoțională a societății, orientarea ei valorică.

2.5. Dimensiunea dezvoltării/ modernizării continue a curriculumului educațional

Provocarea 8: Insuficienta corelare a curriculumului cu nevoile economice și sociale caracterul său învechit, de multe ori irelevant, mult prea complicat, ca structură, și centrat pe conținuturi unidisciplinare, adesea incoerent, atât la nivelul relației între conținuturi, procese și finalități, cât și a continuității în formarea graduală a competențelor.

De menționat că politicile curriculare la nivel de sistem se axează pe cele mai actuale abordări, concepte și tendințe de dezvoltare curriculară: asigurarea unității psihocentrismului și sociocentrismului, centrarea pe cel ce învață, proiectarea finalităților formulate în termeni de competențe, învățarea activă și interactivă, dezvoltarea gândirii critice etc.

Totodată rămân nerezolvate un număr de probleme generice/ transversale privind curriculumul la nivel de sistem educațional, dar și unele probleme specifice diferitor subsisteme (niveluri și cicluri ale sistemului de învățământ).

Din lista problemelor generice fac parte cele ce țin, pe de o parte, de tradiții și experiențe anterioare – dominarea conținuturilor în structura programelor de studii, dominarea componentei

teoretice asupra celei practice, dominarea abordării disciplinare asupra celei transdisciplinare, interdisciplinare, pe de altă parte, de lipsa experienței a conectorilor de curricula în valorificarea proiectărilor moderne/ actuale în construcția curriculară: asigurarea conexiunii intra și intersdisciplinare, asigurarea conexiunii între concepte-conținuturi-procese-finalități etc.

Cu alt tip de probleme se confruntă curriculumul pentru învățământul profesional-tehnic, secundar și postsecundar și cel superior: problema corelării curricula la disciplinele de studii cu finalitățile profesionale și Cadrul Național al Calificărilor; problema proiectării competențelor necesare pentru o inserție mai bună pe piața muncii; nivelul scăzut de valorificare a cadrului teoretic, al teoriei curriculumului în proiectarea și aplicarea curriculumului în învățământul profesional secundar și postsecundar, mediu de specialitate și cel superior.

Factori cauzali

- Existența unui număr insuficient de conectori/ teoreticieni, dar și practicieni în proiectarea, implementarea și monitorizarea curriculumului educațional ce crează dificultăți în asigurarea calității documentelor curriculare elaborate.
- Alți factori, ce devin o cauză în proiectarea eficiență a curricula la nivel de sistem, țin de numărul insuficient de cercetări științifice în domeniul curricular și a studiilor comparative a curricula din diferite țări.
- Nerezolvarea problemelor enumerate și, în primul rând, a constituirii unui management al curriculumului, care ar corela toate procesele (diagnosticarea, pronosticarea, conceptualizarea, proiectarea, implementarea, monitorizarea, comunicarea etc.) generează necesitatea reactualizării politicilor curriculare la nivel de sistem.

Provocarea 9: Eficiența limitată a sistemului de evaluare a rezultatelor învățării din perspectiva finalităților formulate în termeni de competențe, la care se adaugă și provocarea comportamentelor neetice (cum ar fi plagiatul) și a educației pentru integritate.

Problema evaluării eficiente și obiective a rezultatelor de învățare la toate nivelurile sistemului de învățământ este una actuală și puțin abordată conceptual și metodologic.

Actualmente în mediile pedagogice nu există o viziune comună asupra principiilor de bază ale unei noi concepții de evaluare a rezultatelor învățării în bază de competențe.

Studiile semnalează unele probleme cauzate de axarea politicilor de evaluare finală pe constrângeri, pe identificarea rezultatelor negative ceea ce vine în contradicție cu tendințele actuale de evaluare, dar și problema calității testelor de evaluare ca una actuală și imparțială.

Factori cauzali

Lipsa experienței de evaluare a gradului de manifestare a competențelor achiziționate de elevi/ studenți. Instrumente digitale de evaluare foarte puține și practică modestă în domeniu.

Provocarea 10: Progresul lent în promovarea noilor medii, resurse deschise și tehnologii din educație – inclusiv aplicarea eficientă a TIC în educație și asigurarea de softuri educaționale moderne.

Prima problemă în acest sens ține de calitatea proiectării didactice a procesului de instruire: formalismul proiectării, recurgerea nesigură și redusă la proiectarea pe unități de învățare în defavoarea proiectării cronofage și incoerente pe lecții separate; gradul scăzut de funcționalitate a proiectelor elaborate, lipsa corelării între componentele proiectării, accentul pus pe conținuturi, absența contextualizării și a situațiilor de problemă pentru fiecare oră, orientate spre dezvoltarea de competențe; dar și insuficiența colaborării între cadrele didactice în procesul de proiectare, atât la nivel de discipline școlare, cât și la nivel de clase.

Altă problemă ține de organizarea procesului de instruire, *aici și acum*, în cadrul lecțiilor, probleme frecvente se întâlnesc legate de responsabilitatea și motivația scăzută pentru învățare a unui număr tot mai mare de elevi, care fac doar act de prezență la ore, irosindu-și timpul prețios și pentru care învățarea nu se asociază cu munca; superficialitatea însușirii materiei, inclusiv din cauza excesului de metode și tehnici interactive, dar și din cauza pregătirii academice și psihopedagogice precare a unor cadre didactice.

Cu alte probleme de organizare a procesului de instruire se confruntă sistemul de învățământ superior. În conformitate cu statutul sau autonom, instituțiile de învățământ superior singure stabilesc cadrul metodologic de predare-învățare-evaluare, ceea ce, pe de o parte, crează condiții de abordare creativă a organizării actului de învățare a studenților, pe de altă parte, limitează valorificarea experiențelor și abordărilor conceptuale postmoderne a învățământului superior (dacă instituția de învățământ superior nu dispune de structuri care ar studia și promova aceste abordări, dacă instituția nu dispune de mecanisme eficiente de formare profesională continue a cadrelor didactice). Este de menționat că *Pedagogia profesională* și *Pedagogia universitară* sunt la etapa de constituire în Republica Moldova.

Pe parcursul ultimului deceniu au fost întreprinse anumite acțiuni ce au avut drept scop extinderea utilizării mijloacelor oferite de tehnologia informației în sectorul educației. În cazul învățământului general, majoritatea acestor activități au fost coordonate și finanțate din bugetul central, pe când în cazul celorlalte nivele de învățământ – secundar și postsecundar profesional, superior –, din bugetele instituțiilor în cauză. Deși importanța TIC în dezvoltarea sectorului educației este unanim recunoscută atât de factorii de decizie, cât și de toți ceilalți actanți sociali, analiza mijloacelor alocate pentru informatizare, pe activități economice, denotă faptul că informatizarea educației, de facto, încă nu a devenit o prioritate.

Din cauza insuficienței mijloacelor alocate pentru informatizarea sectorului educației și utilizarea uneori improprie a acestora, disponibilitatea mijloacelor TIC în instituțiile de învățământ rămâne a fi redusă, fapt ce îngreunează implementarea instruirii asistate de calculator și a managementului educațional informatizat.

Astfel, conforma datelor din Sistemul Informațional de Management Educațional al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării la un calculator din învățământul general revin, în medie pe țară, circa 9 elevi, fapt care face practic imposibilă aplicarea pe scară largă a instruirii asistate de calculator. Pe lângă lipsa calculatoarelor, instituțiile de învățământ se confruntă cu greutate și în cazul accesului la rețeaua globală Internet. Astfel, conexiunile actuale la Internet ale instituțiilor de învățământ general oferă fiecărui elev, în medie pe țară, o capacitate de transmisie de circa 1,1 Megabiți pe secundă, capacitate care este insuficientă pentru utilizarea efectivă a ultimelor generații de softuri educaționale interactive multimedia.

Deși în ultimii ani s-au făcut eforturi semnificative în dotarea instituțiilor de învățământ general cu proiectoare multimedia și table interactive, în medie pe țară, doar una din fiecare trei clase este dotată cu un proiector multimedia și doar una din fiecare cincisprezece clase este dotată cu o tablă interactivă. Prin alte cuvinte, în pofida faptului că mijloacele tehnice de învățare se află într-o continuă dezvoltare, în circa două treimi din clasele din Republica Moldova tabla și creta rămân principalul instrument de afișare a informațiilor.

Este cunoscut faptul că în absența produselor-program (*software*, softurilor) echipamente digitale sunt inutile. Mai mult ca atât, în cazul educației, doar disponibilitatea softurilor cu destinație generală – de procesare a textelor, de calcul tabelar, de navigare în Internet, de elaborarea a prezentărilor electronice etc. –, nu este suficientă pentru implementarea unei instruirii autentice, asistate de calculator. În lipsa softurilor specializate, denumite și softuri educaționale – lecții digitale multimedia, manuale electronice, laboratoare virtuale, teste electronice etc. –, mijloacele TIC pot fi utilizate mai mult doar pentru o transmitere pasivă a informației de la cadrul didactic la educabil, fără a asigura o implicare plenară a fiecăruia din elevi în propria învățare.

O explicație plauzibilă a persistenței atitudinilor prudente a unui număr semnificativ de cadre didactice față de utilizarea mijloacelor TIC constă în faptul că în condițiile unei lipse de echipamente digitale și softuri educaționale, implementarea *Standardelor de competențe digitale ale cadrelor didactice și celor de conducere* și a *Standardelor de competențe digitale ale elevilor* în volum deplin nu a fost posibilă. Este evident că se cere trecerea cât mai urgentă de la *alfabetizarea digitală*, prevăzută de standardele în cauză și care, de facto, este doar un prim pas în implementarea TIC în educație, la *pedagogia digitală*, definită ca arta de a valorifica în scopuri didactice multiplele oportunități de învățare, oferite de instrumentele cu acțiune digitală.

Factori cauzali

- Nivelul scăzut de pregătire profesională a cadrelor didactice privind aplicarea noilor tehnologii educaționale.
- Nivelul scăzut de pregătire profesională a cadrelor didactice privind crearea contextelor de învățare și diversificarea formelor organizaționale de instruire.
- Nivelul scăzut de formare profesională continuă privind implementarea inovațiilor în procesul de instruire.
- Nu se valorifică eficient schimbul de experiențe dintre cadrele didactice.
- Nivel scăzut de motivare pentru predarea și învățarea eficientă.
- În politicile educaționale informatizarea educației nu a fost stabilită ca o prioritate a sectorului.
- Elaborarea și aprobarea standardelor referitoare la informatizarea educației nu a fost urmată de crearea și implementarea unor mecanisme efective de implementare a acestora.
- Lipsa unor mecanisme de evaluare și certificarea a competențelor digitale ale angajaților din sistemul de învățământ.
- Lipsa unor politici tehnice atotcuprinzătoare în domeniul echipamentelor și produselor program utilizate în instituțiile de învățământ de toate nivelele.
- Axarea eforturilor de formare inițială și continuă a angajaților din sectorul educației pe “alfabetizarea digitală”, activitate specifică deceniilor precedente, și, mai puțin, pe “pedagogia digitală”.

2.6. Dimensiunea educației nonformale a elevilor, tinerilor și a adulților

Provocarea 11: Insuficiența, ineficiența și slaba calitate a învățării și educației adulților, integrarea redusă a educației nonformale și informale cu educația formală.

Educația nonformală a elevilor și a adulților se confruntă cu problemele accesului, managementului, dar și a asigurării mediilor de realizare a intereselor, opțiunilor elevilor, tinerilor și a adulților la nivelul potențialului lor.

Există și o mare discrepanță privind accesul elevilor la activitățile extrașcolare din zonele rurale și cele urbane, în instituțiile de învățământ general, Centre de creație și Școlile de muzică, arte și arte plastice/ Școlile sportive. Practic elevii din școlile zonelor rurale pot să participe doar la activitățile cercurilor, tipologia cărora de asemenea este limitată din cauza lipsei specialiștilor respectivi. Deși, și în unele sate funcționează Școlile de muzică, arte și arte plastice; Școlile sportive etc. Totodată, nivelul scăzut de trai al multor familii din zonele rurale nu le permite să-și înscrie copii săi contra plată la activitățile din instituțiile de învățământ extrașcolar.

În ultimii zece ani s-a acutizat și problema cadrelor didactice pentru educația și învățământul extrașcolar. Pe de o parte, activitatea didactică în instituțiile de educație și învățământ extrașcolar nu este atractivă, pe de altă parte, este realizată foarte des de specialiști fără studii psihopedagogice. De menționat, că în Republica Moldova nu există un sistem funcțional de formare inițială și continuă a cadrelor didactice pentru educația și învățământul extrașcolar.

Problema finanțării educației și învățământului extrașcolar generează și problema dezvoltării infrastructurii acestui subsistem, dar și a asigurării curriculare, tehnologice și logistice.

Managementul educației și învățământului extrașcolar este neeficient, în mare parte, din mai multe considerente: apartenența instituțiilor de educație și învățământ extrașcolar diferitor fondatori, lipsa unui concept clar de gestionare a acestui subsistem etc.

Alte probleme țin de educația nonformală a adulților privită din două perspective: formarea profesională continuă a adulților și formarea nonprofesională a adulților (dezvoltarea culturii generale/ dezvoltarea personală).

Dacă cu referire la primul aspect, problema ține mai mult de motivarea și calitatea formării profesionale continue, atunci cu referire la formarea continuă nonprofesională a adulților problema ține și de calitatea politicilor în acest domeniu, de organizarea și capacitatea structurilor ce prestează servicii de educație a adulților.

Una din problemele-cheie a educației nonformale a elevilor, tinerilor și a adulților ține de finanțarea de care depinde, în mare parte, dezvoltarea infrastructurii, asigurării umane, curriculare, tehnologice și logistice.

Factori cauzali

- Lipsa unor politici clare în domeniul educației nonformale a elevilor, tinerilor și a adulților.
- Lipsa unui concept modern de management al educației nonformale în Republica Moldova.
- Nivelul scăzut de interacțiune a diferitor sectoare care au în subordine instituțiile de educație și învățământ nonformal.
- Nivelul scăzut de profesionalizare a cadrelor didactice din sistemul educației nonformale.

2.7. Dimensiunea cercetării științifice în cadrul educațional

Provocarea 12: Rezultatele sub optimale ale politicilor privind cercetarea științifică în cadrul universitar (segregarea puternică dintre activitățile de instruire și activitățile de cercetare, managementul inefficient al domeniului investigațional, nivelul scăzut de corelare a învățământului superior – cercetării – pieței muncii etc.).

Cercetarea științifică universitară se confruntă cu aceleași probleme ca și întregul sistem de cercetare științifică la nivel național: lipsa consensului privind paradigma conceptuală, metodologică și managerială a cercetării științifice în Republica Moldova. Nivelul scăzut de finanțare a cercetărilor științifice în raport cu alte state, dar și în raport cu nevoile domeniilor de cercetare; finanțarea asincronă a cercetărilor științifice în raport cu actualitatea și necesitatea acestora pentru dezvoltarea durabilă a țării, dar și pentru dezvoltarea științelor; descreșterea numărului de personal angajat în cercetare, inclusiv a tinerilor, mecanismul imperfect de organizare a concursurilor de proiecte de cercetare, sistemul binar de cercetare și educație, nivel scăzut de interconexiune: învățământul superior – cercetare – piața muncii.

Totodată, trebuie de constatat că numărul și dimensiunile proiectelor științifice în derulare nu acoperă cadrul problematic al ramurilor respective de activitate umană, dar și rezultatele cercetărilor științifice nu se aplică eficient în vederea dezvoltării acestora. De exemplu, numai 3-5% din necesitățile sistemului de educație sunt acoperite cu cercetări științifice.

Factori cauzali

- Lipsa unui concept al cercetării și inovării în Republica Moldova axat pe un consens național, dar și pe oportunitățile reale umane, manageriale, financiare, infrastructurale de realizare a sistemului binar de cercetare și educație și ca urmare construirea unei paradigme moderne a cercetării și inovării.
- Finanțarea insuficientă a cercetărilor științifice, în genere, și în cadrul universitar, în special, fără trend de majorare în perspectiva apropiată.
- Scăderea în continuare a prestigiului celor ce activează în domeniul cercetării și inovării. Resursele umane nu dispun de potențial și oportunități de a concura la nivel internațional cu centrele prestigioase de cercetare, în cazul dat cu universitățile din top 1000.
- Nivelul scăzut de interconexiune dintre învățământ – cercetare – piața muncii. Foarte des rezultatele cercetărilor științifice se apreciază doar din perspectiva publicațiilor în Reviste științifice indexate baze de date internaționale prestigioase și nu din perspectiva impactului real asupra economiei și formării resurselor pentru piața muncii.
- Nivelul scăzut de coordonare a cercetărilor științifice în domeniul Psihologiei, Sociologiei

educației, Științelor educației la nivel național, dar și nivelul insuficient de implementare a rezultatelor științifice în practica educațională.

2.8. Dimensiunea guvernării eficiente: cultura organizațională și educațională la nivel de sistem și la nivel instituțional

Provocarea 13: Organizarea insuficientă a rețelei instituțiilor de învățământ, pentru toate nivelurile (inclusiv cel universitar) și racordarea parțială la nevoile sociale și economice măsurii insuficient corelate în aria stimulării capacități instituționale și a unei culturi organizaționale performante.

Conform datelor furnizate de Biroul National de Statistică în anul de studii 2020/21, rețeaua *unităților școlare din învățământul primar și secundar general* este alcătuită din 106 școli primare, 787 gimnazii, 338 licee și 10 școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică². Din totalul de 1241 instituții de învățământ primar și secundar general, 98,1% aparțin sectorului public și 74,5% funcționează în mediul rural.

Optimizarea rețelei de instituții școlare este un proces continuu, care este condiționat de tendința de a eficientiza cheltuielile în educație, astfel încât banii să nu se reducă doar pentru întreținere și salarii, ci și pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, lucru care, cu mare părere de rău, în ultimii ani cu greu s-a făcut. Suplimentar, optimizarea rețelei de instituții școlare crește accesul copiilor la educație de calitate.

S-a redus substantial și numărul de studenți. În anul universitar 2019/2020 numărul studenților a atins cote mai mici de 48.000, număr ce denotă scăderea de peste două ori a studenți înmatriculați în instituțiile de învățământ public în raport cu anul universitar 2006/2007 când s-a atins apogeul în ceea ce privește totalul studenților înmatriculați doar în universitățile de stat (peste 106.000). Spre deosebire de școlile profesionale și colegii, scăderea numărului de studenți a afectat mai puternic universitățile.

Apare nevoia de reforme structurale radicale a sectorului de învățământ superior, aflat în declin sever. Guvernul Republicii Moldova a demarat procesul de optimizare a cheltuielilor publice în învățământului superior prin reducerea numărului de universități, reducerea personalului managerial și introducerea unui sistem de admitere electronică, dar procesul de raționalizare/ consolidare instituțională rămâne a fi doar în stare incipientă.

În anul de studii 2020-2021, rețeaua *instituțiilor de învățământ superior* este formată din 24 unități, inclusiv 16 instituții de stat (cu 2 unități mai puține față de 2019/20³) și 8 instituții private (cu 1 unitate mai puțin față de 2019/2020) Majoritatea instituțiilor de învățământ superior își au sediul în municipiul Chișinău – 20 unități, câte 1 unitate – în municipiile Bălți, Cahul, Comrat și orașul Taraclia. Zonele geografice de amplasare a universităților sunt centru (20 universități, mun. Chișinău), sud (3 universități), nord (1 universitate).

În anul 2020, a început procesul de fuzionare a universităților, dar problemele de ordin politic, instabilitatea, fac deficilă optimizarea sistemului de învățământ superior. La moment sistemul învățământului superior este într-o perioadă de tranziție: pe de o parte, conceptual, a aderat la noua concepție și la spațiul european unic al învățământului superior, pe de altă parte lipsa mijloacelor financiare, bazei tehnico-materiale, iar pe unele segmente și deficitul personalului științifico-didactic, fac deficilă consolidarea unei paradigme universitare moderne. Cu dificultăți accentuate se confruntă universitățile regionale create în perioada anilor 90. Lipsa studenților, a tradițiilor învățământului universitar, școlilor științifice, generează condiții doar pentru realizarea instruirii cadrelor, fără posibilitatea consolidării segmentului ceretării științifice.

Factori cauzali

- Scăderea ratei fertilității feminine și problemele demografice.
- Emigrarea externă masivă

și depopularea spațiului rural. • Scaderea populației de vârstă școlară, atât ca număr absolut, cât și ca pondere în populația totală, cu păstrarea tendinței date în viitorul previzibil. • Lipsa atractivității și competitivității instituțiilor de învățământ superior. • Facilitățile atractive oferite de universitățile de din afară. • Perpetuarea din inerție a tendinței de a face afaceri în învățământul superior, prin atragerea tinerilor în instituțiile private învățământ superior, nu neapărat calitatea studiilor fiind scopul ofertei și cererii de educație. • Instabilitatea politică, guverne de scurtă durată, nu reușesc să impună o voință politică pentru a optimiza sistemul de învățământ. • Lipsa de deschidere a conducerii universităților și colectivelor academice pentru colaborare și identificarea soluțiilor de consolidare a sistemului de învățământ superior.

Provocarea 14: Finanțarea învățământului per copil, elev, student cu mult mai joasă decât media europeană a afectat instituțiile de învățământ cu un număr scăzut de elevi/ studenți, dar și a desincronizat mai evident raportul finanțării diferitor niveluri ale sistemului de învățământ, precum și raportul nivelului de salarizare al educatorilor, cadrelor didactice din educația timpurie învățământul primar, gimnazial și liceal învățământul profesional secundar/ postsecundar și învățământul superior.

Nivelul scăzut al culturii calității, bazată pe un sistem de valori recunoscut și asumat pe termen lung, lipsa politicii și unor acțiuni sistemice de promovare a culturii calității blochează eforturile de reformare și dezvoltare a învățământului.

„Cultura rutinei” manifestată prin: lipsă de inițiativă, birocrație excesivă, așteptare continuă a indicațiilor de mai sus, teama managerilor și a profesorilor de a-și asuma inițiative; centrarea excesivă pe ofertantul de educație și nu pe copil/elev/student; inegalitatea în relația *profesor-elevi* și conformitatea față de reguli, se perpetuează constant, elevii rămânând dependenți de profesori, supuși presiunii atât în școală, cât și în familie, societate; evitarea incertitudinii de către cadrele didactice, care percep schimbarea doar ca cerință impusă, nu și necesară; prăpastia dintre generații la nivel de efectiv didactic; sentimentul ineficienței și/ sau al inutilității școlii/ al educației – *blochează eforturile de promovare a reformelor în educație.*

Menținerea disfuncționalităților la nivel de cultură managerială, manifestate prin: centralizarea puterii la un număr restrâns de persoane cu poziții manageriale în instituție; mimarea performanței, inclusiv prin raportări false, exacerbară valorii informațiilor transmise; obișnuința de a improviza, în detrimentul calității, ignorarea calității ca principală condiție a competitivității; manifestarea tendinței de a conduce în manieră empirică, fără a urmări îndeaproape planul managerial elaborat, fără asumarea conștientă a valorilor-cheie ale instituției de învățământ; neconcordanță între valorile declarate și reglementate prin regulamente interne și comportamentele efectiv manifestate; tendința de a rezolva lucrurile urgente și nu cele importante, decizii de moment fără a se pune problema unei decizii eficiente; preocupare scăzută pentru dezvoltarea resursei umane – *consolidează „cultura rutinei” în instituțiile de învățământ.*

Cultura cadrelor didactice, afectată de prejudecăți, stereotipuri și reprezentări false despre calitatea educației; dezorientarea în privința valorilor-cheie ale instituției de învățământ; reticența vis-a-vis de tehnologia informației și comunicării a cadrelor didactice în vârstă; acceptarea fără rezerve a autorității superiorilor atât pe linie administrativă, cât și didactică; prețuirea siguranței locului de muncă chiar și în detrimentul drepturilor legitime; nevoia exagerată de ordine, disciplină în detrimentul creativității; disponibilitate scăzută pentru colectivism, pentru participare la efortul colectiv și performanțele instituției, justificată prin dorința de afirmare și recunoaștere individuală, corelată cu dorința îmbunătățirii/ameliorării statutului social, dobândirii prestigiului și notorietății, însoțită de o motivare redusă pentru dezvoltare profesională continuă, implicare în procesul decizional; individualism pronunțat, centrarea pe interesul personal, în special, din partea cadrelor didactice tinere; grad redus de satisfacție față de climatul educațional din școală – *își lasă amprenta asupra calității procesului educațional și îndepărtează școala de valorile autentice.*

Perceperea schimbărilor ca pe un proces care pune în pericol puterea, accesul la decizie, libertatea de acțiune, sistemul de relații, mărimea și stabilitatea salariului; lipsa motivației și incapacitatea de a schimba modul obișnuit de activitate; înțelegerea fragmentară, distorsionată sau eronată a schimbării, pe fonul unui climat de neîncredere și al unei comunicări defectuoase; perceperea diferită a consecințelor schimbării pe termen lung, mediu și scurt; neîncrederea în reușită pe fonul unei educații lacunare în domeniul schimbării – menține *rezistența la schimbare a resurselor umane din sistem, în special la nivel universitar*.

Sistemul Național de Management al Calității în Educație nu favorizează soluționarea multitudinii de probleme de ordin cultural existente în interiorul sistemului; *Metodologia de evaluare externă a calității* plasează accentul, în linii generale, pe elementele de intrare și de proces, fixează *indicatorii referitori la resurse și activități (indicatorii de input)* – ținte convenabile și practice de evaluat – și mai puțin pe indicatori ce țin de *cultura calității*, pe *indicatori de ieșire (indicatori de output)*, *indicatori de rezultat (indicatori de outcome)*, ce ar putea demonstra efectele directe ale activităților realizate de către instituția de învățământ, performanța beneficiarilor direcți, precum și a *indicatorilor de impact*, în special, *impactul pe termen lung*.

Factori cauzali

Dezvoltarea sistemului educațional din Moldova în consens cu valorile europene este posibilă doar în baza *culturii calității* – forța motrice a reformei, catalizatorul inovării în educație, energia ce poate să determine toți actorii educaționali să acționeze în interesul superior al copilului/ elevului/ studentului.

În lipsa unui cadru strategic centrat pe valori recunoscute și asumate pe termen lung; fără acțiuni sistemice de promovare a unor politici educaționale în domeniul asigurării calității care să cuprindă nu numai aspecte tangibile, tehnice, ci și elemente de promovare a *culturii calității*; ignorarea necesității de dezvoltare/ schimbare a sistemului de valori organizaționale, cu accent pe schimbarea de mentalitate, dezvoltarea/ schimbarea sistemului de valori a actorilor educaționali (cadrele didactice și manageriale, elevii, părinții, factorii decizionali din sistem), pe responsabilitatea individuală a acestora conștientizată și asumată – toate eforturile orientate către dezvoltarea sistemului educațional din Moldova nu pot avea succes, componenta culturală și de mentalitate fiind esențială pentru orice proces de schimbare/ dezvoltare.

III. OBIECTIVELE STRATEGICE, GENERALE ȘI SPECIFICE PRIVIND DEZVOLTAREA EDUCAȚIEI PE TERMEN MEDIU ȘI TERMEN LUNG

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.1

Educația de calitate versus dezvoltarea sustenabilă a pieții muncii: Racordarea învățământului la cerințele și nevoile actuale și de perspectivă a pieții muncii, prin restructurarea mecanismului de formare a Comenzii de Stat de pregătire a resurselor umane, axate pe studii prognostice ale pieții muncii și pe estimare a necesității de cadre pentru economia națională din perspectiva armonizării cererii și ofertei.

Obiectivul general nr.1.1: Racordarea cantitativă – numărul de absolvenți și racordarea calitativă – structura calificărilor acestora la cerințele pieții muncii, astfel încât până în anul 2030 cel puțin 80% de absolvenți ai învățământului profesional secundar/ postsecundar și superior să se încadreze în câmpul muncii.

Obiectivul specific nr.1.1.1: Crearea până în 2025 în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii, și Ministerului Educației, Culturii și Cercetării a unui serviciu (mecanism) de marketing educațional cu funcții de studiere, identificare și pronosticare a nevoilor pieții muncii și a ofertei educaționale.

Obiectivul specific nr.1.1.2: Dezvoltarea și autocertificarea Cadrului Național al Calificărilor în scopul promovării recunoașterii reciproce a calificărilor dobândite în cadrul învățământului profesional secundar/ postsecundar și superior.

Obiectivul specific nr.1.1.3: Revizuirea permanentă a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților ca răspuns la pronosticul și necesitățile actuale ale pieții muncii legate, inclusiv, de apariția noulor tipuri de activități, profesii și specialități.

Obiectivul specific nr.1.1.4: Revizuirea Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova în raport cu schimbările esențiale ale pieții muncii, apariția noilor ocupații, redimensionarea ocupațiilor tradiționale.

Obiectivul specific nr.1.1.5: Gestionarea traseului de angajare a absolvenților în câmpul muncii prin responsabilitatea angajatorilor și instituțiilor de formare profesională, prin consolidarea observatorului pieții muncii și creării unui sistem informațional privind locurile de muncă pentru viitori absolvenți; astfel încât până în anul 2030 cel puțin 80% din absolvenți ai învățământului profesional secundar/ postsecundar și 70% din absolvenții învățământului superior să se încadreze în câmpul muncii conform profilului și îndată după absolvire.

Obiectivul specific nr.1.1.6: Dezvoltarea învățământului dual, ca formă și strategie specifică a învățământului profesional tehnic prin asigurarea cadrului normativ, organizațional, metodologic și curricular, transferul unor aspecte ale învățământului dual în sistemul de învățământ superior.

Obiectivul specific nr.1.1.7: Crearea oportunităților și a cadrului motivațional pentru agenții economici în vederea investițiilor în învățământul profesional secundar/ postsecundar, învățământul superior și învățământul pentru adulți.

Obiectivul general nr.1.2: Crearea sinergiilor și valorificarea capacităților instituționale privind asigurarea calității și relevanței formării resurselor umane, capabile să se integreze eficient pe piața muncii în condițiile redimensionării Comenzii de Stat de pregătire a cadrelor didactice în raport cu prioritățile domeniilor profesionale de formare, dar și tradițiile, experiențele și potențialul instituțiilor respective.

Obiectivul specific nr.1.2.1: Promovarea parteneriatelor publice private, astfel încât până în anul 2030 să se îmbunătățească calitatea studiilor și angajabilitatea absolvenților în raport cu indicatorii planificați.

Obiectivul specific nr.1.2.2: Depășirea stereotipurilor de gen cu privire la meserii, ocupații, sferă antreprenorială prin reactualizarea cadrului normativ, reglatoriu și redimensionarea ghidării în carieră, în acest sens, astfel încât până în anul 2030 să se diminueze stereotipurile de gen în domeniul educațional și profesional.

Obiectivul general nr.1.3: Dezvoltarea parteneriatelor dintre instituțiile de învățământ, în primul rând, dintre cele de învățământ profesional secundar/ postsecundar și superior, companii, organizații, întreprinderi și instituții de cercetări științifice, astfel încât până în anul 2030 să fie creat un număr relevant de Parcuri științifico-profesionale, Laboratoare comune, Centre de inovații și transfer tehnologic, Consorții universitare, Clustere științifico-profesionale și educaționale.

Obiectivul specific nr.1.3.1: Dezvoltarea parteneriatelor și a cooperării între școlile profesionale, colegii, centre de excelență, universități și întreprinderi, instituții, organizații pentru crearea bazelor stagiilor de practică, dar și pentru constituirea unor structuri comune ca mijloace de asigurare a interacțiunii eficiente dintre învățământ și piața muncii.

Obiectivul specific nr.1.3.2: Consolidarea dialogului social în domeniul formării profesionale prin valorificarea rolului Comitetelor sectoriale, Comisiilor de comerț și industrie, Asociațiilor patronale, Sindicatelor, Asociațiilor profesionale, Centrului Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional (CRDIP), Consiliului Rectorilor etc. în vederea dezvoltării politicilor ce țin de racordarea învățământului la cerințele actuale și de perspectivă ale pieții muncii.

Obiectivul specific nr.1.3.3: Elaborarea unui Program la nivel național consolidat de organizare a unor Parcuri științifico-profesionale, Laboratoare și Centre de inovații și transfer tehnologic, Clustere științifico-educative etc. ca modalități de asigurare a interacțiunii învățământului și pieții muncii, dar și ca factor de asigurare a calității atât a învățământului, cât și a pieții muncii.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.2

Școala incluzivă versus societatea incluzivă: Asigurarea unei educații incluzive de calitate pentru toți copiii și tinerii, inclusiv pentru cei din grupuri vulnerabile, astfel încât până în anul 2030 toți copiii/ elevii indiferent de grupul-țintă, să fie incluși în instituții de învățământ general, iar absolvenții din acest grup să aibă acces la învățământul profesional secundar, postsecundar și cel superior.

Obiectivul general nr.2.1: Extinderea accesului la educație la toate nivelurile ale sistemului de învățământ prin oferirea de pachete integrate de măsuri sociale și educaționale, adresate copiilor, elevilor, absolvenților, în primul rând, celor din medii vulnerabile.

Obiectivul specific nr.2.1.1: Asigurarea accesului la educație timpurie de calitate: creșterea anuală cu 10% a participării copiilor la serviciile de educație timpurie astfel, încât până în anul 2030, cel puțin 96% de copii de vârstă de la 3 până la 6 ani să participe la educația timpurie.

Obiectivul specific nr.2.1.2: Asigurarea accesului la învățământul primar, gimnazial și a condițiilor favorabile, încât până în anul 2030 abandonul școlar până la 16 ani să fie 1%. Asigurarea accesului și a condițiilor favorabile pentru studiile liceale astfel, încât până în anul 2030 rata de înrolare și absolvire a persoanelor cu vârsta de până la 19 ani să fie 60%.

Obiectivul specific nr.2.1.3: Corelarea obiectivă/ realistă a nevoilor în raport cu necesitățile economiei naționale a accesului, absolvirii și încadrării în câmpul muncii a persoanelor orientate spre învățământul profesional tehnic.

Obiectivul specific nr.2.1.4: Reevaluarea și recalcularea oficială a ratei de cuprindere în educație, utilizând datele demografice racordate la rezultatele Recensământului populației.

Obiectivul specific nr.2.1.5: Asigurarea șanselor egale de continuare a educației elevilor din grupurile dezavantajate înainte și după etapa învățământului obligatoriu.

Obiectivul specific nr.2.1.6: Sincronizarea ratei de participare în învățământul superior în raport cu domeniile prioritare pentru dezvoltarea socioeconomică a țării, în raport cu necesitățile actuale și de perspectivă ale pieții muncii, dar și în raport cu ciclurile de învățământ superior de licență, masterat, doctorat. Ponderea absolvenților cu studii superioare în rândul populației cu vârsta cuprinsă între 30-34 ani să ajungă la 30% până în anul 2030.

Obiectivul general nr.2.2: Îmbunătățirea rezultatelor învățării măsurate la evaluări naționale și internaționale cu cel puțin 20% până în anul 2030 prin crearea mediilor favorabile de instruire, prin diversificarea strategiilor didactice, prin integrarea TIC în procesul de învățământ, prin aplicarea principiului educației centrate pe cel ce învață etc.

Obiectivul specific nr.2.2.1: Crearea mediilor favorabile de învățare pentru toți copiii/ elevii, indiferent de zonă geografică, tipul instituției de învățământ, gen, vârstă și nivel de dezvoltare ale acestora, cu referire la: spații, cerințe ergono-mice, asigurarea didactică și informațională etc.

Obiectivul specific nr.2.2.2: Prevenirea, depășirea, diminuarea absenteismului și abandonului școlar la 95% până în anul 2030, cu accent sporit pe băieți. Reducerea violenței și a bullying-ului cu 30% în instituțiile de învățământ prin implementarea unor măsuri specifice pe grupuri de sex.

Obiectivul specific nr.2.2.3: Crearea unui mecanism de monitorizare a abuzurilor și a violenței în mediul școlar, incluziv din perspectiva de gen.

Obiectivul specific nr.2.2.4: Atragerea elevilor și studenților în activitatea de luare a deciziilor în educație și realizarea de feed-back atât, încât să fie asigurată proporția rezonabilă a acestora în diferite structuri, grupuri, comisii etc.

Obiectivul general nr.2.3: Asigurarea educației incluzive pentru toți cei ce învață și, în speță, a celor cu nevoi speciale astfel, încât până în anul 2030 rata de înrolare a acestor persoane în învățământul general să fie apropiată de 100%.

Obiectivul specific nr.2.3.1: Crearea condițiilor ergonomice, de infrastructură, pedagogice, psihologice până în 2030 în cadrul tuturor instituțiilor de învățământ din țară prin asigurarea unei educații incluzive pentru toți elevii și studenții, preponderent pentru cei cu nevoi speciale.

Obiectivul specific nr.2.3.2: Valorificarea oportunităților familiei, administrației locale, comunității în asigurarea și promovarea educației incluzive a elevilor, inclusiv celor cu nevoi speciale.

Obiectivul specific nr.2.3.3: Crearea condițiilor de socializare, adaptare psihosocială și educațională, de asistență psihologică a celor ce învață și, în speță, a celor din familii vulnerabile, celor cu comportament deviant și celor cu nevoi speciale astfel, încât să crească cu 30-40% rezultatele acestora către anul 2030.

Obiectivul general nr.2.4: Promovarea egalității de gen în educație și prin educație ca factor de realizare a echității sociale, dar și de eficientizare a funcționalității sistemului de învățământ astfel, încât până în anul 2030 să diminueze, în mare parte, stereotipurile în domeniul gender.

Obiectivul specific nr.2.4.1: Elaborarea unei Strategii Naționale de atragere a bărbaților în sistemul de educație astfel, încât până în anul 2030 în învățământ să activeze cel puțin 30-40% de bărbați.

Obiectivul specific nr.2.4.2: Asigurarea unei orientări în carieră nonstereotipizate și respectarea egalității de gen în curricula școlare și academice, dar și în procesul didactic la toate nivelurile sistemului de învățământ.

Obiectivul specific nr.2.4.3: Crearea unor politici de toleranță zero pentru hărțuirea, abuzul și discriminarea bazată pe gen și reducerea violenței în cadrul educațional.

Obiectivul specific nr.2.4.4: Asigurarea egalității de gen privind creșterea în cariera educațională la toate nivelurile sistemului de învățământ promovând principiul profesionalismului.

Obiectivul general nr.2.5: Asigurarea condițiilor sociale, culturale, economice, psihologice și pedagogice de formare a personalității elevului/ studentului din perspectiva noilor educații, provocărilor lumii contemporane, inclusiv celor naturale: secete, pandemii, crize etc.

Obiectivul specific nr.2.5.1: Crearea condițiilor sociale, sociolingvistice, culturale, psihologice, pedagogice de educație interculturală la nivel de sistem astfel, încât reprezentanții minorităților etnice până în anul 2030 să posede limba română și competențe interculturale de integrare în spațiul cultural și economic al Republicii Moldova.

Obiectivul specific nr.2.5.2: Asigurarea educației elevilor și studenților (și adulților) privind rezistența la provocările globale și locale astfel, încât cel puțin 80% de elevi/ studenți să posede competențe de reziliență etc.

Obiectivul specific nr.2.5.3: Promovarea dezvoltării sustenabile prin educația pentru drepturile omului, promovarea unei culturi a păcii și a non-violenței, cetățenia globală și aprecierea diversității culturale, de dezvoltare a sentimentului dragostei de Patrie astfel, încât până în anul 2030 toți elevii, studenții și tinerii să posede unele competențe pentru sustenabilitate.

Obiectivul general nr.2.6: Promovarea educației economice și antreprenoriale continue prin învățământul formal, nonformal și informal ale elevilor, tinerilor și a adulților.

Obiectivul specific nr.2.6.1: Introducerea dimensiunii ”educație antreprenorială și economico-mică” în curriculum și sistemul de activități pentru educația timpurie, specifice vârstei și atractive din punct de vedere educațional.

Obiectivul specific nr.2.6.2: Valorificarea educației antreprenoriale și economice în învățământul primar, gimnazial și liceal prin diferite forme: includerea dimensiunii date în curricula la discipline, promovarea unei discipline autonome, obligatorie și/ sau opționale, organizarea cercurilor etc.

Obiectivul specific nr.2.6.3: Valorificarea educației antreprenoriale și economice în sistemul de învățământ profesional secundar/ postsecundar și cel superior prin includerea componentei de antreprenariat în structura Programelor de formare profesională și, respectiv, în reorganizarea cadrului curricular: conținut, proces, finalități, resurse.

Obiectivul general nr.2.7: Dezvoltarea educației extrașcolare din perspectiva educației nonformale și educației pe parcursul întregii vieți, accentul fiind pus pe educația socială, educația artistică, educația sportivă, educația tehnologică și tehnică, educația științifică, valorificând potențialul, aptitudinile și interesul elevilor la nivel maxim.

Obiectivul specific nr.2.7.1: Asigurarea cadrului normativ, metodologic, managerial al dezvoltării educației extrașcolare a elevilor astfel, încât până în anul 2025, cel puțin 60% de copii să fie cuprinși în educația extrașcolară, să fie introduse amendamente în Codul Educației al Republicii Moldova cu referire la o nouă abordare a educației nonformale, să fie elaborate pachete curriculare și create mecanisme de management al acestui subsistem al educației.

Obiectivul specific nr.2.7.2: Dezvoltarea rețelei instituțiilor ce prestează servicii de educație și învățământ extrașcolar astfel, încât până în anul 2030 în toate centrele raionale să funcționeze Centre complexe de creație, Școli de arte, Școli sportive, alte forme.

Obiectivul specific nr.2.7.3: Asigurarea formării profesionale inițiale și continue a specialiștilor pentru educația și învățământul extrașcolar prin introducerea modulelor respective în curricula de studii și consolidarea/ implicarea universităților și instituțiilor de profil în formarea continue.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.3

Calitatea cadrului didactic – calitatea educației – calitatea resurselor umane – calitatea economiei: Asigurarea cu resurse umane de calitate în învățământ capabile să realizeze educație de calitate care ar promova oportunități de învățare pentru toți astfel, încât până în anul 2030 necesitatea de cadre didactice, științifico-didactice să fie asigurată cu cel puțin 95%.

Obiectivul general nr.3.1: Atragerea, motivarea tinerilor pentru cariera didactică/ științifico-didactică/ de cercetare, formarea profesională inițială și facilitarea angajării și inserției profesionale a absolvenților instituțiilor cu profil pedagogic, astfel încât vârsta medie a cadrelor didactice/ științifico-didactice din sistem să se micșoreze cu cel puțin 5 ani către anul 2030.

Obiectivul specific nr.3.1.1: Asigurarea funcționalității sistemului de ghidare în cariera didactică la nivelul învățământului gimnazial și liceal.

Obiectivul specific nr.3.1.2: Restructurarea învățământului pedagogic prin consolidarea bazată pe fuziuni/ alianțe/ alte forme întru asigurarea calității studiilor superioare pedagogice.

Obiectivul specific nr.3.1.3: Facilitarea studenților instituțiilor cu profil pedagogic prin-un pachet social și educațional, astfel încât până în anul 2030 să crească cu cel puțin 50% numărul de candidați la specialitățile pedagogice, cu o medie nu mai mică de 8 puncte la examenul de BAC.

Obiectivul specific nr.3.1.4: Modernizarea curriculumului și procesului de formare profesională inițială a cadrelor didactice, psihologilor școlari (altor categorii de specialiști) din perspectiva interconexiunii noilor tehnologii informaționale, pedagogice/ didactice și a bunelor practici europene.

Obiectivul specific nr.3.1.5: Facilitarea angajării în câmpul muncii, inserției profesionale și monitorizarea traseului profesional al absolvenților instituțiilor de învățământ pedagogic, astfel rata angajării și inserției profesionale să crească cu cel puțin 10% anual.

Obiectivul general nr.3.2: Sporirea atractivității profesiei de cadru didactic/ științifico-didactic, psiholog școlar, manager educațional și menținerea cadrelor performante în sistemul de învățământ, prin dezvoltarea unui sistem integrat de management al performanței și avansării în carieră, motivare și stimulare a performanței profesionale, astfel încât rata abandonului profesional să se diminueze cu cel puțin 10% anual.

Obiectivul specific nr.3.2.1: Asigurarea unor pachete sociale atractive, restructurarea și mărirea graduală, treptată a salariilor în sistemul de învățământ, în baza corelării salarizării cu performanța profesională.

Obiectivul specific nr.3.2.2: Actualizarea conceptului de avansare în cariera didactică/ științifico-didactică, managerială din perspectiva promovării inovațiilor în educație, realizarea cercetărilor științifice astfel, încât numărul de cadre didactice/ manageri cu grade didactice/ manageriale, titluri științifico-didactice să crească cu cel puțin 10% anual.

Obiectivul specific nr.3.2.3: Diminuarea arderii profesionale a cadrelor didactice și manageriale.

Obiectivul specific nr.3.2.4: Valorificarea mai eficientă a oportunităților cadrelor didactice universitare de realizare a mobilității academice la nivel internațional.

Obiectivul general nr.3.3: Modernizarea sistemului și a procesului de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști)/ științifico-didactic, managerial din perspectiva motivării pentru învățare pe tot parcursul vieții, astfel încât procentul calității resursei umane din sistem să crească cu cel puțin 5% anual.

Obiectivul specific nr.3.3.1: Restructurarea sistemului de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști) și managerial.

Obiectivul specific nr.3.3.2: Asigurarea cadrului legislativ, normativ, curricular și metodologic al procesului de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști)/ științifico-didactic, managerial din perspectiva relevanței în raport cu standardele, nevoile profesionale individuale, instituționale, locale.

Obiectivul specific nr.3.3.3: Creșterea randamentului formării profesionale continue prin diversificarea programelor de formare profesională continuă a cadrelor didactice (altor specialiști din sistem) în raport cu nevoile profesionale individuale, instituționale, comunitare, naționale, astfel încât cel puțin 90% dintre acestea să participe la activități de formare continue cel puțin odată în cinci ani și pe parcursul a 5 ani.

Obiectivul specific nr.3.3.4: Consolidarea sistemului de formare continuă la nivel raional/municipal, instituțional și stimularea autoformării profesionale a cadrelor didactice pentru obținerea a cel puțin 30% din creditele prestabilite.

Obiectivul specific nr.3.3.5: Monitorizarea calității și evaluarea continuă a impactului formării profesionale continue a cadrelor didactice (altor specialiști din sistem), managerilor în creșterea performanțelor cadrelor didactice și ale elevilor.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.4

Societate, comunitate, familie versus calitatea educației: Asigurarea coeziunii și protecției sociale a tuturor actanților educaționali pentru oferirea educației de calitate.

Obiectivul general nr.4.1: Asigurarea implicării și participării sociale și comunitare, inclusiv a autorităților locale, în susținerea educației și în realizarea serviciilor sociale, pentru cei din educație în speță, pentru grupurile dezavantajate.

Obiectivul specific nr.4.1.1: Creșterea responsabilității societății, comunității și a familiei, în parte, pentru educație prin manifestarea atitudinii pozitive față de educație, prin implicarea în luarea de decizii la nivel de politici educaționale, prin promovarea valorii educației și al statutului cadrului didactic în societate astfel, încât până în anul 2030 cu cel puțin 50% va crește percepția pozitivă a societății față de educație (prin sondaje sociologice).

Obiectivul specific nr.4.1.2: Dezvoltarea mecanismelor de implicare a societății în rezolvarea unor probleme ce țin de educație, asigurând un nivel înalt de eficiență a acestui proces.

Obiectivul specific nr.4.1.3: Reducerea cu 90% a corupției în educație până în anul 2030, asigurând în așa fel noi oportunități de asigurare a calității în educației, promovând în același timp valorile sociale/ europene.

Obiectivul specific nr.4.1.4: Crearea și îmbunătățirea accesului la serviciile sociale a grupurilor dezavantajate a elevilor/ studenților astfel încât 100% de elevi/ studenți din această grupă să fie protejați social.

Obiectivul specific nr.4.1.5: Asigurarea și promovarea parteneria-telor sociale în sistemul de învățământ prin programe și proiecte de cooperare la nivel de societate, comunitate, ONG-uri etc. astfel, încât până în anul 2030 cel puțin 90% de institu-ții să fie incluse în programe și proiecte respective.

Obiectivul general nr.4.2: Îmbunătățirea colaborării dintre școală și familie și dezvoltarea Programelor de educație parentală.

Obiectivul specific nr.4.2.1: Realizarea până în anul 2023 a Platformei ”Vocea părinților”; publicarea, începând cu 2024 a unui Raport anual ”Vocea părinților”.

Obiectivul specific nr.4.2.2: Crearea unor condiții și oportunități de formare a părinților pentru educație parentală de calitate astfel, încât cel puțin 80% de părinți să participe până în anul 2030 în activități de formare continue, creșterea cu 10% anual.

Obiectivul specific nr.4.2.3: Elaborarea și promovarea unei strategii nucleu (de bază) privind partene-riatul familie – instituție de învățământ în baza căruia toate instituțiile de învățământ general din țară până în anul 2023 vor elabora strategii și programe proprii în acest sens.

Obiectivul specific nr.4.2.4: Sensibilizarea părinților și a comunită-ții în vederea combaterii normelor de gen dăună-toare, care împiedică fetele și băieții să obțină performanțe în mod egal.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.5

Mediile de învățare sigure, formative, incluzive: Asigurarea unor medii de învățare corespunzătoare și al resurselor necesare pentru o educație de calitate la toate nivelurile sistemului de învățământ.

Obiectivul general nr.5.1: Revizuirea documentelor curriculare în direcția creșterii relevanței și a corelării competențelor formative cu competențele-cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți și competențele-ceie pentru dezvoltarea sustenabilă, dar și cu realitatea economică și socială, precum și a descongestionării conținuturilor și perfecționării structurii disciplinare prin inter- și trans- disciplinaritate.

Obiectivul specific nr.5.1.1: Reactualizarea cadrului conceptual și al pachetului curricular pentru educația timpurie în concordanță cu Stan-dardele de dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani în perioada anilor 2026-2029.

Obiectivul specific nr.5.1.2: Reactualizarea cadrului conceptual și al pachetului curricular pentru învățământul primar, gimnazial și liceal (a treia generație de curricula școlare, axată pe competențe/ rezultate ale învățării) în raport cu abordarea contextuală în perioada anilor 2027-2030.

Obiectivul specific nr.5.1.3: Modernizarea curriculumului ca sistem pentru învățământul profesional secundar și postsecundar din perspectiva Cadrului Național al Calificărilor, necesităților pieții muncii și competențe-lor-cheie pentru învățare pe parcursul întregii vieți astfel, încât acest proces să se realizeze în anii 2024-2027.

Obiectivul specific nr.5.1.4: Reactualizarea Cadrului de referință al curriculumului universitar și stabilirea unor cerințe de dezvoltare continue a pachetului curricular academic în condițiile autonomiei universitare astfel, încât până în anul 2030 toate instituțiile de învățământ superior să elaboreze o nouă generație de curricula academice, axate pe context, competențe-cheie, competențe generale și competențe specifice, corelate cu Cadrul Național al calificărilor și noile standarde de calificare.

Obiectivul specific nr.5.1.5: Integrarea în sistemul curricular pe nivelurile sistemului de învățământ a prevederilor educației pentru dezvoltare durabilă și în primul rând a competențelor-cheie pentru sustenabilitate și a competențelor-cheie pentru învățare pe parcursul întregii vieți astfel, încât până în anul 2030 absolvenții instituțiilor de învățământ superior să posede competențe sustenabile.

Obiectivul specific nr.5.1.6: Constituirea până în anul 2025 a unui management al curriculumului la nivel de sistem, capabil să realizeze funcțiile de diagnosticare, pronosticare, conceptualizare, proiectare, implementare, monitorizare și realizare a conexiunii inverse prin redimensionarea acestor funcții la nivel de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; Institutul de Științe ale Educației; universități cu profil pedagogic; Agenția pentru Evaluare și Curriculum etc.

Obiectivul general nr.5.2: Utilizarea în procesul de predare-învățare-evaluare în condiții de siguranță a noilor medii, resurse și tehnologii didactice active/ interactive, de construire a noilor cunoștințe și experiențe, de formare a gândirii critice și creative, având ca condiție profesionalizarea continuă a cadrelor didactice prin diferite forme de formare.

Obiectivul specific nr.5.2.1: Dezvoltarea în continuare în sistemul de educație timpurie a tehnologiilor axate pe joc, pe comunicare activă, pe valorificarea zonelor pe interese în medii formative și sigure.

Obiectivul specific nr.5.2.2: Crearea noilor medii de învățare în cadrul învățământului primar, gimnazial și liceal, axate pe coerența resurselor curriculare, informaționale, logistice și tehnologii didactice aplicate, orientate la formarea graduală a competențelor specifice și celor transversale (competențelor-cheie) astfel, încât numărul de elevi cu competențe de bază scăzute să fie sub 15% către anul 2030.

Obiectivul specific nr.5.2.3: Crearea noilor medii de învățare în cadrul învățământului profesional secundar și postsecundar axate pe coerența resurselor instituționale și celor de pe piața muncii (în primul rând, pentru învățământul dual) și tehnologiilor didactice orientate la învățarea disciplinelor de cultură generală, la învățarea disciplinelor de specialitate/ meserie și la disciplinele/ activitățile strict practice.

Obiectivul specific nr.5.2.4: Dezvoltarea mediilor academice de învățare în cadrul universitar axate pe corelarea învățământului – cercetării/ inovării – pieții muncii, aplicând tehnologii integrative de instruire, orientate la formarea rezultatelor învățării corelate cu competențele-cheie, competențele profesionale, generale și specificate în Cadrul Național al Calificărilor, în condițiile unui învățământ problematizat și contextual.

Obiectivul general nr.5.3: Revizuirea sistemului de evaluare a rezultatelor învățării din perspectiva finalităților (rezultatelor învățării) formulate în termeni de competențe pentru asigurarea obiectivității și caracterului predictiv astfel, încât până în anul 2030 numărul de contestații să se micșoreze cu cel puțin 60% la toate nivelurile sistemului de învățământ în urma evaluărilor finale.

Obiectivul specific nr.5.3.1: Dezvoltarea și îmbunătățirea evaluării copiilor în cadrul educației timpurii prin abordarea holistică a copilului, aplicarea adecvată a instrumentarului evaluativ, având drept scop motivarea, încurajarea și formarea încrederii de sine la copii.

Obiectivul specific nr.5.3.2: Dezvoltarea sistemului de evaluare a rezultatelor învățării în cadrul învățământului primar și gimnazial din perspectiva evaluării manifestării graduale a competențelor prin aplicarea descriptorilor și calificativelor, precum și a strategiilor și metodelor tradiționale și inovative de evaluare.

Obiectivul specific nr.5.3.3: Reconceptualizarea evaluării rezultatelor învățării la nivel liceal din perspectiva manifestării graduale a competențelor specifice liceelor cu profil real și celor cu profil umanist prin acumulare pe parcursul studiilor liceale a unor rezultate (estimate în puncte, credite etc.) ca manifestare a competențelor respective, pe când evaluarea finală în cadrul examenelor de bacalaureat se va axa strict pe evaluarea contextuală a manifestării competenței (în integritatea sa).

Obiectivul specific nr.5.3.4: Dezvoltarea sistemului de evaluare a rezultatelor învățării în cadrul învățământului profesional secundar și postsecundar care se va axa pe: evaluarea manifestării graduale a competențelor generale și competențelor profesionale în condițiile modelate și reale de aplicare a competențelor formate, pe evaluarea, preponderent, a aspectelor aplicative, capacităților practice, aplicarea strategiilor și metodelor tradiționale și de alternativă.

Obiectivul specific nr.5.3.5: Reconceptualizarea și redimensionarea evaluării rezultatelor învățării în cadrul învățământului superior din perspectiva finalităților din Cadrul Național al Calificărilor prin acumularea creditelor transferabile pe parcursul studiilor de licență, masterat și doctorat, dar și prin evaluarea produsului final sub formă de lucrare de licență, lucrare de masterat, teză de doctorat.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.6

Digitalizarea versus calitatea și funcționalitatea sistemului de învățământ: Valorificarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale moderne din perspectiva asigurării calității și sustenabilității educației astfel, încât să fie asigurat pe deplin potențialul acestuia, dar și diminuată dependența elevilor/ tinerilor de gadgeturi.

Obiectivul general nr.6.1: Asigurarea cu echipament și produse de program, dar și cu tehnologii informaționale și comunicaționale a instituțiilor de învățământ din sistem astfel, încât până în anul 2030 toate instituțiile de educație timpurie; învățământ primar, gimnazial, liceal; învățământ profesional secundar și postsecundar; învățământ superior și pentru adulți să fie asigurate cel puțin la 80% cu echipament, programe, softuri etc.

Obiectivul specific nr.6.1.1: Asigurarea cu echipament, produse de program, tehnologii informaționale și comunicaționale specifice nivelurilor sistemului de învățământ, dar și nevoilor instituționale și asigurarea acestor nevoi cel puțin la 80%.

Obiectivul specific nr.6.1.2: Asigurarea până în anul 2030 a formării inițiale și continue a tuturor angajaților din sectorul educației privind alfabetizarea digitală și implementarea standardelor de informatizare a educației.

Obiectivul specific nr.6.1.3: Promovarea unor strategii de instruire axate pe interconexiunea tehnologiilor didactice și celor informaționale ce ar crea noi contexte și medii favorabile de învățare, asigurând formarea-dezvoltarea personalității celor ce învață în raport cu oportunitățile și aptitudinile proprii.

Obiectivul specific nr.6.1.4: Crearea condițiilor psihologice, pedagogice, informaționale de organizare a studiilor online a elevilor și studenților în perioada de pandemii și în perioada postpandemică, valorificând în așa fel experiențele acumulate.

Obiectivul general nr.6.2: Asigurarea condițiilor pedagogice și psihologice de diminuare a dependenței elevilor și tinerilor de gadgeturi și reducerea acesteia cu 50% către anul 2030.

Obiectivul specific nr.6.2.1: Organizarea unui studiu la nivel de sistem educațional a gradului de dependență a elevilor/ tinerilor de calculatoare, telefoane, alte gadgeturi și elaborarea unor strategii de diminuare a acestui fenomen.

Obiectivul specific nr.6.2.2: Valorificarea oportunităților/ valențe-lor disciplinelor de studii, centrelor de consiliere psihopedagogică, altor entități privind diminuarea dependenței psihologice a elevilor și tinerilor de gadgeturi.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.7

Învățarea pe tot parcursul vieții versus calitatea învățării și educației adulților: Asigurarea de oportunități de învățare tuturor cetățenilor pe tot parcursul vieții și în toate situațiile de viață astfel, încât cel puțin 47% dintre adulți să participe la activități de instruire.

Obiectivul general nr.7.1: Dezvoltarea sistemului de învățare și educație a adulților prin crearea de facilități, prin diversificarea formelor și serviciilor de formare continue, prin eficientizarea activității instituțiilor/ centrelor de formare profesională și nonprofesională continue a adulților.

Obiectivul specific nr.7.1.1: Conceptualizarea educației profesionale și dezvoltării personale a adulților din perspectiva învățământului pe parcursul întregii vieți, elaborând până în anul 2023 a Cadrului de referință al educației adulților.

Obiectivul specific nr.7.1.2: Extinderea ofertei de programe de învățare în context formal, nonformal și informal prin dezvoltarea mecanismelor de estimare a necesităților și tendințelor, realizarea prognozelor și formularea ofertelor privind învățarea și educația adulților, astfel încât către 2030 numărul de prestatori să crească cu cel puțin 20% și numărul de programe de formare continuă să se extindă cu cel puțin 10% anual.

Obiectivul specific nr.7.1.3: Crearea motivației pentru învățare la adulți și percepția educației ca mijloc de depășirea a problemelor de viață astfel, încât să crească implicarea adulților în stagii de formare, cu precădere a tinerilor de 20-30 ani, ce nu dețin calificare profesională sau dețin o calificare profesională de nivel 3-4, dar nu o valorifică în scopul integrării socioprofesionale.

Obiectivul specific nr.7.1.4: Consolidarea capacităților OLSDI și altor structuri/ instituții raionale/ municipale în vederea diversificării ofertelor de formare a adulților, pornind de la necesitățile individuale și colective.

Obiectivul general nr.7.2: Extinderea și fortificarea procesului de validare a competențelor profesionale dobândite de către adulți pe calea nonformală și informală din perspectiva asigurării integrării acestora pe piața muncii și reintegrării migranților moldoveni în viața socială și economică a țării.

Obiectivul specific nr.7.2.1: Extinderea numărului de centre de recunoaștere, validare și certificare a competențelor obținute în contexte nonformale și informale astfel, încât până în anul 2030 numărul acestora să crească rezonabil, acoperind la 100% necesitățile, în acest sens.

Obiectivul specific nr.7.2.2: Dezvoltarea mecanismului de recalificare profesională, în genere, și a cadre-lor didactice, în speță, în raport cu schimbările de contexte și de nevoile pieții muncii astfel, încât până în anul 2030 să fie asigurate la 100% condițiile de recalificare profesională în domeniul educației.

Obiectivul specific nr.7.2.3: Dezvoltarea educației informale a tinerilor și a adulților ca factor intenționat sau neintenționat care influențează puternic formarea personalității umane prin formarea la educabili a competențelor de orientare în spațiul informațional actual prin valorificarea specifică a surselor de educație informală. Mass-media, biserică, asociații profesionale, pe interese etc.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.8

Cercetarea științifică versus sursa inovațiilor și a schimbărilor în educație: Dezvoltarea sistemului de cercetări științifice din perspectiva integrării învățământului, cercetării și pieții muncii asigurând până în anul 2030 acoperirea cu cercetări științifice cu cel puțin 50% a problemelor prioritare.

Obiectivul general nr.8.1: Dezvoltarea unui sistem de asigurare a calității în învățământul superior orientat la corespondența programelor de studii, la standarde de calificare prin revizuirea Metodologiei de evaluare externă în cadrul acreditării programelor de studii: licență, masterat, doctorat, în baza principiilor internaționale în raport cu standardele și liniile directoare pentru asigurarea calității în Spațiul European al Învățământului Superior (ESG), dar și prin integrarea funcțiilor de cercetare cu cele educaționale și revizuirea normelor didactice, în acest sens.

Obiectivul specific nr.8.1.1: Asigurarea sincronă și asincronă a cercetărilor în cadrul universitar în contextul integrării învățământului, cercetării și pieții muncii prin stabilirea mecanismelor de realizare a conexiunii dintre entitățile respective: proiecte științifice comune, laboratoare științifice comune, parcuri științifico-tehnologice etc.

Obiectivul specific nr.8.1.2: Eficientizarea sistemului instituțiilor de învățământ superior și cercetare prin consolidarea resurselor, în primul rând, a potențialului uman.

Obiectivul specific nr.8.1.3: Crearea condițiilor necesare unui proces de cercetare științifică corelat cu standardele actuale regionale și internaționale, prin modernizarea bazei tehnologice.

Obiectivul specific nr.8.1.4: Reorganizarea sistemului de Școli doctorale până în anul 2030, accentul fiind pus pe abordarea inter- și trans- disciplinară din perspectiva realizării mai accentuate a misiunii ciclului trei al învățământului superior – studii superioare de doctorat.

Obiectivul general nr.8.2: Consolidarea cercetărilor științifice în domeniul psihologiei, sociologiei educației, științelor educației din perspectiva dezvoltării sustenabile a sistemului de învățământ.

Obiectivul specific nr.8.2.1: Reconceptualizarea managementului cercetărilor în domeniul psihologiei, sociologiei educației, științelor educației prin extinderea și concretizarea funcțiilor Institutului de Științe ale Educației, a universităților cu profil pedagogic orientate la proiecte științifice obținute prin concurs și proiecte științifice realizate la comanda Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova ca reflecții a nevoilor din sistem astfel, încât aceste nevoi să fie acoperite cu 50% până în anul 2030.

Obiectivul specific nr.8.2.2: Promovarea și susținerea cercetărilor științifice aplicative realizate de cadre didactice din învățământul general și profesio-nal secundar/ postsecun-dar ca factor de creștere profesională continue, dar și ca factor de asigurare a calității educației la nivel instituțional.

Obiectivul specific nr.8.2.3: Asigurarea metodică a dezvoltării învățământului profesional secundar și postsecundar din perspectiva curriculară și procesuală.

Obiectivul specific nr.8.2.4: Crearea la nivel național a unui For/ Consiliu consulta-tiv de coordonare a tematicilor de cercetare în domeniile Științelor educației, Sociologiei educației, Psihologiei educației ca instrument de diminuare a dublă-rilor temelor inverstigaționale, dar și ca instrument de identificare a tematicii actuale/ prioritare pentru cercetare care ar asigura științific dezvoltarea sistemului de învățământ, implementarea inovațiilor/ reformelor, experiențelor etc.

Obiectivul specific nr.8.2.5: Asigurarea competitivității inter-naționale a cercetării și învățământului superior prin proiecte comune de cercetare, prin mobili-tate și atragere a studenților, doctoranzilor din străinătate.

OBIECTIVUL STRATEGIC nr.9

Buna guvernare versus calitatea educației: Creșterea capacităților instituționale la toate nivelurile sistemului de învățământ, asigurând un nivel înalt al culturii manageriale și educaționale, precum și a funcționalității eficiente a sistemului de învățământ.

Obiectivul general nr.9.1: Dezvoltarea culturii organizaționale și educaționale prin promovarea unui management participativ și democratic, prin promovarea școlii prietenoase elevului/studentului/ cadrului didactic și educației centrate pe cel ce învață astfel, încât până în anul 2030 cel puțin 60% de instituții de învățământ să corespundă standardelor de calitate.

Obiectivul specific nr.9.1.1: Consolidarea capacității manageriale a sistemului educațional din perspectiva dezvoltării strategice, realizării politicii educaționale și creșterii performanțelor sectorului *Educație*.

Obiectivul specific nr.9.1.2: Consolidarea capacității manageriale a organelor locale de specialitate în domeniul învățământului din perspectiva monitorizării politicii educaționale și creșterii performanțelor sistemelor educaționale locale.

Obiectivul specific nr.9.1.3: Reformarea managementului universitar din perspectiva corelației dintre autonomia universitară asumată pentru toate domeniile de activitate, responsabilitate publică, conducerea strategică, gestionarea eficientă și transparentă.

Obiectivul specific nr.9.1.4: Reformarea managementului învățământului general, profesional secundar/ postsecundar din perspectiva corelației dintre responsabilitatea publică demonstrată, conducerea strategică, gestionarea eficientă și transparentă.

Obiectivul specific nr.9.1.5: Actualizarea modelului de management al reformelor în educație, al mecanismului de monitorizare/ realizare/ evaluare din perspectiva descentralizării, autonomiei asumate și a responsabilității demonstrate a tuturor structurilor și factorilor.

Obiectivul general nr.9.2: Sincronizarea rețelei instituțiilor de învățământul preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional-tehnic secundar și postsecundar și superior în raport cu numărul de copii/ elevi/ studenți; potențialul uman, financiar, tehnologic, logistic etc. de a asigura calitatea educației și ofertele pieței muncii (pentru învățământul profesional secundar/ postsecundar și cel superior).

Obiectivul specific nr.9.2.1: Dezvoltarea rețelei instituțiilor de educație timpurie ca până în anul 2030 toți copii de la vârsta de 1 an și până la 7 ani să aibă acces la educație timpurie.

Obiectivul specific nr.9.2.2: Optimizarea rețelei instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și, în primul rând, liceal în raport cu starea demografică la nivel local, cu capacitățile instituționale de a asigura calitatea educației, dar și cu misiunea instituțiilor respective, astfel încât până în anul 2030 să funcționeze un număr rezonabil de instituții respective de învățământ.

Obiectivul specific nr.9.2.3: Reorganizarea rețelei instituțiilor de învățământ superior în raport cu normele și criteriile internaționale (numărul de instituții la un milion de locuitori, numărul de studenți în instituție), în raport cu numărul actual și real al studenților în instituția respectivă, în raport cu necesitățile pieței muncii, în raport cu capacitățile instituționale umane, economice, infrastructurale etc. prin fuziune, integrare, reorganizare etc. astfel, încât până în anul 2030 numărul de instituții de învățământ superior să corespundă cerințelor actuale și contextului național.

Obiectivul specific nr.9.2.4: Consolidarea universităților regionale prin cooperare cu Administrațiile publice locale, dar și cu alte universități pe dimensiunea cercetării, Școlilor doctorat etc.

Obiectivul general nr.9.3: Crearea condițiilor de modernizare a infrastructurii și bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ la nivel de sistem ca factor de asigurare a funcționalității eficiente a acestora.

Obiectivul specific nr.9.3.1: Adaptarea infrastructurii școlare la micșorarea numărului de elevi prin intervenții și raționalizări, nu doar prin comasarea instituțiilor de învățământ.

Obiectivul specific nr.9.3.2: Stabilirea în noile condiții și abordări ale educației normelor de calitate pentru infrastructură în sistemul de învățământ, precum și reactualizarea normativelor funcționale, sanitaro-igienice și de securitate astfel, încât până în anul 2030 cel puțin 50% de clădiri să fie renovate, să fie construite clădiri pentru învățământul general în zonele unde ale lipsesc, să fie lichidate toate viceele (WC)/ toaletele care se află în afara clădirilor.

Obiectivul specific nr.9.3.3: Asigurarea la 100% cu transport școlar a elevilor care frecventează școlile de circumscripție din alte localități și îmbunătățirea infrastructurii de acces, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități.

Obiectivul general nr.9.4: Reactualizarea sistemului de finanțare a educației astfel, încât până în anul 2030 volumul de alocare a fondurilor per elev/ student să se mărească cu cel puțin 100%, ținând cont și de nivelul de inflație.

Obiectivul specific nr.9.4.1: Dezvoltarea mecanismelor de finanțare a învățământului la toate nivelurile în raport cu: prioritățile educaționale, nevoile reale ale instituțiilor de învățământ, factorii ce asigură calitatea educației, autonomia instituțională, numărul de elevi/ studenți, cost per elev/ student, identificarea surselor alternative de finanțare astfel, încât până în anul 2030 finanțarea învățământului să fie în relația proporțională cu calitatea și perspectivele educaționale.

Obiectivul specific nr.9.4.2: Crearea unui Fond Național de finanțare complementară a educației, axat pe diversitatea surselor alternative, inclusiv prin sponsorizarea de către agenți economici, inclusiv particulari.

IV. IMPACTUL IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI

În urma implementării *Programului de implementare a Strategiei "EDUCAȚIA 2030"* „Educația va deveni cel mai important factor care determină succesul oamenilor la toate etapele vieții”.

Un nivel mai înalt al educației va contribui la reducerea sărăciei prin dezvoltarea abilităților și cunoștințelor tuturor oamenilor adaptate la cerințele tot mai dinamice ale pieței muncii, influențate în primul rând de tehnologiile informaționale și automatizarea locurilor de muncă, va reduce costurile pentru ajutorul de șomaj și alte plăți sociale, precum și va crește rata cercetărilor, invențiilor și inovațiilor, ceea ce va duce la creșterea productivității. De asemenea, prin educație va fi promovat un mod sănătos de viață, astfel încât să fie majorată speranța de viață sănătoasă, se va reduce rata criminalității și se va îmbunătăți nivelul de prosperitate și împlinire. Astfel, sistemul educațional va genera o creștere economică de calitate și sustenabilă. Nu mai puțin important este faptul că odată cu creșterea accesului la educație de calitate pentru toți oamenii, vor fi schimbate atitudini, relațiile sociale se vor îmbunătăți, administrația publică va fi mai responsabilă și receptivă, iar generații întregi vor fi pregătite pentru a contribui la dezvoltarea durabilă.

Așadar, până în 2030 sistemul de educație:

- vor fi asigurate condițiile necesare pentru ca toate fetele și toți băieții să absolve învățământul primar și secundar gratuit, echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente ale învățării (obiectivul de dezvoltare durabilă 4.1);
- va crește înrolarea în învățământul profesional tehnic și superior accesibil și de calitate (obiectivul de dezvoltare durabilă 4.3);
- va crește substanțial numărul de tineri și adulți ce dețin competențe relevante pentru angajare (obiectivul de dezvoltare durabilă 4.4);
- va fi asigurat accesul egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile (obiectivul de dezvoltare durabilă 4.5);
- toți elevii/ studenții vor obține competențe inclusiv cele transformative necesare pentru promovarea dezvoltării durabile și a stilurilor de viață durabile, protecției mediului, modului sănătos de viață, drepturilor omului, egalității de gen, culturii păcii și nonviolentei, cetățeniei globale și aprecierii diversității culturale, precum și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă (obiectivul de dezvoltare durabilă 4.7);
- va crește calitatea sistemului de formare inițială și continue a cadrelor didactice, va crește atractivitatea carierei didactice și statutul cadrului didactic, ceea ce va asigura sistemul de învățământ cu un număr necesar de cadre didactice; sistemul de educație va fi asigurat la 100% cu cadre didactice; alți specialiști de calitate prin restructurarea formării profesionale inițiale și continuă;
- va fi modernizată infrastructura instituțiilor de învățământ în așa fel încât să corespundă necesităților copiilor, fetelor, băieților, persoanelor cu dizabilități și oferirea unui mediu de învățământ sigur, nonviolent și inclusiv pentru toți.
- va fi dezvoltat un sistem sinergic de integrare a noilor tehnologii informaționale și comunicaționale cu cele didactice care va asigura un nivel de performanță a celor ce învață;
- va fi asigurat un nivel maxim de conexiune și interconexiune cu piața muncii și comunitatea, ca condiție de eficientizare a funcționalității sistemului de învățământ;
- vor fi create medii favorabile de învățare, care vor asigura dezvoltarea celor ce învață în raport cu potențialul, oportunitățile și interesele proprii (promovarea educației centrate pe

cel ce învață);

- va fi constituit și dezvoltat un sistem de educație nonformală a copiilor, elevilor, tinerilor și a adulților ca formă de realizare a educației pe parcursul întregii vieți;
- va fi dezvoltat un sistem de realizare a conexiunii inverse în educație și cercetare pedagogică ca factor de asigurare a calității procesului și rezultatelor învățării;
- va fi valorificată coeziunea și protecția socială pentru oferirea unei educații de calitate și va crește responsabilitatea societății, comunității, familiei privind educația și învățământul;
- va fi fundamentat un concept și un mecanism de dezvoltare ciclică și continuă a curriculumului educațional axat pe context, nevoile pieței muncii, nevoile și oportunitățile celor ce învață;
- vor fi create condiții de dezvoltare a instituțiilor de învățământ incluzive cu o cultură organizațională și educațională înaltă;
- va fi promovat un management educațional efektiv, democratic, deschis spre schimbare în sistemul de învățământ;
- va fi valorificată paradigma educației antreprenoriale și economice, care va cuprinde majoritatea populației;
- va fi creat un sistem de marketing educațional care va regla necesitățile pieței muncii, oferta educațională, oportunitățile și perspectivele învățământului profesional tehnic, mediu de specialitate și cel superior;
- vor fi promovate politici echilibrate de educație inter și multiculturală, dar și condiții de integrare a minorităților conlocuitoare în societatea moldovenească;
- vor fi îmbunătățite relațiile de gen în cadrul educațional și prin educație la nivel de societate.

V. CHELTUIELI/ COSTURI PRIVIND REALIZAREA OBIECTIVELOR SPECIFICE

5.1. Resurse financiare privind realizarea obiectivelor specifice, mii lei

Obiective specifice	Produse și rezultate	Cadrul bugetar pe termen mediu					Program bugetar
		2022	2023	2024	2025	2026	
PROGRAM 1 – OS1							
Obiectivul general nr.1.1 la OS1: Racordarea cantitativă – numărul de absolvenți și racordarea calitativă – structura calificărilor acestora la cerințele pieții muncii, astfel încât până în anul 2030 cel puțin 80% de absolvenți ai învățământului profesional secundar/ postsecundar și superior să se încadreze în câmpul muncii.							
Obiectivul specific nr.1.1.1: Crearea până în 2025 în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii și Ministerului Educației, Culturii și Cercetării a unui serviciu (mecanism) de marketing educațional cu funcții de studiere, identificare și pronosticare a nevoilor pieții muncii și a ofertei educaționale.	- Statutul serviciului de marketing educațional. - Regulamentul de funcționare a serviciului de marketing educațional. - Ordin de aprobare și punere în aplicare a Regulamentului de funcționare a serviciului de marketing educațional.						
Obiectivul specific nr.1.1.2: Dezvoltarea și autocertificarea Cadrului Național al Calificărilor în scopul promovării recunoașterii reciproce a calificărilor dobândite în cadrul învățământului profesional secundar/ postsecundar și superior.	- Cadrul Național al Calificărilor pentru toate domeniile. - Metodologia de implementare și monitorizare a Cadrului Național al Calificărilor.						
Obiectivul specific nr.1.1.3: Revizuirea permanentă a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților ca răspuns la pronosticul și necesitățile actuale ale petii muncii legate.	- Raportul studiului privind funcționalitatea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților. - Nomenclatorul domeniilor						

inclusiv, de apariția nolor tipuri de activități, profesii și specialități	- de formare profesională și al specialităților revizuit. • Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării de punere în aplicare.						
Obiectivul specific nr.1.1.4: Revizuirea Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova în raport cu schimbările esențiale ale pieții muncii, apariția noilor ocupații, redimensionarea ocupațiilor tradiționale.	• Date analitice. • Clasificatorul Ocupațiilor revizuit. • Metodologia de aplicare a Clasificatorului Ocupațiilor.						
Obiectivul specific nr.1.1.5: Gestionarea traseului de angajare a absolvenților în câmpul muncii prin responsabilitatea angajatorilor și instituțiilor de formare profesională, prin consolidarea observatorului pieții muncii și creării unui sistem informațional privind locurile de muncă pentru viitori absolvenți; astfel încât până în anul 2030 cel puțin 80% din absolvenți ai învățământului profesional secundar/postsecundar și 70% din absolvenții învățământului superior să se încadreze în câmpul muncii conform profilului și îndată după absolvire.	• Lista cerințelor înaintate față de angajatori și instituții de învățământ. • Sistem informațional. • Lista cerințelor față de absolvenții instituțiilor de învățământ. • Creșterea procentului de absolvenți încadrați în câmpul muncii cu cca 70-80%, 10% anual.						
Obiectivul specific nr.1.1.6: Dezvoltarea învățământului dual, ca formă și strategie specifică a învățământului profesional tehnic prin asigurarea cadrului normativ, organizațional, metodologic și curricular, transferul unor aspecte ale învățământului dual în sistemul de învățământ superior.	• Studiu realizat. • Regulamentul Școlilor de învățământ profesional-tehnic dual. • Lista nevoilor de asigurare metodologică și curriculară a învățământului dual. • Creșterea numărului de Școli ce aplică învățământul dual.						

	• Lista sugestiilor privind aplicarea unor aspecte ale învățământului dual în învățământul superior.						
Obiectivul specific nr.1.1.7: Crearea oportunităților și a cadrului motivațional pentru agenții economici în vederea investițiilor în învățământul profesional secundar/postsecundar, învățământul superior și învățământul pentru adulți.	• Lista domeniilor de investiții. • Cadrul normativ revizuit. • Strategia de facilitare a investițiilor. • Volumul de investiții.						
Obiectivul general nr.1.2 la OS1: Crearea sinergiilor și valorificarea capacităților instituționale privind asigurarea calității și relevanței formării resurselor umane, capabile să se integreze eficient pe piața muncii în condițiile redimensionării Comenzii de Stat de pregătire a cadrelor didactice în raport cu prioritățile domeniilor profesionale de formare, dar și tradițiile, experiențele și potențialul instituțiilor respective.							
Obiectivul specific nr.1.2.1: Promovarea parteneriatelor publice private, astfel încât până în anul 2030 să se îmbunătățească calitatea studiilor și angajabilitatea absolvenților în raport cu indicatorii planificați.	• Procese de monitorizare a capacităților instituționale. • Raportul de monitorizare a capacităților instituționale. • Elaborarea/ reactualizarea Programelor strategice și a Planurilor operaționale de acțiuni de către instituții de învățământ profesional secundar/ postsecundar și superior în baza monitorizării și pronosticării resurselor necesare. • Program de promovare a parteneriatelor publice promovate în sistemul de învățământ. • Concept și Program de implementare a angajabilității absolvenților instituțiilor respective. • Mărirea nivelului de angajabilitate cu 10-20% anual.						
Obiectivul specific nr.1.2.2: Depășirea stereotipurilor de gen cu privire la meserii,	• Studiul realizat. • Propuneri legislative elaborate și adoptate.						

ocupații, sferă antreprenorială prin reactualizarea cadrului normativ, reglatoriu și redimensionarea ghidării în carieră, în acest sens, astfel încât până în anul 2030 să se diminueze stereotipurile de gen în domeniul educațional și profesional.	5 campanii naționale desfășurate la nivel național și local.						
Obiectivul general nr.1.3 la OS1: Dezvoltarea parteneriatelor dintre instituțiile de învățământ, în primul rând, dintre cele de învățământ profesional secundar/ postsecundar și superior, companii, organizații, întreprinderi și instituții de cercetări științifice, astfel încât până în anul 2030 să fie creat un număr relevant de Parcuri științifico-profesionale, Laboratoare comune, Centre de inovații și transfer tehnologic, Consorții universitare, Clustere științifico-profesionale și educaționale.							
Obiectivul specific nr.1.3.1: Dezvoltarea parteneriatelor și a cooperării între școlile profesionale, colegii, centre de excelență, universități și întreprinderi, instituții, organizații pentru crearea bazelor stagiilor de practică, dar și pentru constituirea unor structuri comune ca mijloace de asigurare a interacțiunii eficiente dintre învățământ și piața muncii.	- Modificarea Codului Educației al Republicii Moldova (2014) privind reglementarea parteneriatului și cooperării între instituțiile de învățământ și piața muncii. - Regulamentul-cadru privind organizarea stagiilor de practică a elevilor/ studenților din învățământul profesional secundar/ postsecundar și superior. - Creșterea numărului de structuri comune organizate de către instituții de învățământ și agenți economici.						
Obiectivul specific nr.1.3.2: Consolidarea dialogului social în domeniul formării profesionale prin valorificarea rolului Comitetelor sectoriale, Comisiilor de comerț și industrie, Asociațiilor patronale, Sindicatelor, Asociațiilor profesionale, Centrului Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional (CRDIP),	Numărul de foruri/ conferințe, mese rotunde pe ani.						

Consiliului Rectorilor etc. în vederea dezvoltării politicilor ce țin de racordarea învățământului la cerințele actuale și de perspectivă ale pieții muncii.							
Obiectivul specific nr.1.3.3: Elaborarea unui Program la nivel național consolidat de organizare a unor Parcuri științifico-profesionale, Laboratoare și Centre de inovații și transfer tehnologic, Clustere științifico-educative etc. ca modalități de asigurare a interacțiunii învățământului și pieții muncii, dar și ca factor de asigurare a calității atât a învățământului, cât și a pieții muncii.	• Program Național de asigurare a conexiunii învățământului și pieții muncii. • Numărul de parcuri științifico-profesionale, laboratoare științifice, centre de inovații și transfer tehnologic, clustere științifico-profesionale.						
PROGRAM 2 – OS2							
Obiectivul general nr.2.1 la OS2: Extinderea accesului la educație la toate nivelurile ale sistemului de învățământ prin oferirea de pachete integrate de măsuri sociale și educaționale, adresate copiilor, elevilor, absolvenților, în primul rând, celor din medii vulnerabile.							
Obiectivul specific nr.2.1.1: Asigurarea accesului la educație timpurie de calitate: creșterea anuală cu 10% a participării copiilor la serviciile de educație timpurie astfel, încât până în anul 2030, cel puțin 96% de copii de vârstă de la 3 până la 6 ani să participe la educația timpurie.	• Lista de cataloage de înscriere/ sisteme electronice noi sau dezvoltate în baza celor existente. • Bază de date a Centrelor comunitare, a grădinițelor, filialelor cu info despre capacitate și starea lor, echipamente etc.						
Obiectivul specific nr.2.1.2: Asigurarea accesului la învățământul primar, gimnazial și a condițiilor favorabile, încât până în anul 2030 abandonul școlar până la 16 ani să fie 1%. Asigurarea accesului și a condițiilor favorabile pentru studiile liceale astfel, încât până în anul 2030 rata de	• Sistem electronic de înscriere cuprinzătoare în instituțiile educaționale a tuturor copiilor și tinerilor. • Bază de date a instituțiilor educaționale cu info actualizată despre capacitate și starea lor, echipamente etc. • Sistem de monitorizare cu						

înrolare și absolvire a persoanelor cu vârsta de până la 19 ani să fie ?%.	instrumente adaptate la cerințele locale, individuale.						
Obiectivul specific nr.2.1.3: Corealarea obiectivă/ realistă a nevoilor în raport cu necesitățile economiei naționale a accesului, absolvirii și încadrării în câmpul muncii a persoanelor orientate spre învățământul profesional tehnic.	Bază de date						
Obiectivul specific nr.2.1.4: Reevaluarea și recalcularea oficială a ratei de cuprindere în educație, utilizând datele demografice racordate la rezultatele Recensământului populației.	Bază de date completată și ușor accesibilă.						
Obiectivul specific nr.2.1.5: Asigurarea șanselor egale de continuare a educației elevilor din grupurile dezavantajate înainte și după etapa învățământului obligatoriu.	Componenta respectivă în Planul Strategic și Operațional de Dezvoltare a Învățământului la nivel local și instituțional						
Obiectivul specific nr.2.1.6: Sincronizarea ratei de participare în învățământul superior în raport cu domeniile prioritare pentru dezvoltarea social-economică a țării, în raport cu necesitățile actuale și de perspectivă ale pieței muncii, dar și în raport cu ciclurile de învățământ superior de licență, masterat, doctorat. Ponderea absolvenților cu studii superioare în rândul populației cu vârsta cuprinsă între 30-34 ani să ajungă la 30% până în anul 2030.	Planul de documentare pentru fiecare an						
Obiectivul general nr.2.2 la OS2: Îmbunătățirea rezultatelor învățării măsurate la evaluări naționale și internaționale cu cel puțin 20% până în anul 2030 prin crearea mediilor favorabile de instruire, prin diversificarea strategiilor didactice, prin integrarea TIC în procesul de învățământ, prin aplicarea principiului educației centrate pe cel ce învață etc.							

Obiectivul specific nr.2.2.1: Crearea mediilor favorabile de învățare pentru toți copiii/ elevii, indiferent de zonă geografică, tipul instituției de învățământ, gen, vârstă și nivel de dezvoltare ale acestora, cu referire la: spații, cerințe ergonomice, asigurarea didactică și informațională etc.	• Studiu referitor la utilizarea spațiilor din instituțiile educaționale și calitatea/ stare acesora, dotarea etc.						
Obiectivul specific nr.2.2.2: Prevenirea, depășirea, diminuarea absenteismului și abandonului școlar la 95% până în anul 2030, cu accent sporit pe băieți. Reducerea violenței și a bullying-ului cu 30% în instituțiile de învățământ prin implementarea unor măsuri specifice pe grupuri de sex.	• Sistem electronic/ bază de date care poate fi completată, accesată la nivel local și central pentru stocarea informației despre cazurile de abandon, absenteism. • Listă de servicii de consiliere educațională și psihologică. • Numărul de parteneriate inițiate/ de proiecte/ inițiative pentru soluționarea problemei date.						
	• Cursuri de formare pentru cadre didactice și profesioniști (SAP, Centrele pentru tineret) pentru prevenirea și intervențiile speciale pentru copiii care au experimentat violența și bullying în mediul școlar.						
Obiectivul specific nr.2.2.3: Crearea unui mecanism de monitorizare a abuzurilor și a violenței în mediul școlar, incluziv din perspectiva de gen.	• Adoptarea modificărilor la cadrul normativ. • Fișe de raportare și monitorizare aprobate și utilizate la nivel național.						
Obiectivul specific nr.2.2.4: Atragerea elevilor și studenților în activitatea de luare a deciziilor în educație și realizarea de feed-back atât, încât să fie asigurată proporția	• Bune practici de democratizare a guvernantei în educație prin implicarea de facto a elevilor în luare deciziilor promovate.						

rezonabilă a acestora în diferite structuri, grupuri, comisii etc.	• Linia fierbinte: Vocea elevilor. • Baza de date completată. • Numărul de proiecte implementate si probleme soluționate • Numărul de inițiative • Grad de satisfacție a beneficiarilor inițiativelor.						
Obiectivul general nr.2.3 la OS2: Asigurarea educației incluzive pentru toți cei ce învață și, în speță, a celor cu nevoi speciale astfel, încât până în anul 2030 rata de înrolare a acestor persoane în învățământul general să fie apropiată de 100%.							
Obiectivul specific nr.2.3.1: Crearea condițiilor ergonomice, de infrastructură, pedagogice, psihologice până în 2030 în cadrul tuturor instituțiilor de învățământ din țară prin asigurarea unei educații incluzive pentru toți elevii și studenții, preponderent pentru cei cu nevoi speciale.	• Practici pozitive revizuite si diseminate la nivel național.						
	• Pachet aprobat de cerinte unice fata de institutia de invatamant privind adaptarea infrastructurii ce asigura acces și participare pentru elevii cu dizabilitati.						
Obiectivul specific nr.2.3.2: Valorificarea oportunităților familiei, administrației locale, comunității în asigurarea și promovarea educației incluzive a elevilor, inclusiv celor cu nevoi speciale.	• Mecanism clar de finantare a serviciului de transport a copiilor cu CES.						
	• Număr de servicii extracurriculare de zi pentru elevii cu CES, asigurate de APL la nivel comunitar.						
	• Mecanism aprobat și funcțional. Copii cu eventuale probleme de dezvoltare identificați la timp. Transfer de date asigurat între sectoarele educației, medical și social.						
Obiectivul specific nr.2.3.3: Crearea condițiilor de socializare, adaptare psihosocială și educațională, de asistență psihologică a celor ce învață și, în speță, a celor din familii vulnerabile, celor cu	• Număr de cadre didactice și specialiști instruiți în utilizarea tehnologiilor asistive.						
	• Metodologii specifice de lucru cu subgrupuri ale copiilor cu CES dezvoltate						

comportament deviant și celor cu nevoi speciale astfel, încât să crească cu 30-40% rezultatele acestora către anul 2030.	și aprobate.						
	• Număr de specialiști angajați.						
	• Număr de copii cu CES ce au acces în instituția de învățământ general la servicii specializate.						
	• Metodologie de finanțare a a educației incluzive pentru educația timpurie și învățământul profesional tehnic aprobată.						
	• Formula de finanțare per copil, calculată pe baza cuantificării cerințelor educaționale speciale – aprobată.						
	• Clasa de salarizare a specialistilor din Serviciile de Asistență Psihopedagogică revizuită.						
	• Bază de date cu detalii relevante despre copiii în situații de risc. • Set de instrumente de diagnosticare, evaluare formativă și sumativă pentru monitorizarea progresului elevilor din categoriile de risc. • Numărul de servicii de mentorat, coaching pentru cadrele didactice din instituțiile respective. • Numărul de cadre didactice consiliate/ sprijinite. • Numărul de copii-beneficiari ai serviciilor date.						
Obiectivul general nr.2.4 la OS2: Promovarea egalității de gen în educație și prin educație ca factor de realizare a echității sociale, dar și de eficientizare a funcționalității sistemului de învățământ astfel, încât până în anul 2030 să diminueze, în mare parte, stereotipurile în domeniul gender.							
Obiectivul specific nr.2.4.1:	• Salariul mărit						

Elaborarea unei Strategii Naționale de atragere a bărbaților în sistemul de educației astfel, încât până în anul 2030 în învățământ să activeze cel puțin 30-40% de bărbați.	• Campanii publice desfășurate la nivel național cu accent pe absolvenții de liceu. • Pachete de bonificare elaborate și oferite cadrelor didactice. • Abordări inovatoare implementate la nivel local.						
Obiectivul specific nr.2.4.2: Asigurarea unei orientări în carieră nonstereotipizate și respectarea egalității de gen în curricula școlare și academice, dar și în procesul didactic la toate nivelurile sistemului de învățământ.	• Materiale didactice, manuale și liste de literatură artistică actualizate din perspectiva de gen și a drepturilor omului. • Editarea unor materiale didactice incluzive și non-stereotipizate din perspectiva de gen, a incluziunii etnice, sociale, etc. • Includerea unui curs de educație de gen în ciclul universitar la facultățile pedagogice și în instruirea continuă a cadrelor didactice.						
Obiectivul specific nr.2.4.3: Crearea unor politici de toleranță zero pentru hărțuirea, abuzul și discriminarea bazată pe gen și reducerea violenței în cadrul educațional.	• Măsuri legale și normative adoptate inclusiv unitate responsabilă în cadrul Ministerului de resort și la nivel raional și local. • Mecanisme de gestionare a situațiilor de violență (hărțuire, bullying și discrimina-re) adoptate și imple-mentate la nivel național. • Campanii publice naționale și măsuri specifice la nivel local.						
Obiectivul specific nr.2.4.4: Asigurarea egalității de gen privind creșterea în cariera educațională la toate nivelurile	• Programe de mentorat oferite grupurilor-țintă. • Integrarea dimensiunii de gen în probele pentru						

sistemului de învățământ promovând principiul profesionalismului.	gradele didactice.						
Obiectivul general nr.2.5 la OS2: Asigurarea condițiilor sociale, culturale, economice, psihologice și pedagogice de formare a personalității elevului/ studentului din perspectiva noilor educații, provocărilor lumii contemporane, inclusiv celor naturale: secete, pandemii, crize etc.							
Obiectivul specific nr.2.5.1: Crearea condițiilor sociale, sociolingvistice, culturale, psihologice, pedagogice de educație interculturală la nivel de sistem astfel, încât reprezentanții minorităților etnice până în anul 2030 să posede limba română și competențe interculturale de integrare în spațiul cultural și economic al Republicii Moldova.	• Culegeri cu situații de comunicare/ probe de evaluare sumativă contextualizată a competențelor de comunicare orală. • Bază de date accesibilă cu informație despre disciplinele studiate de elevii alolingvi în limba română. • Bune practici promovate și diseminate. • Strategie actualizată de promovare/ învățare a limbii române la toate treptele de școlaritate și de promovare a integrării sociale în Republica Moldova prin intermediul limbii române.						
Obiectivul specific nr.2.5.2: Asigurarea educației elevilor și studenților (și adulților) privind rezistența la provocările globale și locale astfel, încât cel puțin 80% de elevi/ studenți să posede competențe de reziliență etc.	• Studiu realizat în parteneriat cu ONG-urile de profil.						
	• Strategie elaborată în mod participativ de un grup eterogen de specialiști. • Module curriculare noi.						
	• Programe de formare continuă inițiate la tema dată.						
Obiectivul specific nr.2.5.3: Promovarea dezvoltării sustenabile prin educația pentru drepturile omului, promovarea unei culturi a păcii și a non-violenței, cetățenia globală și aprecierea diversității culturale, de	• Studiu realizat. • Strategie dezvoltată.						
	• Nunărul de activități transdisciplinare. • Nunărul de cazuri soluționate • Nunărul de proiecte/ inițiative implementate.						

dezvoltare a sentimentului dragostei de Patrie astfel, încât până în anul 2030 toți elevii, studenții și tinerii să posede unele competențe pentru sustenabilitate.	Nunărul de parteneriate.						
Obiectivul general nr.2.6 la OS2: Promovarea educației economice și antreprenoriale continue prin învățământul formal, nonformal și informal ale elevilor, tinerilor și a adulților.							
Obiectivul specific nr.2.6.1: Introducerea dimensiunii ”educație antreprenorială și economică” în curriculum și sistemul de activități pentru educația timpurie, specifice vârstei și atractive din punct de vedere educațional.	Jocuri cu conținut antreprenorial.						
Obiectivul specific nr.2.6.2: Valorificarea educației antreprenoriale și economice în învățământul primar, gimnazial și liceal prin diferite forme: includerea dimensiunii date în curricula la discipline, promovarea unei discipline autonome, obligatorie și/ sau opționale, organizarea cercurilor etc.	- Curriculumul pe discipline revăzut/ completat. - Cercuri privind activitatea antreprenorială.						
Obiectivul specific nr.2.6.3: Valorificarea educației antreprenoriale și economice în sistemul de învățământ profesional secundar/ postsecundar și cel superior prin includerea componentei de antreprenoriat în structura Programelor de formare profesională și, respectiv, în reorganizarea cadrului curricular: conținut, proces, finalități, resurse.	Curriculumul de educației antreprenorială axat pe competențe.						
Obiectivul general nr.2.7 la OS2: Dezvoltarea educației extrașcolare din perspectiva educației nonformale și educației pe parcursul întregii vieți, accentul fiind pus pe educația socială, educația artistică, educația sportivă, educația tehnologică și tehnică, educația științifică, valorificând potențialul, aptitudinile și interesul elevilor la nivel maxim.							

Obiectivul specific nr.2.7.1: Asigurarea cadrului normativ, metodologic, managerial al dezvoltării educației extrașcolare a elevilor astfel, încât până în anul 2025, cel puțin 60% de copii să fie cuprinși în educația extrașcolară, să fie introduse amendamente în Codul Educației al Republicii Moldova cu referire la o nouă abordare a educației nonformale, să fie elaborate pachete curriculare și create mecanisme de management al acestui subsistem al educației.	• Amendamente la Codul Educației al Republicii Moldova (2014) introduse, inclusiv cu referire la managementul educației nonformale. • Planul-cadru pentru educația extrașcolară, profil Artă și profil Sport. • 11 unități de Curricula pentru educația și învățământul extrașcolar. • 11 Ghiduri metodologice. • Formarea continue a cadrelor didactice: cca 300 (?) persoane.						
Obiectivul specific nr.2.7.2: Dezvoltarea rețelei instituțiilor ce prestează servicii de educație și învățământ extrașcolar astfel, încât până în anul 2030 în toate centrele raionale să funcționeze Centre complexe de creație, Școli de arte, Școli sportive, alte forme.	• Înființarea/ reactualizarea/ renovarea a cca 15 Centre de creație. • Extinderea în fiecare raion/ municipiu cel puțin câte un Centru complex de creație pentru copii și elevi. • Consolidarea cel puțin a 20 de Școli de arte și 20 de Școli sportive.						
Obiectivul specific nr.2.7.3: Asigurarea formării profesionale inițiale și continue a specialiștilor pentru educația și învățământul extrașcolar prin introducerea modulelor respective în curricula de studii și consolidarea/ implicarea universităților și instituțiilor de profil în formarea continue.	• Numărul de Curricula în care au fost introduse modulul "Educația extrașcolară". • Numărul Programelor de masterat la <i>Educația extrașcolară</i>. • Numărul de Curricula opționale la "Educația extrașcolară". • Numărul de Centre care prestează servicii de educație extrașcolară.						

PROGRAM 3 – OS3

Obiectivul general nr.3.1 la OS3: Atragerea, motivarea tinerilor pentru cariera didactică/ științifico-didactică/ de cercetare, formarea profesională inițială și facilitarea angajării și inserției profesionale a absolvenților instituțiilor cu profil pedagogic, astfel încât vârsta medie a cadrelor didactice/ științifico-didactice din sistem să se micșoreze cu cel puțin 5 ani către anul 2030.

Obiectivul specific nr.3.1.1: Asigurarea funcționalității sistemului de ghidare în cariera didactică la nivelul învățământului gimnazial și liceal.	Recomandări metodologice pentru ghidarea în carieră a elevilor din instituțiile de învățământ general, aprobate în 2022.						
	100% cadre didactice formate către 2025 la disciplina Dezvoltarea personală.						
	100% ghiduri metodologice / toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.						
	100% cursuri digitale interactive pentru elevi/toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.						
	5% cursuri opționale cu componentă practică în licee.						
	Organizarea anuală a concursurilor raionale/ republicane, cercuri, cluburi, tabere de vară ale tinerilor educatori – viitori pedagogi.						
	Proiecte locale, naționale și bilaterale (România, alte țări) ale tinerilor – viitori pedagogi.						
	Codul Educației actualizat (articolul 141 (1), 142), aprobat în 2022.						

Obiectivul specific nr.3.1.2: Restructurarea învățământului pedagogic prin consolidarea bazată pe fuziuni/ alianțe/ alte forme întru asigurarea calității studiilor superioare pedagogice.	Recomandări metodologice pentru ghidarea în carieră a elevilor din instituțiile de învățământ general, aprobate în 2022.						
	100% cadre didactice formate către 2025 la disciplina Dezvoltarea personală.						
	100% ghiduri metodologice / toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.						
	100% cursuri digitale interactive pentru elevi/toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.						
	5% cursuri opționale cu componentă practică în licee.						
	Organizarea anuală a concursurilor raionale/ republicane, cercuri, cluburi, tabere de vară ale tinerilor educatori – viitori pedagogi.						
	Proiecte locale, naționale și bilaterale (România, alte țări) ale tinerilor – viitori pedagogi.						
	Codul Educației actualizat (articolul 141 (1), 142), aprobat în 2022.						
Obiectivul specific nr.3.1.3: Facilitarea studenților instituțiilor cu profil pedagogic prin-un pachet social și educațional, astfel încât până în anul 2030 să crească cu cel	Recomandări metodologice pentru ghidarea în carieră a elevilor din instituțiile de învățământ general, aprobate în 2022.						

puțin 50% numărul de candidați la specialitățile pedagogice, cu o medie nu mai mică de 8 puncte la examenul de BAC.	100% cadre didactice formate către 2025 la disciplina Dezvoltarea personală.						
	100% ghiduri metodologice / toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.						
	100% cursuri digitale interactive pentru elevi/toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.						
	5% cursuri opționale cu componentă practică în licee.						
	Organizarea anuală a concursurilor raionale/ republicane, cercuri, cluburi, tabere de vară ale tinerilor educatori – viitori pedagogi.						
Obiectivul specific nr.3.1.4: Modernizarea curriculumului și procesului de formare profesională inițială a cadrelor didactice, psihologilor școlari (altor categorii de specialiști) din perspectiva interconexiunii noilor tehnologii informaționale, pedagogice/ didactice și a bunelor practici europene.	Recomandări metodologice pentru ghidarea în carieră a elevilor din instituțiile de învățământ general, aprobate în 2022.						
	100% cadre didactice formate către 2025 la disciplina Dezvoltarea personală.						
	100% ghiduri metodologice / toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.						
	100% cursuri digitale interactive pentru elevi/toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.						

	• 5% cursuri opționale cu componentă practică în licee.						
	• Organizarea anuală a concursurilor raionale/ republicane, cercuri, cluburi, tabere de vară ale tinerilor educatori – viitori pedagogi.						
	• Proiecte locale, naționale și bilaterale (România, alte țări) ale tinerilor – viitori pedagogi.						
	• Codul Educației actualizat (articolul 141 (1), 142), aprobat în 2022.						
	• Recomandări metodologice pentru ghidarea în carieră a elevilor din instituțiile de învățământ general, aprobate în 2022.						
	• 100% cadre didactice formate către 2025 la disciplina Dezvoltarea personală.						
	• 100% ghiduri metodologice / toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.						
	• 100% cursuri digitale interactive pentru elevi/toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.						
	Obiectivul specific nr.3.1.5: Facilitarea angajării în câmpul muncii, inserției profesionale și monitorizarea traseului profesional al absolvenților instituțiilor de învățământ pedagogic, astfel rata angajării	• Registrul Electronic Național al Resurselor Umane din Învățământ pe raioane/ municipii, niveluri și discipline de studiu, funcțional către 2024.					

și inserției profesionale să crească cu cel puțin 10% anual.	Regulamentul-cadru privind stagiile de practică în învățământul superior, ordinul nr. 203 din 19.03.2014, actualizat și aprobat în 2024.						
	Regulamentul de organizare a studiilor superioare pedagogice (ciclul I, II, III), actualizat și aprobat în 2024.						
	Regulamentul cu privire la modul de ocupare a posturilor științifico-didactice în instituțiile de învățământ superior, actualizat și aprobat în 2025.						
	Hotărâre de Guvern privind acordarea subvențiilor/ scutirea de plată a impozitelor sociale pentru specialiștii tineri, angajați în sistemul educational, aprobată în 2023.						
	Rata angajării și inserției profesionale în creștere cu cel puțin 10% anual.						
	Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.923 din 04.09.2001, actualizată, aprobată în 2023.						
	Metodologia de plasare în câmpul muncii și monitorizarea traseului profesional al absolvenților din învățământul superior pedagogic, aprobată în 2023.						
	Regulamentul -cadru privind implementarea <i>sistemului de supervizare</i>,						

	tracking, monitorizare a traseului profesional și a performanțelor absolvenților universităților pedagogice, aprobat în 2025.						
Obiectivul general nr.3.2 la OS3: Sporirea atractivității profesiei de cadru didactic/științifico-didactic, psiholog școlar, manager educațional și menținerea cadrelor performante în sistemul de învățământ, prin dezvoltarea unui sistem integrat de management al performanței și avansării în carieră, motivare și stimulare a performanței profesionale, astfel încât rata abandonului profesional să se diminueze cu cel puțin 10% anual.							
Obiectivul specific nr.3.2.1: Asigurarea unor pachete sociale atractive, restructurarea și mărirea graduală, treptată a salariilor în sistemul de învățământ, în baza corelării salarizării cu performanța profesională.	Hotărârea Guvernului Nr. 1231/2018 din 2018-12-12 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, actualizată, 2023.						
	Regulamentul-cadru cu privire la modul de stabilire a sporului pentru performanță personalului din unitățile bugetare actualizat, 2023.						
	Regulamentul de organizare a studiilor superioare de doctorat, ciclul III, actualizat, aprobat în 2024.						
	Elaborarea Regulamentului-cadru de evaluare a performanțelor cadrelor științifico-didactice din instituțiile de învățământ superior/ de formare continuă, aprobat în 2025.						
	Metodologia și Regulamentul renovat de năgajare prin concurs a cadrelor didactice și manageriale						
	Hotărâre de Guvern						
Obiectivul specific nr.3.2.2: Actualizarea conceptului de	Statutul cadrului didactic din învățământul general/						

avansare în cariera didactică/ științifico-didactică, managerială din perspectiva promovării inovațiilor în educație, realizarea cercetărilor științifice astfel, încât numărul de cadre didactice/ manageri cu grade didactice/ manageriale, titluri științifico-didactice să crească cu cel puțin 10% anual.	profesional-tehnic/ superior/ educația adulților, aprobate în 2023.						
	• Standardele de competență profesională pentru cadrul didactic din învățământul profesional-tehnic/ superior/ educația adulților, aprobate în 2023.						
	• Regulamentul-cadru de organizare și desfășurare a concursului de ocupare a funcțiilor didactice în învățământul general și profesional tehnic, aprobat în 2024 (Codul educației, art.54, (1)).						
	• Regulamentul-cadru de organizare și desfășurare a concursului de ocupare a funcțiilor de conducere în învățământul general și profesional tehnic, actualizat din perspectiva indicatorilor de performanță profesională, aprobat în 2024.						
	• Regulamentul de atestare al cadrelor didactice/ manageriale actualizat, aprobat în 2025.						
	• Regulamentul-cadru cu privire la modul de stabilire a sporului pentru performanță personalului din unitățile bugetare actualizat, 2023.						
	• Regulamentul-cadru cu privire la modul de stabilire a sporului pentru performanță personalului din unitățile bugetare actualizat, 2023.						
	• Regulamentul-cadru cu privire la modul de						

	stabilire a sporului pentru performanță personalului din unitățile bugetare actualizat, 2023.						
	• Regulamentul și Statutul psihologului școlar.						
	• Regulamentul cabinetelor de asistență psihopedagogică.						
	• Metodologia de mentorat.						
Obiectivul specific nr.3.2.3: Diminuarea arderii profesionale a cadrelor didactice și manageriale.	• Metodologia de repartizare a timpului de muncă a personalului didactic din instituțiile de învățământ general și profesional tehnic, aprobată în 2023.						
	• Crearea și asigurarea funcționalității a cel puțin câte un Centru de servicii de asistență sociologică și psihologică a cadrelor didactice și manageriale la nordul, centrul și sudul Republicii Moldova, până în 2030.						
	• Formarea specialiștilor pentru activitatea de asistență sociologică și psihologică a cadrelor didactice și manageriale, cel puțin 20% anual.						
	• Actualizarea Programului Național în domeniul Cercetării și Inovării pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.381/2019 prioritatea strategică IV. Provocări societale, direcția strategică Valorificarea capitalului uman și social.						
	• Cel puțin 1 asociație pedagogică creată la nivel rational/ municipal,						

	funcțională către 2023.						
	Constituirea, către 2022, și organizarea anuală a Congresului personalului didactic din învățământ.						
	Sanatoriul-Profilatoriu Pedagogul, dotat conform nevoilor de sănătate a cadrelor didactice și manageriale.						
	Cel puțin 20% cadre didactice și manageriale beneficiare a serviciilor Sanatoriului-Profilatoriu Pedagogul, anual.						
Obiectivul specific nr.3.2.4: Valorificarea mai eficientă a oportunităților cadrelor didactice universitare de realizare a mobilității academice la nivel internațional.	Cel puțin cu 10% să crească numărul de cadre didactice, care au beneficiat de stagii de mobilitate.						
Obiectivul general nr.3.3 la OS3: Modernizarea sistemului și a procesului de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști)/ științifico-didactic, managerial din perspectiva motivării pentru învățare pe tot parcursul vieții, astfel încât procentul calității resursei umane din sistem să crească cu cel puțin 5% anual.							
Obiectivul specific nr.3.3.1: Restructurarea sistemului de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști) și managerial.	<i>Standardele de calitate a instituției/ centrului de formare profesională continuă, aprobate în 2022.</i>						
	Metodologia de evaluare externă a instituțiilor furnizoare de servicii de formare continuă a adulților actualizată, aprobată în 2024.						
	Rețea de instituții/ centre de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști), managerial optimizată, către finele anului 2025.						
	100% instituții/ centre de formare profesională						

	continuă/ universități cu profil pedagogic capabile să presteze servicii de formare profesională continuă, inclusiv la distanță, către 2025.						
Obiectivul specific nr.3.3.2: Asigurarea cadrului legislativ, normativ, curricular și metodologic al procesului de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști)/ științifico-didactic, managerial din perspectiva relevanței în raport cu standardele, nevoile profesionale individuale, instituționale, locale.	• Concepția și Regulamentul de formare profesională continuă a cadrelor didactice/ științifico-didactice și manageriale, aprobate în 2025.						
	• Cadrul de referință al curriculumului de formare profesională continuă a cadrelor didactice și manageriale din învățământul general și profesional tehnic, aprobat în 2025.						
	• Planul-cadru pentru formarea profesională continuă la nivel național a cadrelor didactice și manageriale din învățământul general și profesional tehnic, aprobat în 2023.						
	• 100% asigurare a stagiilor obligatorii de formare profesională continuă (nivel național) cu documente curriculare de tip proiectiv și metodologic, către 2024.						
	• Regulamentul și Planul-cadru de formare psihopedagogică a cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic/ superior, aprobate în 2024.						
	• Planul-cadru de recalificare a cadrelor didactice din învățământul						

	extrașcolar/ educația timpurie, aprobate în 2023.						
	Metodologia de finanțare a stagiilor de formare profesională continuă a cadrelor didactice/ manageriale din învățământul general și profesional tehnic, în bază de indicatori <i>economici, de eficiență, de eficacitate, de impact</i>, aprobată în 2023.						
	Metodologia de finanțare a stagiilor de formare profesională continuă a cadrelor didactice/ manageriale din învățământul general și profesional tehnic (Compartimentul <i>Finanțare</i>), aprobată în 2023.						
	Formarea a cel puțin 20% de personal didactic /formatori din centrele de formare continuă.						
	Procedura de recunoaștere a competențelor dobândite prin participarea la programe de mobilitate (parte componentă a <i>Regulamentului de formare profesională continuă a cadrelor didactice</i>), aprobat în 2023.						
Obiectivul specific nr.3.3.3: Creșterea randamentului formării profesionale continue prin diversificarea programelor de formare profesională continuă a cadrelor didactice (altor specialiști din sistem) în	Concepția, Regulamentul de formare profesională continuă a cadrelor didactice/ științifico-didactice și manageriale, aprobate în 2024.						

raport cu nevoile profesionale individuale, instituționale, comunitare, naționale, astfel încât cel puțin 90% dintre acestea să participe la activități de formare continuă cel puțin odată în cinci ani și pe parcursul a 5 ani.	Asigurarea a 100% centre de formare continuă cu metodologii inovatoare, digitalizate, către 2025.						
	100% curricula de formare actualizată, către 2025.						
	Asigurarea a 100% centre de formare continuă cu TIC performante, instrumente și platforme electronice de învățare la distanță, către 2030.						
	100% curricula de formare actualizate către 2025.						
	100% curricula elaborată, aprobată către 2025.						
	Cel puțin 20% cadre didactice/ științifico-didactice, manageriale formate anual.						
	Regulamentul de formare profesională continuă a cadrelor didactice/ științifico-didactice și manageriale, (Compartimentul Cooperare și parteneriat), aprobată în 2023.						
Obiectivul specific nr.3.3.4: Consolidarea sistemului de formare continuă la nivel raional/municipal, instituțional și stimularea autoformării profesionale a cadrelor didactice pentru obținerea a cel puțin 30% din creditele prestabilite.	Cel puțin 10% cadre didactice universitare formate anual.						
	100% OLSDÎ cu strategii funcționale de formare profesională continuă a cadrelor didactice, către 2022.						
	Formarea a 100% responsabili din cadrul OLSDÎ în domeniul managementului formării profesionale continue a cadrelor didactice, către 2026.						

	100% OLSDÎ dotate cu platformă electronică raională/ municipală <i>Resurse curriculare, metodologice și Practici educaționale de succes, funcțională către 2030.</i>						
	Cel puțin 20% anual mentori formați, certificați.						
	Cel puțin 20% anual cadre manageriale formate în domeniul managementului resurselor umane, certificate.						
Obiectivul specific nr.3.3.5: Monitorizarea calității și evaluarea continuă a impactului formării profesionale continue a cadrelor didactice (altor specialiști din sistem), managerilor în creșterea performanțelor cadrelor didactice și ale elevilor.	Sistem informațional național în domeniul formării profesionale continue a cadrelor didactice (altor specialiști din sistem)/ științifico-didactice și manageriale, funcțional către 2030.						
	Baza națională de date în domeniul FPC a CD/CM, funcțională către 2030.						
	Direcția Monitorizare și Evaluare în cadrul OLSDÎ și ANACEC, funcțională către 2025.						
	Studii periodice/ anuale; recomandări de îmbunătățire continuă (Direcția Monitorizare și Evaluare în cadrul OLSDÎ și ANACEC).						
PROGRAM 4 – OS4							
Obiectivul general nr.4.1 la OS4: Asigurarea implicării și participării sociale și comunitare, inclusiv a autorităților locale, în susținerea educației și în realizarea serviciilor sociale, pentru cei din educație în speță, pentru grupurile dezavantajate.							
Obiectivul specific nr.4.1.1: Creșterea responsabilității societății, comunității și a familiei, în parte, pentru educație prin manifestarea	Sondaj realizat cu implicare socială a diferitor categorii de cetățeni, actori sociali și comunitari/ educaționali.						

atitudinii pozitive față de educație, prin implicarea în luarea de decizii la nivel de politici educaționale, prin promovarea valorii educației și al statutului cadrului didactic în societate astfel, încât până în anul 2030 cu cel puțin 50% va crește percepția pozitivă a societății față de educație (prin sondaje sociologice).	- Numărul de persoane implicate. - Studiu realizat. - Rezultate promovate.						
	- Strategie elaborată. - Numărul de activități desfășurate. - Numărul de parteneriate public-privat, public-sector asociativ inițiate.						
Obiectivul specific nr.4.1.2: Dezvoltarea mecanismelor de implicare a societății în rezolvarea unor probleme ce țin de educație, asigurând un nivel înalt de eficiență a acestui proces.	Numărul de consultări.						
Obiectivul specific nr.4.1.3: Reducerea cu 90% a corupției în educație până în anul 2030, asigurând în așa fel noi oportunități de asigurare a calității în educației, promovând în același timp valorile sociale/ europene.	O campanie națională de eradicare a corupției prin educație.						
	- Numărul actori educaționali impălicați - Numărul de inițiative locale de soluționare a problemei date.						
	Test de integritate pentru manageri școlari elaborat.						
Obiectivul specific nr.4.1.4: Crearea și îmbunătățirea accesului la serviciile sociale a grupurilor dezavantajate a elevilor/ studenților astfel încât 100% de elevi/ studenți din această grupă să fie protejați social.	Pachet de servicii sociale.						
Obiectivul specific nr.4.1.5: Asigurarea și promovarea parteneriatelor sociale în sistemul de învățământ prin programe și proiecte de cooperare la nivel de societate, comunitate, ONG-uri etc. astfel, încât până în anul 2030 cel puțin 90% de instituții să	Numărul de Programe (câte una la nivel raional/ municipal).						

fie incluse în programe și proiecte respective.							
Obiectivul general nr.4.2 la OS4: Îmbunătățirea colaborării dintre școală și familie și dezvoltarea Programelor de educație parentală.							
Obiectivul specific nr.4.2.1: Realizarea până în anul 2023 a Platformei "Vocea părinților"; publicarea, începând cu 2024 a unui Raport anual "Vocea părinților".	Constituirea Platformei "Vocea părinților".						
Obiectivul specific nr.4.2.2: Crearea unor condiții și oportunități de formare a părinților pentru educație parentală de calitate astfel, încât cel puțin 80% de părinți să participe până în anul 2030 în activități de formare continue, creșterea cu 10% anual.	- Programe de educație parentală. - Numărul de părinți care au participat în activitățile respective.						
Obiectivul specific nr.4.2.3: Elaborarea și promovarea unei strategii nucleu (de bază) privind parteneriatul familie – instituție de învățământ în baza căruia toate instituțiile de învățământ general din țară până în anul 2023 vor elabora strategii și programe proprii în acest sens.	Concept de parteneriat între familie și instituția de învățământ.						
Obiectivul specific nr.4.2.4: Sensibilizarea părinților și a comunității în vederea combaterii normelor de gen dăunătoare, care împiedică fetele și băieții să obțină performanțe în mod egal.	Programe respective.						
PROGRAM 5 – OS5							
Obiectivul general nr.5.1 la OS5: Revizuirea documentelor curriculare în direcția creșterii relevanței și a corelării competențelor formative cu competențele-cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți și competențele-cheie pentru dezvoltarea sustenabilă, dar și cu realitatea economică și socială, precum și a descongestionării conținuturilor și perfecționării structurii disciplinare prin inter- și trans- disciplinaritate.							

Obiectivul specific nr.5.1.1: Reactualizarea cadrului conceptual și al pachetului curricular pentru educația timpurie în concordanță cu Standardele de dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani în perioada anilor 2026-2029.	• Metodologia de monitorizare a funcționalității Curricula pentru educația timpurie. • Date analizate. • Cadru de referință al Educației timpurii, reactualizat. • Pachetul curricular pentru educația timpurie reactualizat. • Curriculumul pentru educația copilului de la 1-3 ani și Ghid metodologic. • Cărți, caiete, jocuri etc.						
Obiectivul specific nr.5.1.2: Reactualizarea cadrului conceptual și al pachetului curricular pentru învățământul primar, gimnazial și liceal (a treia generație de curricula școlare, axată pe competențe/ rezultate ale învățării) în raport cu abordarea contextuală în perioada anilor 2027-2030.	• Metodologia de monitorizare a curriculumului pentru învățământul primar, gimnazial, liceal. • Date analitice. • Cadru de referință al Curriculumului Național, reactualizat. • Pachetul curricular (planuri de învățământ, curricula la discipline școlare, manuale și ghiduri metodologice) reactualizat.						
	• Ghid de monitorizare și evaluare a implementării CN elaborat.						
	• Concurs de manuale anunțat, ca în anul de studii 2031 să fie în uz noile manuale, inclusiv digitale.						
Obiectivul specific nr.5.1.3: Modernizarea curriculumului ca sistem pentru învățământul profesional secundar și postsecundar din perspectiva Cadrului Național al Calificărilor, necesităților pieții muncii și competențelor-cheie pentru învățare pe parcursul	• Metodologia monitorizării Curriculumului pentru învățământul profesional secundar și postsecundar. • Date analitice privind monitorizarea Curriculumului pentru învățământul profesional secundar și postsecundar.						

întregii vieți astfel, încât acest proces să se realizeze în anii 2024-2027.	• Pachetul de produse curriculare pentru disciplinele de cultură generală și disciplinele profesionale pentru toate profilurile și profesiile. • Cadrul Calificărilor pentru învățământul profesional secundar și postsecundar. • Standarde Ocupaționale și de Calificare pentru învățământul profesional secundar și postsecundar.						
Obiectivul specific nr.5.1.4: Reactualizarea Cadrului de referință al curriculumului universitar și stabilirea unor cerințe de dezvoltare continue a pachetului curricular academic în condițiile autonomiei universitare astfel, încât până în anul 2030 toate instituțiile de învățământ superior să elaboreze o nouă generație de curricula academice, axate pe context, competențe-cheie, competențe generale și competențe specifice, corelate cu Cadrul Național al calificărilor și noile standarde de calificare.	• Metodologia de monitorizare a funcționalității Curriculumului universitar la nivel instituțional. • Cadrul Național al Calificărilor reactualizat. • Cadrul Național al Calificărilor elaborat pentru domeniul Artă, domeniul Sport etc. • Standarde de Calificare. • Curriculum universitar de o nouă generație: axat pe competențe și pe contexte.						
Obiectivul specific nr.5.1.5: Integrarea în sistemul curricular pe nivelurile sistemului de învățământ a prevederilor educației pentru dezvoltare durabilă și în primul rând a competențelor-cheie pentru sustenabilitate și a competențelor-cheie pentru învățare pe parcursul întregii vieți astfel, încât până în anul 2030 absolvenții instituțiilor de învățământ superior să posede competențe sustenabile.	• Proiecte Naționale ”Integrarea în curriculumul școlar și academic, dar și cel de formare a adulților, a competențelor-cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți și pentru sustenabilitate”. • Către anul 2030 cel puțin 60% din absolvenți să posede competențe-cheie pentru sustenabilitate.						

Obiectivul specific nr.5.1.6: Constituirea până în anul 2025 a unui management al curriculumului la nivel de sistem, capabil să realizeze funcțiile de diagnosticare, pronosticare, conceptualizare, proiectare, implementare, monitorizare și realizare a conexiunii inverse prin redimensionarea acestor funcții la nivel de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; Institutul de Științe ale Educației; universități cu profil pedagogic; Agenția pentru Evaluare și Curriculum etc.	• Raport privind calitatea managementului curriculumului la nivel de sistem. • Existența unui sistem de management al curriculumului, specific fiecărui nivel de învățământ, care realizează funcțiile de: diagnosticare, pronosticare, conceptualizare, proiectare, implementare, monitorizare și conexiune inversă.						
Obiectivul general nr.5.2 la OS5: Utilizarea în procesul de predare-învățare-evaluare în condiții de siguranță a noilor medii, resurse și tehnologii didactice active/ interactive, de construire a noilor cunoștințe și experiențe, de formare a gândirii critice și creative, având ca condiție profesionalizarea continuă a cadrelor didactice prin diferite forme de formare.							
Obiectivul specific nr.5.2.1: Dezvoltarea în continuare în sistemul de educație timpurie a tehnologiilor axate pe joc, pe comunicare activă, pe valorificarea zonelor pe interese în medii formative și sigure.	• Ghiduri metodologice. • Jocuri didactice.						
Obiectivul specific nr.5.2.2: Crearea noilor medii de învățare în cadrul învățământului primar, gimnazial și liceal, axate pe coerența resurselor curriculare, informaționale, logistice și tehnologii didactice aplicate, orientate la formarea graduală a competențelor specifice și celor transversale (competențelor-cheie) astfel, încât numărul de elevi cu competențe de bază scăzute să fie sub 15% către anul 2030.	• Noile medii de învățare.						

Obiectivul specific nr.5.2.3: Crearea noilor medii de învățare în cadrul învățământului profesional secundar și postsecundar axate pe coerența resurselor instituționale și celor de pe piața muncii (în primul rând, pentru învățământul dual) și tehnologiilor didactice orientate la învățarea disciplinelor de cultură generală, la învățarea disciplinelor de specialitate/ meserie și la disciplinele/ activitățile strict practice.	Proiect la nivel național						
Obiectivul specific nr.5.2.4: Dezvoltarea mediilor academice de învățare în cadrul universitar axate pe corelarea învățământului – cercetării/ inovării – pieții muncii, aplicând tehnologii integrative de instruire, orientate la formarea rezultatelor învățării corelate cu competențele-cheie, competențele profesionale, generale și specificate în Cadrul Național al Calificărilor, în condițiile unui învățământ problematizat și contextual.	Proiect la nivel național						
Obiectivul general nr.5.3 la OS5: Revizuirea sistemului de evaluare a rezultatelor învățării din perspectiva finalităților (rezultatelor învățării) formulate în termeni de competențe pentru asigurarea obiectivității și caracterului predictiv astfel, încât până în anul 2030 numărul de contestații să se micșoreze cu cel puțin 60% la toate nivelurile sistemului de învățământ în urma evaluărilor finale.							
Obiectivul specific nr.5.3.1: Dezvoltarea și îmbunătățirea evaluării copiilor în cadrul educației timpurii prin abordarea holistică a copilului, aplicarea adecvată a instrumentarului evaluativ, având drept scop motivarea, încurajarea și formarea	Instrumentul modernizat de evaluare a dezvoltării copilului.						

Încrederii de sine la copii.							
Obiectivul specific nr.5.3.2: Dezvoltarea sistemului de evaluare a rezultatelor învățării în cadrul învățământului primar și gimnazial din perspectiva evaluării manifestării graduale a competențelor prin aplicarea descriptorilor și calificativelor, precum și a strategiilor și metodelor tradiționale și inovative de evaluare.	• Concepția aprobată						
	• Metodologia aprobată						
	• Regulamentul aprobat						
	• Regulamentul implementat						
	• Concepția aprobată						
	• Metodologia aprobată						
	• Regulamentul aprobat						
	• Regulamentul implementat						
Obiectivul specific nr.5.3.3: Reconceptualizarea evaluării rezultatelor învățării la nivel liceal din perspectiva manifestării graduale a competențelor specifice liceelor cu profil real și celor cu profil umanist prin acumulare pe parcursul studiilor liceale a unor rezultate (estimate în puncte, credite etc.) ca manifestare a competențelor respective, pe când evaluarea finală în cadrul examenelor de bacalaureat se va axa strict pe evaluarea contextuală a manifestării competenței (în integritatea sa).	• Ghid de pregătire pentru evaluarea PISA						
	• Concepția aprobată						
	• Metodologia aprobată						
	• Regulamentul aprobat						
	• Regulamentul implementat						
	• Studiu elaborat. • Numărul de beneficiari ai procesului de evaluare chestionați.						
Obiectivul specific nr.5.3.4: Dezvoltarea sistemului de evaluare a rezultatelor învățării în cadrul învățământului profesional secundar și postsecundar care se va axa pe: evaluarea manifestării graduale a competențelor generale și competențelor profesionale în condițiile modelate și reale de aplicare a competențelor formate, pe evaluarea,	• Numărul de ghiduri elaborate.						
	• Proiect național ”Conceptualizarea evaluării rezultatelor învățării în sistemul de învățământ profesional secundar și postsecundar”.						

preponderent, a aspectelor aplicative, capacităților practice, aplicarea strategiilor și metodelor tradiționale și de alternativă.							
Obiectivul specific nr.5.3.5: Reconceptualizarea și redimensionarea evaluării rezultatelor învățării în cadrul învățământului superior din perspectiva finalităților din Cadrul Național al Calificărilor prin acumularea creditelor transferabile pe parcursul studiilor de licență, masterat și doctorat, dar și prin evaluarea produsului final sub formă de lucrare de licență, lucrare de masterat, teză de doctorat.	• Concepția și metodologia evaluării rezultatelor învățării în cadrul universitar.						
PROGRAM 6 – OS6							
Obiectivul general nr.6.1 la OS6: Asigurarea cu echipament și produse de program, dar și cu tehnologii informaționale și comunicaționale a instituțiilor de învățământ din sistem astfel, încât până în anul 2030 toate instituțiile de educație timpurie; învățământ primar, gimnazial, liceal; învățământ profesional secundar și postsecundar; învățământ superior și pentru adulți să fie asigurate cel puțin la 80% cu echipament, programe, softuri etc.							
Obiectivul specific nr.6.1.1: Asigurarea cu echipament, produse de program, tehnologii informaționale și comunicaționale specifice nivelurilor sistemului de învățământ, dar și nevoilor instituționale și asigurarea acestor nevoi cel puțin la 80%.	• Standarde elaborate						
	• Standarde aprobate						
	• Baza de date cu rezultatele cartografierii						
	• Ponderea instituțiilor de învățământ dotate conform standardelor TIC, creșterea anuală preconizată fiind de 25 p.p.						
	• Ponderea claselor/sălior de curs/ laboratoarelor dotate conform standardelor, scăderea anuală preconizată fiind de 30 p.p.						
	• Numărul de elevi/studenți ce revin la un calculator, scăderea anuală preconizată fiind de 25 p.p.						

	• Capacitatea conexiunii Internet per instituție, creșterea anuală preconizată fiind de 50 de p.p.						
	• Capacitatea conexiunii Internet per clasă, creșterea anuală preconizată fiind de 30 de p.p.						
	• Capacitatea conexiunii internet per elev/student, creșterea anuală preconizată fiind de 25 de p.p.						
	• Rețea creată						
	• Portal creat						
	• Sistem modernizat						
	• Sistem-tip elaborat						
	• Ponderea instituțiilor de învățământ ce au implementat SI-II, creșterea anuală preconizată fiind de 30 p.p.						
	• Sistem-tip elaborat						
	• Ponderea OLSDI ce au implementat SI-OLSDI, creșterea anuală preconizată fiind de 30 p.p.						
Obiectivul specific nr.6.1.2: Asigurarea până în anul 2030 a formării inițiale și continue a tuturor angajaților din sectorul educației privind alfabetizarea digitală și implementarea standardelor de informatizare a educației.	• Sistem elaborat						
	• Sistem implementat						
	• Standarde actualizate și aprobate						
	• Standarde actualizate și aprobate						
	• Metodologiei elaborată și aprobată						
	• Regulament elaborat și aprobat						
	• Numărul de Centre create, cel puțin câte unul în fiecare din Zonele Nord, Centru, Sud, UTAG						
	• Ponderea cadrelor didactice certificate, creșterea anuală fiind de 10 p.p.						

	• Ponderea cadrelor de conducere certificate, creșterea anuală fiind de 30 de p.p.						
	• Ponderea calificărilor actualizate, creșterea anuală preconizată fiind de 30 de p.p.						
	• Ponderea programelor de formare inițială actualizate, creșterea anuală preconizată fiind de 50 de p.p.						
	• Ponderea programelor de formare continuă actualizate, creșterea anuală preconizată fiind de 50 de p.p.						
	• Ponderea cadrelor didactice ce au urmat cursuri de formare continuă, creșterea anuală preconizată fiind de 5 p.p.						
	• Ponderea cadrelor de conducere ce au urmat cursuri de formare continuă, creșterea anuală preconizată fiind de 10 p.p.						
Obiectivul specific nr.6.1.3: Promovarea unor strategii de instruire axate pe interconexiunea tehnologiilor didactice și celor informaționale ce ar crea noi contexte și medii favorabile de învățare, asigurând formarea-dezvoltarea personalității celor ce învață în raport cu oportunitățile și aptitudinile proprii.	• Studiul elaborat și diseminat						
	• Ghidul metodic elaborat și diseminat.						
	• Ghidul metodic elaborat și diseminat.						
Obiectivul specific nr.6.1.4: Crearea condițiilor psihologice, pedagogice,	• Studiul elaborat și diseminat.						
	• Ghid elaborat și diseminat.						

informaționale de organizare a studiilor online a elevilor și studenților în perioada de pandemie și în perioada postpandemică, valorificând în așa fel experiențele acumulate.	• Metodologia de instruire la distanță în diferite contexte.						
	• Codul de etică al cadrului didactic.						
	• Emisiuni specializate.						
	• Curriculumul de recuperare a cunoștințelor.						
	• Programe de învățare adaptivă.						
	• Sistemul de oferte educaționale pentru copii cu CES.						
Obiectivul general nr.6.2 la OS6: Asigurarea condițiilor pedagogice și psihologice de diminuare a dependenței elevilor și tinerilor de gadgeturi și reducerea acesteia cu 50% către anul 2030.							
Obiectivul specific nr.6.2.1: Organizarea unui studiu la nivel de sistem educațional a gradului de dependență a elevilor/ tinerilor de calculatoare, telefoane, alte gadgeturi și elaborarea unor strategii de diminuare a acestui fenomen.	• Studiul elaborat și diseminat						
	• Ghid elaborat și diseminat						
Obiectivul specific nr.6.2.2: Valorificarea oportunităților/ valențelor disciplinelor de studii, centrelor de consiliere psihopedagogică, altor entități privind diminuarea dependenței psihologice a elevilor și tinerilor de gadgeturi.	• Ponderea documentelor curriculare actualizate						
	• Ponderea serviciilor de consiliere psihopedagogică extinse prin abordarea aspectelor în cauză						
	• Cercuri de alfabetizare în lectura științifică.						
	• Biblioteci școlare cu zone confortabile de studii.						
	• Proiect educativ pentru media.						
PROGRAM 7 – OS7							
Obiectivul general nr.7.1 la OS7: Dezvoltarea sistemului de învățare și educație a adulților prin crearea de facilități, prin diversificarea formelor și serviciilor de formare continuă, prin eficientizarea activității instituțiilor/ centrelor de formare profesională și nonprofesională continuă a adulților.							

Obiectivul specific nr.7.1.1: Conceptualizarea educației profesionale și dezvoltării personale a adulților din perspectiva învățământului pe parcursul întregii vieți, elaborând până în anul 2023 a Cadrului de referință al educației adulților.	• Cadrul de referință al educației adulților.						
Obiectivul specific nr.7.1.2: Extinderea ofertei de programe de învățare în context formal, nonformal și informal prin dezvoltarea mecanismelor de estimare a necesităților și tendințelor, realizarea prognozelor și formularea ofertelor privind învățarea și educația adulților, astfel încât către 2030 numărul de prestatori să crească cu cel puțin 20% și numărul de programe de formare continuă să se extindă cu cel puțin 10% anual.	• Raportul (altă formă) de realizare a Studiului privind estimarea necesităților, nevoilor și pronosticarea unor oferte pentru învățarea și educația adulților. • Creșterea cu cel puțin 20% a numărului de instituții ce prestează servicii de învățare și educație a adulților. • Creșterea anuală cu 10% a numărului de Programe pentru învățarea și educația adulților.						
Obiectivul specific nr.7.1.3: Crearea motivației pentru învățare la adulți și percepția educației ca mijloc de depășirea a problemelor de viață astfel, încât să crească implicarea adulților în stagii de formare, cu precădere a tinerilor de 20-30 ani, ce nu dețin calificare profesională sau dețin o calificare profesională de nivel 3-4, dar nu o valorifică în scopul integrării socioprofesionale.	• Existența mecanismelor de informare a adulților privind oportunitățile de alegere a Programului de învățare. • Conceptul managementului intersectorial al educației nonformale a adulților elaborat și aprobat.						
	• Codul Educației al Republicii Moldova (2014) modificat pe dimensiunea învățării și educației adulților.						
	• Să crească cu cel puțin 10% anual numărul de adulți care au beneficiat de instruire la una sau altă Programă, activitate.						

Obiectivul specific nr.7.1.4: Consolidarea capacităților OLSDI și altor structuri/ instituții raionale/ municipale în vederea diversificării ofertelor de formare a adulților, pornind de la necesitățile individuale și colective.	• Existența unei funcții în cadrul Direcțiilor raionale/ municipale de învățământ privind educația nonformală a adulților. • Cel puțin 30-40% de Centre de creație la nivel raional/ municipal prestează servicii de educație nonformală și pentru adulți. • Să crească cu cel puțin cu 10-15% numărul de forme specifice de educație a adulților: cluburi pe interese, secții sportive, teatre populare etc.						
Obiectivul general nr.7.2 la OS7: Extinderea și fortificarea procesului de validare a competențelor profesionale dobândite de către adulți pe calea nonformală și informală din perspectiva asigurării intergrării acestora pe piața muncii și reintegrării migranților moldoveni în viața socială și economică a țării.							
Obiectivul specific nr.7.2.1: Extinderea numărului de centre de recunoaștere, validare și certificare a competențelor obținute în contexte nonformale și informale astfel, încât până în anul 2030 numărul acestora să crească rezonabil, acoperind la 100% necesitățile, în acest sens.	• Până în anul 2030 vor fi acoperite cu 100% nevoile de certificare a competențelor obținute nonformal și informal în cadrul Centrelor respective. • Vor funcționa cel puțin 20 de Centre de certificare a competențelor obținute nonformal/ informal.						
Obiectivul specific nr.7.2.2: Dezvoltarea mecanismului de recalificare profesională, în genere, și a cadrelor didactice, în speță, în raport cu schimbările de contexte și de nevoile pieței muncii astfel, încât până în anul 2030 să fie asigurate la 100% condițiile de recalificare profesională în domeniul educației.	• Conceția recalificării profesionale în Republica Moldova. • Strategia de recalificare profesională în Republica Moldova. • Studiu realizat. • Raport privind realizarea studiului de nevoi și oportunități cu referire la recalificarea cadrelor didactice în contexte formale și nonformale, dar și în raport cu dinamica						

	creșterii – descreșterii numărului de elevi la nivel instituțional. • Mărirea cel puțin cu 40% anual al numărului de beneficiari în vederea recalificării (din cei care au nevoie). • Instituțiile de învățământ superior cu profil pedagogic dispun de capacități de a realiza recalificarea cadrelor didactice în domeniile respective.						
Obiectivul specific nr.7.2.3: Dezvoltarea educației informale a tinerilor și a adulților ca factor intenționat sau neintenționat care influențează puternic formarea personalității umane prin formarea la educabili a competențelor de orientare în spațiul informațional actual prin valorificarea specifică a surselor de educație informală. Mass-media, biserică, asociații profesionale, pe interese etc.	• Raportul studiului privind influența educației informale asupra copiilor, elevilor, tinerilor și a adulților. • Curriculum la disciplina respectivă. • Modulele respective în curricula la alte discipline școlare și/ sau academice. • Creșterea numărului de activități, acțiuni, programe educaționale în cadrul informal.						
	• <i>Cadrul de referință al educației informale implementat.</i>						
PROGRAM 8 – OS8							
Obiectivul general nr.8.1 la OS8: Dezvoltarea unui sistem de asigurare a calității în învățământul superior orientat la corespondența programelor de studii, la standarde de calificare prin revizuirea Metodologiei de evaluare externă în cadrul acreditării programelor de studii: licență, masterat, doctorat, în baza principiilor internaționale în raport cu standardele și liniile directoare pentru asigurarea calității în Spațiul European al Învățământului Superior (ESG), dar și prin integrarea funcțiilor de cercetare cu cele educaționale și revizuirea normelor didactice, în acest sens.							
Obiectivul specific nr.8.1.1: Asigurarea sincronă și asincronă a cercetărilor în cadrul universitar în contextul integrării învățământului, cercetării și pieții muncii prin	• Proiect național privind consolidarea cercetării universitare.						

stabilirea mecanismelor de realizare a conexiunii dintre entitățile respective: proiecte științifice comune, laboratoare științifice comune, parcuri științifico-tehnologice etc.							
Obiectivul specific nr.8.1.2: Eficientizarea sistemului instituțiilor de învățământ superior și cercetare prin consolidarea resurselor, în primul rând, a potențialului uman.	Program de atragere a resurselor în învățământul superior.						
Obiectivul specific nr.8.1.3: Crearea condițiilor necesare unui proces de cercetare științifică corelat cu standardele actuale regionale și internaționale, prin modernizarea bazei tehnologice.	Mecanismul de cercetare.						
Obiectivul specific nr.8.1.4: Reorganizarea sistemului de Școli doctorale până în anul 2030, accentul fiind pus pe abordarea inter- și trans-disciplinară din perspectiva realizării mai accentuate a misiunii ciclului trei al învățământului superior – studii superioare de doctorat.	Regulament revăzut.						
Obiectivul general nr.8.2 la OS8: Consolidarea cercetărilor științifice în domeniul psihologiei, sociologiei educației, științelor educației din perspectiva dezvoltării sustenabile a sistemului de învățământ.							
Obiectivul specific nr.8.2.1: Reconceptualizarea managementului cercetărilor în domeniul psihologiei, sociologiei educației, științelor educației prin extinderea și concretizarea funcțiilor Institutului de Științe ale Educației, a universităților cu profil pedagogic orientate la proiecte științifice obținute prin concurs și proiecte	- Raport privind starea actuală a <i>Sociologiei educației, Psihologiei educației și Științelor educației</i> și a eficienței manageriale a acestui domeniu. - Creșterea cel puțin cu 50% a Proiectelor de cercetări aplicative la comanda MECC pentru instituțiile respective (poate fi prin						

științifice realizate la comanda Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova ca reflecții a nevoilor din sistem astfel, încât aceste nevoi să fie acoperite cu 50% până în anul 2030.	- concurs). - Până în anul 2030 cu cel puțin 50% vor fi acoperite nevoile sistemului de învățământ cu cercetări științifice în cadrul proiectelor instituționale sau proiectelor la comanda MECC.						
Obiectivul specific nr.8.2.2: Promovarea și susținerea cercetărilor științifice aplicative realizate de cadre didactice din învățământul general și profesional secundar/ postsecundar ca factor de creștere profesională continuă, dar și ca factor de asigurare a calității educației la nivel instituțional.	- Raport de analiză a stării cercetărilor științifice aplicative realizate de cadrele didactice. - Tematica cercetărilor științifice pentru gradul unu și superior se aprobă în cadrul Consiliilor profesionale. - V crește cu cel puțin 10% anual numărul de cadre didactice și manageriale care obțin grad didactic unu și superior.						
	Ponderele persoanelor care au obținut grad didactic unu, superior.						
	Volumul de sprijin financiar.						
	Teze de licență și masterat în care se abordează problemele specifice ale universității respective.						
Obiectivul specific nr.8.2.3: Asigurarea metodică a dezvoltării învățământului profesional secundar și postsecundar din perspectiva curriculară și procesuală.	Centrul metodic creat și pus în funcție.						
Obiectivul specific nr.8.2.4: Crearea la nivel național a unui For/ Consiliu consultativ de coordonare a tematicilor de cercetare în domeniile Științelor educației, Sociologiei educației,	- Demers științific argumentativ. - Regulamentul Consiliului Național de Coordonare a tematicilor în domeniul Științelor educației, Sociologiei educației și						

Psihologiei educației ca instrument de diminuare a dublărilor temelor inversigaționale, dar și ca instrument de identificare a tematicii actuale/ prioritare pentru cercetare care ar asigura științific dezvoltarea sistemului de învățământ, implementarea inovațiilor/ reformelor, experiențelor etc.	Psihologiei educației. • Va crește numărul de proiecte științifice actuale și va fi diminuată dublarea tenmelor de cercetare. • Va crește cu cel puțin 60% acoperarea cu cercetări științifice a domeniului educațional până în anul 2030.						
Obiectivul specific nr.8.2.5: Asigurarea competitivității internaționale a cercetării și învățământului superior prin proiecte comune de cercetare, prin mobilitate și atragere a studenților, doctoranzilor din străinătate.	• Raport analitic cu privire la participarea universităților din Republica Moldova în proiecte științifice internaționale și impactul acestora asupra domeniilor respective. • Creșterea numărului de universități și a numărului de proiecte internaționale de ecrecetări științifice cu cel puțin 50% până în anul 2030. • Creșterea cu cel puțin 5% anual a numărului de studenți, doctoranzi, veniți la studii universitare în Republica Moldova.						
PROGRAM 9 – OS9							
Obiectivul general nr.9.1 la OS9: Dezvoltarea culturii organizaționale și educaționale prin promovarea unui management participativ și democratic, prin promovarea școlii prietenoase elevului/ studentului/cadrului didactic și educației centrate pe cel ce învață astfel, încât până în anul 2030 cel puțin 60% de instituții de învățământ să corespundă standardelor de calitate.							
Obiectivul specific nr.9.1.1: Consolidarea capacității manageriale a sistemului educațional din perspectiva dezvoltării strategice, realizării politicii educaționale și creșterii performanțelor sectorului <i>Educație</i>.	• Concepția managementului educației în Republica Moldova, elaborată, aprobată în 2024.						
	• Codul educației actualizat către 2025 (Titlul X Administrarea sistemului de învățământ).						

	Actualizarea Regulamentelor de funcționare a structurilor manageriale pe verticală și orizontală, către 2027.						
	Actualizarea Regulamentelor de organizare și funcționare a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării – Agențiilor – Direcțiilor raionale/ municipale de învățământ, aprobate în 2027.						
	Crearea de trei centre manageriale: nord, centru, sud, către 2027.						
Obiectivul specific nr.9.1.2: Consolidarea capacității manageriale a organelor locale de specialitate în domeniul învățământului din perspectiva monitorizării politicii educaționale și creșterii performanțelor sistemelor educaționale locale.	Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a organului local de specialitate în domeniul învățământului actualizat, aprobat în 2024.						
	Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a organului local de specialitate în domeniul învățământului actualizat, aprobat în 2024.						
	Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a organului local de specialitate în domeniul învățământului actualizat, aprobat în 2024.						
	100% specialiști formați, certificați către anul 2025.						
Obiectivul specific nr.9.1.3: Reformarea managementului universitar din perspectiva corelației dintre autonomia universitară asumată pentru toate domeniile de activitate, responsabilitate publică, conducerea strategică,	Regulamentele-cadru în domeniul managementului universitar, actualizate, aprobate către 2026.						
	Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de etică și management actualizat,						

gestionarea eficientă și transparentă.	aprobat către 2026.						
	Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova, ordinul nr.10 din 14.01.15, actualizat, aprobat către 2026.						
	Sisteme interne de management al calității funcționale, către 2023.						
	Formarea responsabililor de management al calității, cel puțin 20% anual (ANACEC).						
	Legea contabilității, Standardele Naționale de Contabilitate, Planul General de Conturi Contabile, actualizate de către MF către 2023.						
	Inventarierea totală a patrimoniului, evaluarea/reevaluarea mijloacelor fixe, cu reflectarea ajustărilor în evidența contabilă, precum și asigurarea înregistrării conforme la organele cadastrale a bunurilor imobile a 100% universități de stat.						
	Formarea a 100% cadre de conducere din universitățile de stat, în cadrul Centrului de Asistență în Implementarea Reformelor în Educație, cu implicarea formatorilor internaționali, din perspectiva managementului						

	universitar de performanță, către 2026.						
Obiectivul specific nr.9.1.4: Reformarea managementului învățământului general, profesional secundar/ postsecundar din perspectiva corelației dintre responsabilitatea publică demonstrată, conducerea strategică, gestionarea eficientă și transparentă.	• Concepția managementului educației în Republica Moldova, elaborată, aprobată în 2023.						
	• Formarea a 10% anual cadre de conducere în domeniul managementului educațional de performanță, către 2030.						
	• Planuri de dezvoltare strategică a instituțiilor (Compartimentul <i>Cultură organizațională</i>), actualizate conform prevederilor Strategiei Educația 2030, către 2022.						
	• Sisteme instituționale de management al calității, funcționale către 2023.						
	• Formarea responsabililor de management al calității, cel puțin 20% anual (ANACEC).						
	• Concepția managementului educației în Republica Moldova, elaborată, aprobată în 2023.						
Obiectivul specific nr.9.1.5: Actualizarea modelului de management al reformelor în educație, al mecanismului de monitorizare/realizare/ evaluare din perspectiva descentralizării, autonomiei asumate și a responsabilității demonstrate a tuturor structurilor și factorilor.	• Centrul de Asistență în Implementarea Reformelor în Educație, înființat/ funcțional către 2023 (în baza extinderii Institutului și Științe ale Educației și a Centrelor din universitățile cu profil pedagogic).						
	• Centrul de Asistență în Implementarea Reformelor în Educație, departamentul Managementul reformelor în educație, înființat/ funcțional către 2023.						

	• Cadrul normativ actualizat către 2022, în contextul indicatorilor de performanță din Strategia Educația 2030.						
	• Direcția Monitorizare și Evaluare în cadrul ANACEC, funcțională către 2022.						
	• ANACEC (Direcția Monitorizare și Evaluare), funcțională către 2022.						
Obiectivul general nr.9.2 la OS9: Sincronizarea rețelei instituțiilor de învățământul preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional-tehnc secundar și postsecundar și superior în raport cu numărul de copii/ elevi/ studenți; potențialul uman, financiar, tehnologic, logistic etc. de a asigura calitatea educației și ofertele pieții muncii (pentru învățământul profesional secundar/ postsecundar și cel superior).							
Obiectivul specific nr.9.2.1: Dezvoltarea rețelei instituțiilor de educație timpurie ca până în anul 2030 toți copii de la vârsta de 1 an și până la 7 ani să aibă acces la educație timpurie.	• Planul de dezvoltare a rețelei instituțiilor de educație timpurie.						
Obiectivul specific nr.9.2.2: Optimizarea rețelei instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și, în primul rând, liceal în raport cu starea demografică la nivel local, cu capacitățile instituționale de a asigura calitatea educației, dar și cu misiunea instituțiilor respective, astfel încât până în anul 2030 să funcționeze un număr rezonabil de instituții respective de învățământ.	• Planul de dezvoltare a rețelei instituțiilor de învățământ general. • Numărul de licee restructurate.						
Obiectivul specific nr.9.2.3: Reorganizarea rețelei instituțiilor de învățământ superior în raport cu normele și criteriile internaționale (numărul de instituții la un milion de locuitori, numărul de studenți în instituție), în raport cu numărul actual și real al studenților în instituția	• Legea consorțiilor universitare. • Concept și metodologia de reorganizare a rețelei instituțiilor de învățământ superior. • Reorganizarea rețelei de instituții de învățământ superior până în anul 2030.						

respectivă, în raport cu necesitățile pieții muncii, în raport cu capacitățile instituționale umane, economice, infrastructurale etc. prin fuziune, integrare, reorganizare etc. astfel, încât până în anul 2030 numărul de instituții de învățământ superior să corespundă cerințelor actuale și contextului național.							
Obiectivul specific nr.9.2.4: Consolidarea universităților regionale prin cooperare cu Administrațiile publice locale, dar și cu alte universități pe dimensiunea cercetării, Școlilor doctorat etc.	Planul de consolidare/reorganizare a universităților regionale.						
Obiectivul general nr.9.3 la OS9: Crearea condițiilor de modernizare a infrastructurii și bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ la nivel de sistem ca factor de asigurare a funcționalității eficiente a acestora.							
Obiectivul specific nr.9.3.1: Adaptarea infrastructurii școlare la micșorarea numărului de elevi prin intervenții și raționalizări, nu doar prin comasarea instituțiilor de învățământ.	Date ale studiului.						
Obiectivul specific nr.9.3.2: Stabilirea în noile condiții și abordări ale educației normelor de calitate pentru infrastructură în sistemul de învățământ, precum și reactualizarea normativelor funcționale, sanitaro-igienice și de securitate astfel, încât până în anul 2030 cel puțin 50% de clădiri să fie renovate, să fie construite clădiri pentru învățământul general în zonele unde ale lipsesc, să fie lichidate toate viceele (WC)/toaletele care se află în afara clădirilor.	- Normele de calitate pentru infrastructura din sistemul de învățământ. - Poriectul național de modernizare a infrastructurii sistemului de învățământ.						

Obiectivul specific nr.9.3.3: Asigurarea la 100% cu transport școlar a elevilor care frecventează școlile de circumscripție din alte localități și îmbunătățirea infrastructurii de acces, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități.	• Date analitice. • Numărul de unități de transport planificate la nivel de raion/ municipiu.						
Obiectivul general nr.9.4 la OS9: Reactualizarea sistemului de finanțare a educației astfel, încât până în anul 2030 volumul de alocare a fondurilor per elev/ student să se mărească cu cel puțin 100%, ținând cont și de nivelul de inflație.							
Obiectivul specific nr.9.4.1: Dezvoltarea mecanismelor de finanțare a învățământului la toate nivelurile în raport cu: prioritățile educaționale, nevoile reale ale instituțiilor de învățământ, factorii ce asigură calitatea educației, autonomia instituțională, numărul de elevi/ studenți, cost per elev/ student, identificarea surselor alternative de finanțare astfel, încât până în anul 2030 finanțarea învățământului să fie în relația proporțională cu calitatea și perspectivele educaționale.	• Mecanismul de finanțare a instituțiilor de învățământ preșcolar elaborat, aprobat și implementat • Mecanismului de finanțare a instituțiilor de educație extrașcolară elaborat, aprobat și implementat • Mecanismul de finanțare a educației incluzive elaborat, aprobat și implementat • Studiul asupra surselor alternative de finanțare a educației în Republica Moldova elaborat și promovat						
	• Creșterea finanțării per elev/ student anual și cu 100% până în anul 2030.						
Obiectivul specific nr.9.4.2: Crearea unui Fond Național de finanțare complementară a educației, axat pe diversitatea surselor alternative, inclusiv prin sponsorizarea de către agenți economici, inclusiv particulari.	• Grupul de experți în scopul elaborării conceptului Fondului Național de finanțare complementară a educației constituit • Regulamentul Fondului Național de finanțare complementară a educației elaborat • Regulamentul Fondului Național de finanțare complementară a educației aprobat						

	Fondul Național de finanțare complementară a educației creat						
	Numărul de proiecte în cadrul parteneriatelor publice private.						

VI. RISCURI ȘI MĂSURI DE PREVENIRE ȘI DIMINUARE ALE ACESTORA

Nr. crt.	Riscuri	Acțiuni de prevenire și diminuare
1.	Influențele imprevizibile a pandemiei COVID-19 asupra sistemului de învățământ, inclusiv și la etapa postpandemică.	• Asigurarea la 10% a celor ce învață cu calculatoare, programe de instruire online. • Formarea continuă a cadrelor didactice pentru organizarea instruirii online. • Asigurarea consilierii psihologice a elevilor și cadrelor didactice.
2.	Instabilitate politică continuă.	• Manifestarea unei atitudini negative față de partidele politice care nu promovează Educația ca prioritate națională.
3.	Nivelul scăzut de capacități umane, financiare, logistice, manageriale etc. de implementare eficientă a <i>Programului</i> .	• Prioritizarea acțiunilor privind dezvoltarea capacităților sistemului de învățământ.
4.	Lipsa consensului politic între grupurile vizate de <i>Programul</i> privind politicile educaționale, dezvoltarea învățământului superior, cercetarea științifică, educația interculturală etc.	• Promovarea consensului și toleranței față de diferite puncte de vedere.

În acest context, Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova vor întreprinde toate măsurile și eforturile privind crearea condițiilor optime de implementare a *Programului* și reducerea riscurilor respective.

VII. INSTITUȚII RESPONSABILE DE IMPLEMENTARE A PROGRAMULUI

Programul de implementare a Strategiei "EDUCAȚIA 2030" va fi aprobat și asumat de Guvernul Republicii Moldova. Responsabilitatea primară pentru implementarea Programului îi revine Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, precum și Ministerului Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova; Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova; Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova; Ministerelor, care au în subordine instituții de învățământ; Direcțiilor raionale/ municipale de învățământ; Administrației publice locale, Instituțiilor de învățământ.

VIII. MODALITĂȚI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE A IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI

1. În contextul implementării *Programului* va fi desfășurat procesul de monitorizare a realizării acțiunilor de evaluare a rezultatelor obținute. Procesul de monitorizare și evaluare vine să asigure că acțiunile prioritare ale *Programului* sunt întreprinse și că ele conduc la atingerea obiectivelor și viziunii formulate în *Strategia "EDUCAȚIA 2030"*.
2. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova va coordona toate acțiunile prevăzute în *Program* pe termen lung și procesele de planificare pe termen scurt și mediu. Monitorizarea implementării se va face permanent cu elaborarea rapoartelor anuale. În aceste rapoarte se va analiza în ce măsură sunt detaliate, planificate și îndeplinite acțiunile prioritare prevăzute în *Program*.
3. De două ori pe durata implementării *Programului*, Ministerul educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova va elabora rapoarte ample de evaluare a gradului de atingere a obiectivelor prevăzute de *Program* și a schimbărilor operate în procesul implementării. În aceste rapoarte se va analiza în ce măsură acțiunile prioritare au condus la realizarea obiectivelor și viziunii *Strategiei "EDUCAȚIA 2030"*. Gradul de atingere a rezultatelor scontate va fi evaluat în baza indicatorilor de rezultat prezentați în tabelul respectiv.
4. Odată la doi (trei) ani vor fi organizate sondaje sociologice privind calitatea implementării *Programului*.
5. Odată la patru ani va fi organizat Congresul cadrelor didactice la nivel de sistem, unul din obiective fiind calitatea implementării *Programului*.
6. Proceduri de monitorizare și evaluare:
 - monitorizarea trimestrială;
 - monitorizarea anuală;
 - evaluarea intermediară;
 - raportul final de monitorizare.

IX. PLANUL DE ACȚIUNI PRIVIND REALIZAREA OBIECTIVELOR
PROGRAMULUI ȘI IMPLEMENTARE A STRATEGIEI "EDUCAȚIA 2030"^{*5}

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
PROGRAM 1 – OS1						
Obiectivul general nr.1.1 la OS1: Racordarea cantitativă – numărul de absolvenți și racordarea calitativă – structura calificărilor acestora la cerințele pieții muncii, astfel încât până în anul 2030 cel puțin 80% de absolvenți ai învățământului profesional secundar/ postsecundar și superior să se încadreze în câmpul muncii.						
Obiectivul specific nr.1.1.1: Crearea până în 2025 în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii și Ministerului Educației, Culturii și Cercetării a unui serviciu (mecanism) de marketing educațional cu funcții de studiere, identificare și pronosticare a nevoilor pieții muncii și a ofertei educaționale.	• Constituirea unui grup de experți pentru conceptualizarea sistemului de marketing. • Elaborarea Statutului și Regulamentului de funcționare a serviciului de marketing • Punerea în aplicare prin hotărârile și ordinele Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Economiei și Infrastructurii.	• Statutul serviciului de marketing educațional. • Regulamentul de funcționare a serviciului de marketing educațional. • Ordin de aprobare și punere în aplicare a Regulamentului de funcționare a serviciului de marketing educațional.		2025	• Politici educaționale	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; • Ministerul Economiei și Infrastructurii
Obiectivul specific nr.1.1.2: Dezvoltarea și autocertificarea Cadrului Național al Calificărilor în scopul promovării recunoașterii reciproce a calificărilor dobândite în cadrul învățământului profesional	• Crearea grupului de experți privind analiza funcționalității Cadrului Național al Calificărilor și implementarea acestuia. • Crearea/ elaborarea	• Cadrul Național al Calificărilor pentru toate domeniile. • Metodologia de implementare și monitorizare a Cadrului Național al		2024	• Politici educaționale/ demersuri transversale • Învățământ profesional secundar/ postsecundar • Învățământ superior	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • Instituții din învățământul profesional secundar/ postsecundar și superior

* *Planul de acțiuni* reprezintă componenta *Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 "EDUCAȚIA 2030"* și include obiective specifice, acțiuni și indicatori de monitorizare a fiecărei din aceste acțiuni. De menționat, că *Planul de acțiuni* include două tipuri de obiective specifice și acțiuni: primul tip se realizează în limitele unui timp concret și sunt măsurabile, iar al doilea tip reprezintă acțiuni permanente de lungă durată. Totodată, unele obiective și acțiuni au un caracter transversal și altele au un caracter specific unui nivel sau domeniu al educației.

Planul de acțiuni reprezintă sursa de elaborare a *Planurilor operaționale de activitate* ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; Direcțiilor regionale/ municipale de învățământ; instituțiilor de învățământ; altor structuri din domeniul educației.

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
secundar/ postsecundar și superior.	Cadrului Național al Calificărilor pentru domeniile care nu dispun de acest document: de exemplu, domeniile Arte, Sport etc., inclusiv din perspectiva de gen. • Aprobarea documentelor revizuite și elaborate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. • Stabilirea mecanismelor de monitorizare a funcționalității Cadrului Național al Calificărilor.	Calificărilor.				
Obiectivul specific nr.1.1.3: Revizuirea permanentă a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților ca răspuns la pronosticul și necesitățile actuale ale pieții muncii legate, inclusiv, de apariția noulor tipuri de activități, profesii și specialități.	• Realizarea unui studiu privind funcționalitatea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților din perspectiva actualității și pronosticului nevoilor pieții muncii. • Crearea unui grup de experți privind revizuirea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în baza rezultatelor studiului realizat. • Organizarea revizuirii Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților, inclusiv din perspectiva de gen. • Punerea în aplicare a documentului revizuit al Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al	• Raportul studiului privind funcționalitatea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților. • Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților revizuit. • Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării de punere în aplicare.		O dată la 4 ani și permanent în cazul necesităților urgente.	• Politici educaționale/ demersuri transversale • Învățământ profesional secundar/ postsecundar • Învățământ superior	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	specialităților.					
Obiectivul specific nr.1.1.4: Revizuirea Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova în raport cu schimbările esențiale ale pieții muncii, apariția noilor ocupații, redimensionarea ocupațiilor tradiționale.	- Crearea unui grup mixt de experți (Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Economiei și Infrastructurii) privind evaluarea actualității și funcționalității Clasificatorului Ocupațiilor. - Revizuirea/perfecționarea Clasificatorului Ocupațiilor în raport cu noile realități și schimbări ale pieții muncii și a perspectivei de gen. - Punerea în aplicare a Clasificatorului Ocupațiilor prin Ordinul respectiv al Guvernului Republicii Moldova.	- Date analitice. - Clasificatorul Ocupațiilor revizuit. - Metodologia de aplicare a Clasificatorului Ocupațiilor.		2024	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
Obiectivul specific nr.1.1.5: Gestionarea traseului de angajare a absolvenților în câmpul muncii prin responsabilitatea angajatorilor și instituțiilor de formare profesională, prin consolidarea observatorului pieții muncii și creării unui sistem informațional privind locurile de muncă pentru viitori absolvenți; astfel încât până în anul 2030 cel puțin 80% din absolvenți ai învățământului profesional secundar/ postsecundar și 70% din	- Stabilirea unor cerințe/norme de responsabilizare a angajatorilor și instituțiilor de formare a specialităților privind angajarea absolvenților în câmpul muncii. - Dezvoltarea/consolidarea Observatorului pieții muncii și crearea unui sistem informațional privind locurile de muncă pe piața muncii.	- Lista cerințelor înaintate față de angajatori și instituții de învățământ. - Sistem informațional. - Lista cerințelor față de absolvenții instituțiilor de învățământ. - Creșterea procentului de absolvenți încadrați în câmpul muncii cu cca 70-80%, 10% anual.		Cu 10% anual	- Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Economiei și Infrastructurii - Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
absolvenții învățământului superior să se încadreze în câmpul muncii conform profilului și îndată după absolvire.	Stabilirea unor cerințe față de obligativitățile absolvenților de pe locurile bugetare de a se încadra pe piața muncii la locurile vacante.					
Obiectivul specific nr.1.1.6: Dezvoltarea învățământului dual, ca formă și strategie specifică a învățământului profesional tehnic prin asigurarea cadrului normativ, organizațional, metodologic și curricular, transferul unor aspecte ale învățământului dual în sistemul de învățământ superior.	- Realizarea unui studiu privind eficiența și funcționalitatea învățământului profesional-tehnic dual. - Dezvoltarea cadrului normativ și organizațional privind învățământul profesional-tehnic dual. - Identificarea nevoilor de asigurare metodologică a învățământului profesional-tehnic dual. - Transferul altor instituții de învățământ profesional-tehnic în promovarea învățământului dual. - Identificarea unor aspecte ce pot fi aplicate în cazul învățământului superior.	- Studiu realizat. - Regulamentul Școlilor de învățământ profesional-tehnci dual. - Lista nevoilor de asigurare metodologică și curriculară a învățământului dual. - Creșterea numărului de Școli ce aplică învățământul dual. - Lista sugestiilor privind aplicarea unor aspecte ale învățământului dual în învățământul superior.			Învățământ profesional secundar/ postsecundar	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții din învățământul profesional-tehnic
Obiectivul specific nr.1.1.7: Crearea oportunităților și a cadrului motivațional pentru agenții economici în vederea investițiilor în învățământul profesional secundar/ postsecundar, învățământul superior și învățământul pentru adulți.	- Identificarea domeniilor/ aspectelor din cadrul învățământului profesional secundar/ postsecundar și învățământului superior, care necesită investiții din partea agenilor economici. - Stabilirea listei unor avantaje pentru agenții economici, care vor investi în educație. - Dezvoltarea cadrului	- Lista domeniilor de investiții. - Cadrul normativ revizuit. - Strategia de facilitare a investițiilor. - Volumul de investiții.			- Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	Guvernul Republicii Moldova

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	normativ/ legislativ pentru avantajele agenților economici pentru investiții în educație. Elaborarea unei strategii de facilitare a investițiilor de către agenții economici în educație.					
Obiectivul general nr.1.2 la OS1: Crearea sinergiilor și valorificarea capacităților instituționale privind asigurarea calității și relevanței formării resurselor umane, capabile să se integreze eficient pe piața muncii în condițiile redimensionării Comenzii de Stat de pregătire a cadrelor didactice în raport cu prioritățile domeniilor profesionale de formare, dar și tradițiile, experiențele și potențialul instituțiilor respective.						
Obiectivul specific nr.1.2.1: Promovarea parteneriatelor publice private, astfel încât până în anul 2030 să se îmbunătățească calitatea studiilor și angajabilitatea absolvenților în raport cu indicatorii planificați.	- Evaluarea capacităților instituționale în cadrul învățământului profesional secundar/ postsecundar și superior din perspectiva oportunităților de a realiza educația de calitate, de a forma resurse umane capabile să se integreze eficient pe piața muncii (poate fi realizată în cadrul acreditării). - Pronosticarea necesităților privind dezvoltarea capacităților instituționale la nivel de învățământ profesional secundar/ postsecundar și superior. - Proiectarea dezvoltării capacităților instituționale în învățământul profesional secundar/ postsecundar și superior. - Stabilirea unor mecanisme de	- Procese de monitorizare a capacităților instituționale. - Raportul de monitorizare a capacităților instituționale. - Elaborarea/ reactualizarea Programelor strategice și a Planurilor operaționale de acțiuni de către instituții de învățământ profesional secundar/ postsecundar și superior în baza monitorizării și pronosticării resurselor necesare. - Program de promovare a parteneriatelor publice promovate în sistemul de învățământ. - Concept și Program de implementare a angajabilității absolvenților instituțiilor respective.		Permanent	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	- Guvernul Republicii Moldova - Ministerul Economiei și Infrastructurii - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții din învățământul profesional secundar/ postsecundar și superior

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	- îmbunătățire a parteneriatelor publice private în cadrul învățământului profesional secundar/ postsecundar și superior. - Elaborarea și promovarea unor politici de îmbunătățire a angajabilității absolvenților din învățământul profesional secundar/ postsecundar și superior.	Mărirea nivelului de angajabilitate cu 10-20% anual.				
Obiectivul specific nr.1.2.2: Depășirea stereotipurilor de gen cu privire la meserii, ocupații, sferă antreprenorială prin reactualizarea cadrului normativ, reglatoriu și redimensionarea ghidării în carieră, în acest sens, astfel încât până în anul 2030 să se diminueze stereotipurile de gen în domeniul educațional și profesional.	- Realizarea unui studiu asupra cadrului normativ pentru identificarea lacunelor. - Elaborarea propunerilor pentru cadrul normativ și adoptarea modificărilor legislative și normative. - Organizarea campaniilor naționale cu privire la sensibilizarea de gen în domeniul profesional.	- Studiul realizat. - Propuneri legislative elaborate și adoptate. 5 campanii naționale desfășurate la nivel național și local.		2023 2024	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți - Învățământ informal	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în parteneriat cu experții din sectorul asociativ, cu partenerii de dezvoltare și partenerii din sectorul privat. - Institutul de Științe ale Educației.
Obiectivul general nr.1.3 la OS1: Dezvoltarea parteneriatelor dintre instituțiile de învățământ, în primul rând, dintre cele de învățământ profesional secundar/ postsecundar și superior, companii, organizații, întreprinderi și instituții de cercetări științifice, astfel încât până în anul 2030 să fie creat un număr relevant de Parcuri științifico-profesionale, Laboratoare comune, Centre de inovații și transfer tehnologic, Consorții universitare, Clustere științifico-profesionale și educaționale.						
Obiectivul specific nr.1.3.1: Dezvoltarea parteneriatelor și a cooperării între școlile profesionale, colegii, centre de excelență, universități și întreprinderi, instituții, organizații pentru crearea bazelor stagiilor de practică, dar și pentru constituirea unor structuri comune ca mijloace de asigurare a interacțiunii eficiente dintre învățământ și piața	Dezvoltarea cadrului normativ privind parteneriatele și cooperarea școlilor profesionale, colegiilor, universităților cu antreprenori, organizații din perspectiva creării unor structuri comune și reactualizarea conceptului de stagii de practică.	- Modificarea Codului Educației al Republicii Moldova (2014) privind reglementarea parteneriatului și cooperării între instituțiile de învățământ și piața muncii. - Regulamentul-cadru privind organizarea stagiilor de practică a		Permanent	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Economiei și Infrastructurii - Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
muncii.		elevilor/ studenților din învățământul profesional secundar/ postsecundar și superior. Creșterea numărului de structuri comune organizate de către instituții de învățământ și agenți economici.				
Obiectivul specific nr.1.3.2: Consolidarea dialogului social în domeniul formării profesionale prin valorificarea rolului Comitetelor sectoriale, Comisiilor de comerț și insudstriei, Asociațiilor patronale, Sindicatelor, Asociațiilor profesionale, Centrului Republican de Dezvoltare a Învățământului Profesional (CRDIP), Consiliului Rectorilor etc. în vederea dezvoltării politicilor ce țin de racordarea învățământului la cerințele actuale și de perspectivă ale pieții muncii.	Organizarea cel puțin o dată la doi ani a unor foruri/ conferințe cu Asociații patronale, Comisii de comerț și industriei, Asociații profesionale, Sindicate etc. din perspectiva consolidării dialogului social.	Numărul de foruri/ conferințe, mese rotunde pe ani.		Permanent	Politici educaționale	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Economiei - Comitetele sectoriale - Asociații patronale - Asociații profesionale - Sindicate
Obiectivul specific nr.1.3.3: Elaborarea unui Program la nivel național consolidat de organizare a unor Parcuri științifico-profesionale, Laboratoare și Centre de inovații și transfer tehnologic, Clustere științifico-educative etc. ca modalități de asigurare a interacțiunii învățământului și pieții muncii, dar și ca factor de asigurare a calității atât a învățământului, cât și a pieții muncii.	- Creare unui grup de experți la nivel intersectorial și interuniversitar privind elaborarea unui Program Național de dezvoltare a conexiunii învățământului și pieții muncii. - Elaborarea unui Program Național de asigurare a conexiunii învățământului și pieții muncii.	- Program Național de asigurare a conexiunii învățământului și pieții muncii. - Numărul de parcuri științifico-profesionale, laboratoare științifice, centre de inovații și transfer tehnologic, clustere științifico-profesionale.		2024	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Economiei și Infrastructurii - Asociații profesionale - Agenții economici

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
PROGRAM 2 – OS2						
Obiectivul general nr.2.1 la OS2: Extinderea accesului la educație la toate nivelurile ale sistemului de învățământ prin oferirea de pachete integrate de măsuri sociale și educaționale, adresate copiilor, elevilor, absolvenților, în primul rând, celor din medii vulnerabile.						
Obiectivul specific nr.2.1.1: Asigurarea accesului la educație timpurie de calitate: creșterea anuală cu 10% a participării copiilor la serviciile de educație timpurie astfel, încât până în anul 2030, cel puțin 96% de copii de vârstă de la 3 până la 6 ani să participe la educația timpurie.	• Valorificarea/ inițierea/ dezvoltarea sistemului de înscriere electronică a copiilor în instituțiile de educație timpurie (inclusiv în zonele urbane, cu nu număr sporit al populației). • Îmbunătățirea infrastructurii instituțiilor de ET prin strategii locale agreeate actorii educaționali din comunitate.	• Lista de cataloage de înscriere/ sisteme electronice noi sau dezvoltate în baza celor existente. • Bază de date a Centrelor comunitare, a grădinițelor, filialelor cu info despre capacitate și starea lor, echipamente etc.		Sistematic	• Educație timpurie	• OLSDÎ • Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.2.1.2: Asigurarea accesului la învățământul primar, gimnazial și a condițiilor favorabile, încât până în anul 2030 abandonul școlar până la 16 ani să fie 1%. Asigurarea accesului și a condițiilor favorabile pentru studiile liceale astfel, încât până în anul 2030 rata de înrolare și absolvire a persoanelor cu vârstă de până la 19 ani să fie ?%.	• Înscrierea fizică și electronică a copiilor și tinerilor în dificultate în instituțiile educaționale. • Îmbunătățirea sistematică a infrastructurii instituțiilor educaționale prin strategii locale agreeate actorii educaționali din comunitate. • Monitorizarea copiilor și tinerilor în situații de risc prin sisteme locale adecvate.	• Sistem electronic de înscriere cuprinzătoare în instituțiile educaționale a tuturor copiilor și tinerilor. • Bază de date a instituțiilor educaționale cu info actualizată despre capacitate și starea lor, echipamente etc. • Sistem de monitorizare cu instrumente adaptate la cerințele locale, individuale.		Sistematic	• Învățământ general	• OLSDÎ • Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.2.1.3: Corealarea obiectivă/ realistă a nevoilor în raport cu necesitățile economiei naționale a accesului, absolvirii și încadrării în câmpul muncii a persoanelor orientate spre învățământul profesional tehnic.	• Revizuirea ofertei de Stat. • Elaborarea unui Program de Stat privind încadrarea în câmpul muncii a personalului respectiv.	• Bază de date		2024	• Învățământ profesional secundar/ postsecundar	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
Obiectivul specific nr.2.1.4: Reevaluarea și recalcularea oficială a ratei de cuprindere în educație, utilizând datele demografice racordate la rezultatele Recensământului populației.	Actualizarea bazei deschise de date cu privire la cuprinderea copiilor și tinerilor în sistemul de educație.	Bază de date completată și ușor accesibilă.		Sistematic	Politici educaționale	- OLSDI - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.2.1.5: Asigurarea șanselor egale de continuare a educației elevilor din grupurile dezavantajate înainte și după etapa învățământului obligatoriu.	Introducerea obiectivului dat în Planul Strategic și Operațional de Dezvoltare a Învățământului la nivel local și instituțional	Componenta respectivă în Planul Strategic și Operațional de Dezvoltare a Învățământului la nivel local și instituțional		Sistematic	Învățământ general	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.2.1.6: Sincronizarea ratei de participare în învățământul superior în raport cu domeniile prioritare pentru dezvoltarea social-economică a țării, în raport cu necesitățile actuale și de perspectivă ale pieței muncii, dar și în raport cu ciclurile de învățământ superior de licență, masterat, doctorat. Pondere absolvenților cu studii superioare în rândul populației cu vârsta cuprinsă între 30-34 ani să ajungă la 30% până în anul 2030.	Elaborarea Planului de administrare realizat în baza datelor marketingului educațional.	Planul de documentare pentru fiecare an		Sistematic	Învățământ superior	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Universități
Obiectivul general nr.2.2 la OS2: Îmbunătățirea rezultatelor învățării măsurate la evaluări naționale și internaționale cu cel puțin 20% până în anul 2030 prin crearea mediilor favorabile de instruire, prin diversificarea strategiilor didactice, prin integrarea TIC în procesul de învățământ, prin aplicarea principiului educației centrate pe cel ce învață etc.						
Obiectivul specific nr.2.2.1: Crearea mediilor favorabile de învățare pentru toți copiii/ elevii, indiferent de zonă geografică, tipul instituției de învățământ, gen, vârstă și nivel de dezvoltare ale acestora, cu referire la: spații, cerințe ergonomice, asigurarea didactică și informațională etc.	- Optimizarea rețelei școlare în baza unor date curente actualizate - Dezvoltarea intensivă și extensivă a infrastructurii școlilor; - Inițierea unor proiecte cu finanțare locală și externă pentru valorificarea spațiilor	Studiu referitor la utilizarea spațiilor din instituțiile educaționale și calitatea/ stare acesora, dotarea etc.		2030	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar	- OLSDI - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	libere din școli.					
Obiectivul specific nr.2.2.2: Prevenirea, depășirea, diminuarea absenteismului și abandonului școlar la 95% până în anul 2030, cu accent sporit pe băieți. Reducerea violenței și a bullying-ului cu 30% în instituțiile de învățământ prin implementarea unor măsuri specifice pe grupuri de sex.	- Monitorizarea absenteismului și abandonului școlar la diferite niveluri. - Fortificarea/ dezvoltarea serviciilor de consiliere educațională și psihologică a copiilor aflați în situații de risc.	- Sistem electronic/ bază de date care poate fi completată, accesată la nivel local și central pentru stocarea informației despre cazurile de abandon, absenteism. - Listă de servicii de consiliere educațională și psihologică. - Numărul de parteneriate inițiate/ de proiecte/ inițiative pentru soluționarea problemei date.		Sistematic	Învățământ general	- OLSDÎ - Instituții de învățământ
	- Organizarea campaniilor publice de responsabilizare a familiilor privind importanța studiilor. - Implementarea programelor de mentorat/ tutorat pentru adolescenții cu risc sporit. - Adoptarea cadrului normativ privind violența și bullying-ul în școli - Înstruirea cadrelor didactice și profesioniștilor care lucrează cu elevii care au trecut prin situații de violență în școli.	Cursuri de formare pentru cadre didactice și profesioniști (SAP, Centrele pentru tineret) pentru prevenirea și intervențiile speciale pentru copiii care au experimentat violența și bullying în mediul școlar.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în parteneriat cu experții din sectorul asociativ, cu partenerii de dezvoltare și partenerii din sectorul privat. - Institutul de Științe ale Educației.
Obiectivul specific nr.2.2.3: Crearea unui mecanism de monitorizare a abuzurilor și a violenței în mediul școlar, incluziv din perspectiva de gen.	Evaluarea mecanismului actual și elaborarea propunerilor de îmbunătățire a mecanismului existent	- Adoptarea modificărilor la cadrul normativ. - Fișe de raportare și monitorizare aprobate		2023	Învățământ general	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în parteneriat cu experții din sectorul asociativ, cu partenerii de

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	privind colectarea și centralizarea datelor despre cazuri, forme și grupuri implicare. Elaborarea fișelor de raportare și monitorizare pentru a fi folosite la nivel național.	și utilizate la nivel național.				dezvoltare și partenerii din sectorul privat. Institutul de Științe ale Educației.
Obiectivul specific nr.2.2.4: Atragerea elevilor și studenților în activitatea de luare a deciziilor în educație și realizarea de feedback atât, încât să fie asigurată proporția rezonabilă a acestora în diferite structuri, grupuri, comisii etc.	- Implicarea de facto a elevilor în Consiliile de administrare, în alte organe de decizie ale instituțiilor educaționale/dezrădăcinarea practicilor formale în acest sens. - Baze electronice de date cu bune practici la capitolul dat. - Continuarea/ inițierea proiectelor cu finanțare extrabugetară de optimizarea situației.	- Bune practici de democratizare a guvernantei în educație prin implicarea de facto a elevilor în luare deciziilor promovate. - Linia fierbinte: Vocea elevilor. - Baza de date completată. - Numărul de proiecte implementate si probleme soluționate - Numărul de inițiative - Grad de satisfacție a beneficiarilor inițiativelor.		Sistematic	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	- OLSDÎ - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul general nr.2.3 la OS2: Asigurarea educației incluzive pentru toți cei ce învață și, în speță, a celor cu nevoi speciale astfel, încât până în anul 2030 rata de înrolare a acestor persoane în învățământul general să fie apropiată de 100%.						
Obiectivul specific nr.2.3.1: Crearea condițiilor ergonomice, de infrastructură, pedagogice, psihologice până în 2030 în cadrul tuturor instituțiilor de învățământ din țară prin asigurarea unei educații incluzive pentru toți elevii și studenții, preponderent pentru cei cu nevoi speciale.	Revizuirea bunelor practici de echipare ergonomica a institutiilor generale de invatamant la toate nivelurile, realizate cu suportul partenerilor de dezvoltare, care promoveaza educatia incluziva in Moldova.	Practici pozitive revizuite si diseminate la nivel național.		Sistematic	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Instituții de învățământ
	Aprobarea cerintelor unice fata de institutia de invatamant privind adaptarea infrastructurii ce asigura acces și participare pentru	Pachet aprobat de cerinte unice fata de institutia de invatamant privind adaptarea infrastructurii ce asigura acces și		2024		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Instituții de învățământ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	persoanele cu dizabilitati: asigurarea condițiilor ergonomice, adaptarea de mediu, echipare cu tehnologii asistive pentru diverse grupuri de copii cu necesitati speciale (senzoriale, locomotorii, spectrul autist).	participare pentru elevii cu dizabilitati.				
Obiectivul specific nr.2.3.2: Valorificarea oportunităților familiei, administrației locale, comunității în asigurarea și promovarea educației incluzive a elevilor, inclusiv celor cu nevoi speciale.	• Implicarea APL în asigurarea cu servicii transport la nivel comunitar a copiilor cu CES.	• Mecanism clar de finantare a serviciului de transport a copiilor cu CES.		Sistematic	• Învățământ informal	• Administrația Publică Locală • OLSDÎ • Instituții de învățământ
	• Asigurarea de catre APL cu servicii extracurriculare de zi la nivel comunitar a elevilor cu CES.	• Număr de servicii extracurriculare de zi pentru elevii cu CES, asigurate de APL la nivel comunitar.		Sistematic		• Administrația Publică Locală • OLSDÎ • Instituții de educație extrașcolară
	• Aprobarea mecanismului de cooperare intersectoriala, elaborat de UNICEF, privind identificarea, asistenta, monitorizarea și incluziunea copiilor cu CES.	• Mecanism aprobat și funcțional. Copii cu eventuale probleme de dezvoltare identificați la timp. Transfer de date asigurat între sectoarele educației, medical și social.		Sistematic		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.2.3.3: Crearea condițiilor de socializare, adaptare psihosocială și educațională, de asistență psihologică a celor ce învață și, în speță, a celor din familii vulnerabile, celor cu comportament deviant și celor cu nevoi speciale astfel, încât să crească cu 30-40% rezultatele acestora către anul 2030.	• Instruirea cadrelor didactice si a personalului din servicii de educatie incluzivă privind utilizarea tehnologiilor asistive pentru pentru diverse grupuri de copii cu necesitati speciale (senzoriale, locomotorii, spectrul autist).	• Număr de cadre didactice și specialiști instruiți în utilizarea tehnologiilor asistive.	Pentru cresterea salariilor a 270 unitati specialisti SAP estimativ ar fi necesare 1.950.000 lei anual.	Sistematic	• Politici educaționale/ demersuri transversale • Educație timpurie • Învățământ general • Învățământ profesional secundar/ postsecundar • Învățământ superior	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • OLSDÎ • Instituții de învățământ
	• Dezvoltarea si aprobarea metodologiilor specifice de lucru cu subgrupuri ale copiilor cu CES: cu dizabilitati intelectuale,	• Metodologii specifice de lucru cu subgrupuri ale copiilor cu CES dezvoltate și aprobate.		2022		• Instituții de învățământ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	senzoriale (auz, văz), cu tulburări din spectrul autist, cu tulburări de comportament. Materialele să fie disponibile inclusiv în limba rusă.					
	Asigurarea instituțiilor generale de învățământ și a serviciilor de educație incluzivă (în special SAP) cu numărul necesar de specialiști în vederea asigurării funcționalității serviciilor: psihologi, psihopedagogi, logopezi, cadre didactice de sprijin.	Număr de specialiști angajați.		2028		- OLSDÎ - Instituții de învățământ
	Sporirea accesului copiilor cu CES la serviciile specializate în cadrul instituțiilor de învățământ general: asistența logopedică, psihopedagogică și psihologică, asistența copiilor cu tulburări din spectrul autist.	Număr de copii cu CES ce au acces în instituția de învățământ general la servicii specializate.		Sistematic		- OLSDÎ - Instituții de învățământ
	Definitivarea și promovarea la scară largă a metodologiilor de finanțare a educației incluzive pentru educația timpurie și învățământul profesional tehnic.	Metodologie de finanțare a a educației incluzive pentru educația timpurie și învățământul profesional tehnic aprobată.		2024		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Administrația Publică Locală
	Revizuirea sursei de finanțare a serviciilor pentru educația incluzivă (2% din totalul finanțării raionale pentru educație) din perspectiva planificării bugetării serviciilor în baza necesităților. Stabilirea	Formula de finanțare per copil, calculată pe baza cuantificării cerințelor educaționale speciale – aprobată.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Administrația Publică Locală

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	expuși riscului de a înregistra performanțe joase, în coordonare cu alte instituții de stat (Biroul Național de Statistică, Ministerul Sănătății, Munci și Protecției Sociale). Utilizarea datelor SIME pentru o analiză cuprinzătoare a factorilor.					
Obiectivul general nr.2.4 la OS2: Promovarea egalității de gen în educație și prin educație ca factor de realizare a echității sociale, dar și de eficientizare a funcționalității sistemului de învățământ astfel, încât până în anul 2030 să diminueze, în mare parte, stereotipurile în domeniul gender.						
Obiectivul specific nr.2.4.1: Elaborarea unei Strategii Naționale de atragere a bărbaților în sistemul de educației astfel, încât până în anul 2030 în învățământ să activeze cel puțin 30-40% de bărbați.	• Revizuirea mecanismului de retribuire a muncii cadrelor didactice. • Organizarea campaniilor naționale privind prestigiul și atractivitatea meseriei • Asigurarea autonomiei managementului școlii de identificare a unor măsuri de bonificare și loializare a cadrelor didactice, la nivelul școlii. • Implementarea unor abordări inovatoare privind accesul bărbaților în meserie (de ex., invitarea profesioniștilor din ocmunitate pentru ora de educație tehnologică etc.).	• Salariul mărit • Campanii publice desfășurate la nivel național cu accent pe absolvenții de liceu. • Pachete de bonificare elaborate și oferite cadrelor didactice. • Abordări inovatoare implementate la nivel local.		2024 2025	• Politici educaționale/ demersuri transversale • Educație timpurie • Învățământ general • Învățământ profesional secundar/ postsecundar • Învățământ superior • Învățământ pentru adulți	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • OLSDÎ
Obiectivul specific nr.2.4.2: Asigurarea unei orientări în carieră nonstereotipizate și respectarea egalității de gen în curricula școlare și academice, dar și în procesul didactic la	• Actualizarea materialelor didactice, a manualelor, literaturii propuse spre lectură din perspectiva egalității de gen și non-discriminării.	• Materiale didactice, manuale și liste de literatură artistică actualizate din persepectiva de gen și a drepturilor omului.		2024 2025	• Politici educaționale/ demersuri transversale • Educație timpurie • Învățământ general • Învățământ profesional secundar/ postsecundar	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • OLSDÎ • Instituții de învățământ general

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
toate nivelurile sistemului de învățământ.	- Revizuirea manualelor și resurselor educaționale din ciclul preșcolar și primar cu atenție sporită pentru imaginile și exemplele folosite. - Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice sensibile la dimensiunea de gen.	- Editarea unor materiale didactice incluzive și non-stereotipizate din perspectiva de gen, a incluziunii etnice, sociale, etc. - Includerea unui curs de educație de gen în ciclul universitar la facultățile pedagogice și în instruirea continuă a cadrelor didactice.			- Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	
Obiectivul specific nr.2.4.3: Crearea unor politici de toleranță zero pentru hărțuirea, abuzul și discriminarea bazată pe gen și reducerea violenței în cadrul educațional.	- Implementarea unor măsuri legale și normative privind violența, bullying-ul, hărțuirea și discriminarea în învățământ. - Adoptarea mecanismelor de sesizare, raportare și soluționare a cazurilor depistate. - Sensibilizarea permanentă a elevilor și familiilor cu privire la politica Toleranță Zero pentru violență de orice fel.	- Măsuri legale și normative adoptate inclusiv unitate responsabilă în cadrul Ministerului de resort și la nivel raional și local. - Mecanisme de gestionare a situațiilor de violență (hărțurie, bullying și discriminare) adoptate și implementate la nivel național. - Campanii publice naționale și măsuri specifice la nivel local.		2023 2024 2025	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.2.4.4: Asigurarea egalității de gen privind creșterea în cariera educațională la toate nivelurile sistemului de învățământ promovând principiul profesionalismului.	- Implementarea unor programe de mentorat pentru bărbați și pentru femeile tinere care revin din concediul de îngrijire a copilului. - Includerea perspectivei de gen și a non-discriminării în etapele de evaluare privind oferirea gradelor didactice.	- Programe de mentorat oferite grupurilor-țintă. - Integrarea dimensiunii de gen în probele pentru gradele didactice.		2024	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
Obiectivul general nr.2.5 la OS2: Asigurarea condițiilor sociale, culturale, economice, psihologice și pedagogice de formare a personalității elevului/ studentului din perspectiva noilor educații, provocărilor lumii contemporane, inclusiv celor naturale: secete, pandemii, crize etc.						
Obiectivul specific nr.2.5.1: Crearea condițiilor sociale, sociolingvistice, culturale, psihologice, pedagogice de educație interculturală la nivel de sistem astfel, încât reprezentanții minorităților etnice până în anul 2030 să posede limba română și competențe interculturale de integrare în spațiul cultural și economic al Republicii Moldova.	- Introducerea probelor orale de evaluare sumativă a competențelor de comunicare în limba română la absolvirea fiecărei trepte de școlaritate (inclusiv după cl/IX-a și a XII-a). - Introducerea/ continuarea studierii a minimum 2-3 discipline școlare obligatorii în limba română la gimnaziu și liceu de către elevii din toate instituțiile alolingve.	- Culegeri cu situații de comunicare/ probe de evaluare sumativă contextualizată a competențelor de comunicare orală. - Bază de date accesibilă cu informație despre disciplinele studiate de elevii alolingvi în limba română. - Bune practici promovate și diseminate. - Strategie actualizată de promovare/ învățare a limbii române la toate treptele de școlaritate și de promovare a integrării sociale în Republica Moldova prin intermediul limbii române.			- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	- OLSDÎ - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.2.5.2: Asigurarea educației elevilor și studenților (și adulților) privind rezistența la provocările globale și locale astfel, încât cel puțin 80% de elevi/ studenți să posede competențe de reziliență etc.	Realizarea unui studiu în domeniu pentru evidențierea problemelor.	Studiu realizat în parteneriat cu ONG-urile de profil.		2023	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ
	Proiectarea unei strategii specifice la nivel național, cu acțiuni adaptate.	- Strategie elaborată în mod participativ de un grup eterogen de specialiști. - Module curriculare noi.		2024		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ
	Introducerea temei, modulelor curriculare la tema dată în curricula noi	Programe de formare continuă inițiate la tema dată.		2027		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	de la disciplinele obligatorii și opționale.					
Obiectivul specific nr.2.5.3: Promovarea dezvoltării sustenabile prin educația pentru drepturile omului, promovarea unei culturi a păcii și a non-violenței, cetățenia globală și aprecierea diversității culturale, de dezvoltare a sentimentului dragostei de Patrie astfel, încât până în anul 2030 toți elevii, studenții și tinerii să posede unele competențe pentru sustenabilitate.	Realizarea unui studiu în domeniul educației pentru sustenabilitate în scopul obținerii unor date actuale la capitolul dat, dar și a analizei de necesități.	- Studiu realizat. - Strategie dezvoltată.		2024	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ
	Planificarea unei strategii specifice la Educație pentru sustenabilitate și pentru dezvoltare durabilă.	- Nunărul de activități transdisciplinare. - Nunărul de cazuri soluționate - Nunărul de proiecte/ inițiative implementate.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ
	Introducerea/ inițierea unor teme/ activități transdisciplinare sistematice de educație în spiritul sustenabilității la toate clasele, cu implicarea în organizare a echipelor de profesori.	Nunărul de parteneriate.		2027		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ
	- Inițierea/ continuarea unor proiecte în problemele date cu ONG-uri de profil, pentru soluționarea unor probleme în contexte specifice. - Promovarea dialogului intercultural extensiv cu actorii educaționali din regiunea transnistreană, inclusiv prin introducerea unor curricula comune și inițierea unor cercetări pedagogice comparate pentru a diagnostica starea de fapt și a iniția acțiuni concrete de integrare.			2022		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
Obiectivul general nr.2.6 la OS2: Promovarea educației economice și antreprenoriale continue prin învățământul formal, nonformal și informal ale elevilor, tinerilor și a adulților.						
Obiectivul specific nr.2.6.1: Introducerea dimensiunii "educație antreprenorială și economică" în curriculum și sistemul de activități pentru educația timpurie, specifice vârstei și atractive din punct de vedere educațional.	Elaborarea unui sistem de jocuri cu orientare spre formarea abilităților simple de antreprenariat.	Jocuri cu conținut antreprenorial.		2024	Educație timpurie	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Institutul de Științe ale Educației
Obiectivul specific nr.2.6.2: Valorificarea educației antreprenoriale și economice în învățământul primar, gimnazial și liceal prin diferite forme: includerea dimensiunii date în curricula la discipline, promovarea unei discipline autonome, obligatorie și/ sau opționale, organizarea cercurilor etc.	- Introducerea în curricula a tematicii respective. - Organizarea cercurilor respective.	- Curriculumul pe discipline revăzut/ completat. - Cercuri privind activitatea antreprenorială.		Sistematic	Învățământ general	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Instituții de învățământ - Institutul de Științe ale Educației
Obiectivul specific nr.2.6.3: Valorificarea educației antreprenoriale și economice în sistemul de învățământ profesional secundar/ postsecundar și cel superior prin includerea componentei de antreprenariat în structura Programelor de formare profesională și, respectiv, în reorganizarea cadrului curricular: conținut, proces, finalități, resurse.	Dezvoltarea curriculumului pentru învățământul profesional secundar/ postsecundar din perspectiva educației antreprenoriale.	Curriculumul de educației antreprenoriale axat pe competențe.		2024	- Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții de învățământ profesional secundar/ postsecundar
Obiectivul general nr.2.7 la OS2: Dezvoltarea educației extrașcolare din perspectiva educației nonformale și educației pe parcursul întregii vieți, accentul fiind pus pe educația socială, educația artistică, educația sportivă, educația tehnologică și tehnică, educația științifică, valorificând potențialul, aptitudinile și interesul elevilor la nivel maxim.						
Obiectivul specific nr.2.7.1: Asigurarea cadrului normativ, metodologic, managerial al dezvoltării educației extrașcolare	Introducerea amendamentelor în Codul Educației al Republicii Moldova	Amendamente la Codul Educației al Republicii Moldova (2014) introduse, inclusiv cu		2022	- Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Administrația Publică

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
a elevilor astfel, încât până în anul 2025, cel puțin 60% de copii să fie cuprinși în educația extrașcolară, să fie introduse amendamente în Codul Educației al Republicii Moldova cu referire la o nouă abordare a educației nonformale, să fie elaborate pachete curriculare și create mecanisme de management al acestui subsistem al educației.	(2014) cu referire la educația extrașcolară din perspectiva <i>Cadrului de referință al educației și învățământului extrașcolar</i> . • Implementarea documentelor curriculare în educația și învățământul extrașcolar. • Organizarea cursurilor de formare continue a cadrelor didactice din învățământul extrașcolar.	referire la managementul educației nonformale. • Planul-cadru pentru educația extrașcolară, profil Artă și profil Sport. • 11 unități de Curricula pentru educația și învățământul extrașcolar. • 11 Ghiduri metodologice. • Formarea continue a cadrelor didactice: cca 300 (?) persoane.				Locală
Obiectivul specific nr.2.7.2: Dezvoltarea rețelei instituțiilor ce prestează servicii de educație și învățământ extrașcolar astfel, încât până în anul 2030 în toate centrele raionale să funcționeze Centre complexe de creație, Școli de arte, Școli sportive, alte forme.	• Analiza datelor de cartografiere a învățământului și educației extrașcolare și proiectarea dezvoltării rețelei instituțiilor respective, acoperind necesitățile la nivel național.	• Înființarea/ reactualizarea/ renovarea a cca 15 Centre de creație. • Extinderea în fiecare raion/ municipiu cel puțin câte un Centru complex de creație pentru copii și elevi. • Consolidarea cel puțin a 20 de Școli de arte și 20 de Școli sportive.		Sistematic	• Învățământ general • Învățământ pentru adulți	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • Administrația Publică Locală • OLSDÎ
Obiectivul specific nr.2.7.3: Asigurarea formării profesionale inițiale și continue a specialiștilor pentru educația și învățământul extrașcolar prin introducerea modulelor respective în curricula de studii și consolidarea/ implicarea universităților și instituțiilor de profil în formarea continue.	• Introducerea modului "Educația extrașcolară" în Curricula de formare a cadrelor didactice. • Promovarea unui Program de masterat privind educația extrașcolară. • Elaborarea unui curriculum opțional pentru formarea cadrelor didactice la disciplina "Educația nonformală". • Extinderea oportunităților de	• Numărul de Curricula în care au fost introduse modulul "Educația extrașcolară". • Numărul Programelor de masterat la <i>Educația extrașcolară</i>. • Numărul de Curricula opționale la "Educația extrașcolară". • Numărul de Centre care prestează servicii de educație extrașcolară.		Sistematic	• Politici educaționale/ demersuri transversale • Învățământ general • Învățământ superior	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • Centre de formare continue • Centrul Republican pentru Copii și Tineret "ARTICO" • Universități cu profil pedagogic

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	formare continuă a cadrelor didactice din învățământul și educația extrașcolară prin implicarea Centrelor existente de formare continuă.					
PROGRAM 3 – OS3						
Obiectivul general nr.3.1 la OS1: Atragerea, motivarea tinerilor pentru cariera didactică/ științifico-didactică/ de cercetare, formarea profesională inițială și facilitarea angajării și inserției profesionale a absolvenților instituțiilor cu profil pedagogic, astfel încât vârsta medie a cadrelor didactice/ științifico-didactice din sistem să se micșoreze cu cel puțin 5 ani către anul 2030.						
Obiectivul specific nr.3.1.1: Asigurarea funcționalității sistemului de ghidare în cariera didactică la nivelul învățământului gimnazial și liceal.	• Aplicarea strategiilor inovatoare de identificare a elevilor cu predispoziții spre profesii pedagogice și dezvoltarea acestora prin includerea în activități didactice preprofesionale.	• Recomandări metodologice pentru ghidarea în carieră a elevilor din instituțiile de învățământ general, aprobate în 2022.		2022 Permanent	• Învățământ general	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • OLSDÎ • Instituții de învățământ general
	• Asigurarea eficacității disciplinei Dezvoltarea personală (clasele 1-12) prin formarea cadrelor didactice și asigurarea cu resurse curriculare metodologice.	• 100% cadre didactice formate către 2025 la disciplina Dezvoltarea personală.		2025		
		• 100% ghiduri metodologice / toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.		2023		• Centre de formare continuă/ autoformare
		• 100% cursuri digitale interactive pentru elevi/toate clasele la disciplina Dezvoltarea personală, aprobate către 2023.		2023		
	• Promovarea activităților de educație nonformală, informală și voluntariat în învățământul general din perspectiva orientării în cariera didactică.	• 5% cursuri opționale cu componentă practică în licee.		2022		• ONG-uri • Instituții de învățământ
		• Organizarea anuală a concursurilor raionale/		Anual		•

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
		republicane, cercuri, cluburi, tabere de vară ale tinerilor educatori – viitori pedagogi.				
		Proiecte locale, naționale și bilaterale (România, alte țări) ale tinerilor – viitori pedagogi.		Anual		
	Dezvoltarea cadrului legislativ/ Completarea Codului Educației cu atribuții ale administrației publice locale în domeniul educației de nivelul al doilea, întâi și ale UTA Găgăuzia privind recrutarea elevilor cu vocație pedagogică, motivarea și sprijinirea acestora (inclusiv financiară) pentru realizarea studiilor pedagogice/ în cariera didactică.	Codul Educației actualizat (articolul 141 (1), 142), aprobat în 2022.		2022		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Administrația Publică Locală
Obiectivul specific nr.3.1.2: Restructurarea învățământului pedagogic prin consolidarea bazată pe fuziuni/ alianțe/ alte forme întru asigurarea calității studiilor superioare pedagogice.	Elaborarea studiului prognostic al efectivelor, competențelor lipsă, competențelor profesionale noi și planificarea necesarului de personal didactic pe niveluri și discipline de studiu.	Plan strategic al necesarului de personal didactic pe niveluri și discipline de studiu, aprobat în decembrie, 2022.		2022	Învățământ superior	Universități cu profil pedagogic
	Actualizarea mecanismului de elaborare a Planului de admitere pentru domeniul Științe ale educației/ Comanda de stat (Ciclul I, II, III) în termeni prospective.	Plan strategic de admitere pentru domeniul Științe ale educației /Comanda de stat (Ciclul I, II, III), aprobat în 2022.		2022		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Economiei și Infrastructurii

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Elaborarea <i>Standardelor de calitate a instituției de învățământ pedagogic postsecundar și superior</i>.	<i>Standardele de calitate a instituției de învățământ pedagogic postsecundar și superior, aprobate în 2022.</i>		2022		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Universități cu profil pedagogic
	Dezvoltarea <i>Metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării instituțiilor de învățământ postsecundar și superior pedagogic (ciclul I, II, III)</i>, în bază de indicatori de ieșire/ de rezultat/ de impact.	<i>Metodologia de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării instituțiilor de învățământ postsecundar și superior (ciclul I, II, III) actualizată, aprobată în 2022.</i>		2022		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - ANACEC
	Evaluarea externă a instituțiilor de învățământ superior pedagogic în baza articolului 114, (3), art. 84 pct.1, lit.a, b, c) al Codului educației, conform <i>Metodologiei actualizate</i>.	Rețea de instituții de învățământ superior pedagogic optimizată, către finele anului 2025.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - ANACEC
	Elaborarea Statutului cadrului didactic și a Standardelor de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul profesional secundar/ postsecundar.	Statutul cadrului didactic și Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul profesional secundar/ postsecundar, aprobate în 2024.		2024		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Asigurarea procesului de pregătire a cadrelor științifice de înaltă calificare cu conducători de doctorat competenți și competitive.	Formarea a cel puțin 10% anual a conducătorilor de doctorat în domeniul mentoratului în cercetarea științifică, a comunicării în cel puțin		Anual		Universități cu profil pedagogic

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
		o limbă de circulație internațională, a TIC.				
	Consolidarea în universitățile cu profil pedagogic a <i>ecosistemului digital</i> și a proceselor de suport pentru formarea durabilă a competențelor profesionale ale studenților-pedagogi.	100% universități cu profil pedagogic asigurate cu ecosistemul digital și procese de suport (patrimoniu științifico-didactic digitalizat, servicii de formare on-line, <i>biblioteci hard</i>, baze tehnologice performante pentru lucrările de laborator/ de cercetare științifică).		2021-2030		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Universități cu profil pedagogic
Obiectivul specific nr.3.1.3: Facilitarea studenților instituțiilor cu profil pedagogic prin-un pachet social și educațional, astfel încât până în anul 2030 să crească cu cel puțin 50% numărul de candidați la specialitățile pedagogice, cu o medie nu mai mică de 8 puncte la examenul de BAC.	Dezvoltarea cadrului normativ privind susținerea elevilor și studenților în promovarea studiilor pedagogice (burse mărite, burse de merit, asigurarea cu cămin pe parcursul studiilor, alegerea instituțiilor pentru stagii de practică pedagogică, includerea în proiecte științifice, de voluntariat etc.).	Cadrul normativ actualizat, aprobat în 2022 (Hotărârea Guvernului Nr. 1009 din 01.09.2006; Hotărârea Guvernului Nr. 125 din 15.02.2001).		2022	Învățământ superior	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Instituții de învățământ general și superior
	Consolidarea capacităților instituțiilor de învățământ pedagogic de îmbunătățire a ratei de absolvire, de eradicare a abandonul academic, de integrare a formării profesionale la locul de muncă, de promovare a programelor de tutorat academic.	Scăderea cu 20% anual a abandonului academic.		Anual		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Instituții de învățământ general și superior
		Planul-cadru pentru studii superioare pedagogice (ciclul I, II, III) actualizat, aprobat în 2024.		2024		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Instituții de învățământ general și superior
		Regulamentul de organizare a studiilor superioare pedagogice (Ciclul I, II), actualizat,		2024		

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
		aprobat în 2024.				
	Consolidarea capacităților Centrelor universitare de ghidare și consiliere în cariera didactică din perspectiva nevoilor studenților, asigurării accesibilității și relevanței serviciilor.	100% centre universitare de ghidare și consiliere în cariera didactică funcționale către 2023.		2023		Centre de ghidare în carieră
		Formarea către 2026 a 100% responsabili din <i>Centrele universitare de ghidare și consiliere în cariera didactică</i>.		2026		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Centrul de Cercetări Științifice "Politici educaționale și sociale", Universitatea de Stat din Moldova
Obiectivul specific nr.3.1.4: Modernizarea curriculumului și procesului de formare profesională inițială a cadrelor didactice, psihologilor școlari (altor categorii de specialiști) din perspectiva interconexiunii noilor tehnologii informaționale, pedagogice/ didactice și a bunelor practici europene.	Actualizarea <i>Cadrului de referință al curriculumului universitar</i> din perspectiva proiectării curriculare inter-transdisciplinare.	Cadrul de referință al curriculumului universitar, aprobat în 2024.		2024	Învățământ superior	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Actualizarea Planului-cadru pentru studii superioare pedagogice (ciclul I, II) din perspectiva competențelor-lipsă/ competențelor noi.	Planul-cadru pentru studii superioare pedagogice (ciclul I, II), actualizat, aprobat în 2024.		2024		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Reconceptualizarea formării profesionale inițiale a cadrelor didactice pentru învățământul gimnazial pe domenii integrate.	Planul-cadru pentru studii superioare pedagogice (ciclul I, II), actualizat, aprobat în 2024.		2024		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
		100% planuri de învățământ actualizate, către 2024.		2024		
	Reconceptualizarea formării profesionale inițiale a cadrelor didactice pentru educația timpurie din perspectiva	Planul-cadru pentru studii superioare pedagogice (ciclul I, II), actualizat, aprobat în 2024.		2024		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	implementării supervised learning și a noilor priorități curriculare.	• 100% planuri de învățământ actualizate, către 2024.		2024		
	• Actualizarea Planurilor de învățământ, componenta de specialitate, în bază de curricula integrate.	• 100% planuri de învățământ actualizate, către 2024.		2024		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	• Integrarea în învățământul superior pedagogic a competențelor transversale, a pedagogiei digitale și creșterea ponderii activităților practice în școală.	• Regulamentul de organizare a studiilor superioare pedagogice (Ciclul I, II), actualizat, aprobat în 2024.		2024		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
		• 100% planuri de învățământ și curricula actualizate, către 2024.		2024		
	• Actualizarea curricula disciplinare/ integrate din perspectivă inter-transdisciplinară.	• 100% curricula disciplinare (ciclul I, II, III) actualizate, 2024.		2024		• Universități cu profil pedagogic
	• Actualizarea modalității de organizare a procesului de învățământ din perspectiva valorificării studiului individual ghidat de profesor, a programelor de mentorat și a celor de tutorat.	• Planul-cadru pentru studii superioare pedagogice (ciclul I, II), actualizat, aprobat în 2024.		2024		• Universități cu profil pedagogic
		• Regulamentul de organizare a studiilor superioare pedagogice (ciclul I, II), aprobat în 2024.		2024		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.3.1.5: Facilitarea angajării în câmpul muncii, inserției profesionale și monitorizarea traseului profesional al absolvenților instituțiilor de învățământ pedagogic, astfel rata angajării și inserției profesionale să crească cu cel puțin 10% anual.	• Elaborarea și asigurarea funcționalității Registrului Electronic Național al Resurselor Umane din Învățământ pe raioane/ municipii, niveluri, și discipline de studiu.	• Registrul Electronic Național al Resurselor Umane din Învățământ pe raioane/ municipii, niveluri și discipline de studiu, funcțional către 2024.		2024	• Politici educaționale	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	• Diversificarea strategiilor de susținere a studenților de la instituțiile cu profil	• Regulamentul-cadru privind stagiile de practică în învățământul		2024		• Universități cu profil pedagogic

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	pedagogic în identificarea locului de muncă atât la etapa de studii, cât și la etapa de absolvire.	superior, ordinul nr. 203 din 19.03.2014, actualizat și aprobat în 2024.				
	• Diversificarea strategiilor de motivare a absolvenților domeniului Științe ale educației, ciclul I/ II, pentru continuarea studiilor prin masterat/ doctorat.	• Regulamentul de organizare a studiilor superioare pedagogice (ciclul I, II, III), actualizat și aprobat în 2024.		2024		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	• Diversificarea facilităților pentru doctoranzii cu performanțe în vederea motivării pentru cariera științifico-didactică/ de cercetare.	• Regulamentul cu privire la modul de ocupare a posturilor științifico-didactice în instituțiile de învățământ superior, actualizat și aprobat în 2025.		2025		• Universități • Școli Doctorale
	• Consolidarea sistemului de facilități și actualizarea mecanismului de acordare a subvențiilor/ scutirea de plată a impozitelor sociale pentru specialiștii tineri, angajați în sistemul educațional.	• Hotărâre de Guvern privind acordarea subvențiilor/ scutirea de plată a impozitelor sociale pentru specialiștii tineri, angajați în sistemul educațional, aprobată în 2023.		2023		• Sindicate din învățământ
		• Rata angajării și inserției profesionale în creștere cu cel puțin 10% anual.		Anual		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	• Actualizarea cadrului normativ privind plasarea în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ pedagogic vocațional/ superior, atractiv, descentralizat, bazat pe responsabilități partajate.	• Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.923 din 04.09.2001, actualizată, aprobată în 2023.		2023		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • Ministerul Sănătății, Muncii și protecției Sociale
		• Metodologia de plasare în câmpul muncii și monitorizarea traseului profesional al		2023		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
		absolvenților din învățământul superior pedagogic, aprobată în 2023.				
	Consolidarea capacității instituțiilor de învățământ pedagogic de implementare a sistemului de supervizare, tracking, monitorizare a traseului profesional și a performanțelor absolvenților	Regulamentul -cadru privind implementarea sistemului de supervizare, tracking, monitorizare a traseului profesional și a performanțelor absolvenților universităților pedagogice, aprobat în 2025.		2025		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul general nr.3.2 la OS3: Sporirea atractivității profesiei de cadru didactic/științifico-didactic, psiholog școlar, manager educațional și menținerea cadrelor performante în sistemul de învățământ, prin dezvoltarea unui sistem integrat de management al performanței și avansării în carieră, motivare și stimulare a performanței profesionale, astfel încât rata abandonului profesional să se diminueze cu cel puțin 10% anual.						
Obiectivul specific nr.3.2.1: Asigurarea unor pachete sociale atractive, restructurarea și mărirea graduală, treptată a salariilor în sistemul de învățământ, în baza corelării salarizării cu performanța profesională.	Actualizarea cadrului normativ privind condițiile de salarizare a personalului din instituțiile de învățământ din perspectiva corelării cu performanța profesională.	Hotărârea Guvernului Nr. 1231/2018 din 2018-12-12 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, actualizată, 2023.		2023	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Finanțelor - Ministerul Economiei și Infrastructurii
	Diversificarea pachetelor sociale și salariale atractive pentru cadrele didactice din comunități defavorizate și izolate și/ sau în unități cu un număr redus de copii/ elevi/ studenți.	Regulamentul-cadru cu privire la modul de stabilire a sporului pentru performanța personalului din unitățile bugetare actualizat, 2023.		2023		- OLSDÎ - Administrația Publică Locală
	Implementarea principiului meritocrației în sistemul de pregătire prin doctorat, stimularea motivantă a autorilor cu drept de proprietate	Regulamentul de organizare a studiilor superioare de doctorat, ciclul III, actualizat, aprobat în 2024.		2024		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	intelectuală, stimularea doctoranzilor performanți.					
	Dezvoltarea cadrului normativ în domeniul evaluării performanțelor cadrelor științifico-didactice din instituțiile de învățământ superior/ de formare continuă în bază de indicatori de impact.	Elaborarea Regulamentului-cadru de evaluare a performanțelor cadrelor științifico-didactice din instituțiile de învățământ superior/ de formare continuă, aprobat în 2025.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - ANACEC
	Elaborarea și promovarea metodologiei de angajare prin Concurs a cadrelor didactice, prevăzută de Codul educației, art.54 (1), în vederea asigurării transparenței în procesul de angajare a personalului didactic, respectării principiului meritocrației în ocuparea funcțiilor didactice și a menținerii/ promovării cadrelor didactice competente în școală.	Metodologia și Regulamentul renovat de angajare prin concurs a cadrelor didactice și manageriale		2023		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Instituții de învățământ
	Mărirea duratei de activitate ca specialist debutant de la 3 la 5 ani, cu distribuirea sumei și a privilegiilor oferite de stat pe o perioadă de 5 ani.	Hotărâre de Guvern		2023		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.3.2.2: Actualizarea conceptului de avansare în cariera didactică/ științifico-didactică, managerială din perspectiva promovării inovațiilor în educație, realizarea cercetărilor științifice astfel,	Elaborarea Statutului cadrului didactic din învățământul general/ profesional-tehnic/ superior/ educația adulților.	Statutul cadrului didactic din învățământul general/ profesional-tehnic/ superior/ educația adulților, aprobate în 2023.		2023	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
Încât numărul de cadre didactice/manageri cu grade didactice/manageriale, titluri științifico-didactice să crească cu cel puțin 10% anual.	Elaborarea standardelor de competență profesională pentru cadrul didactic din învățământul profesional-tehnic/superior/ educația adulților.	Standardele de competență profesională pentru cadrul didactic din învățământul profesional-tehnic/superior/ educația adulților, aprobate în 2023.		2023	Învățământ pentru adulți	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Elaborarea metodologiei de angajare prin concurs a personalului didactic din învățământul general și profesional tehnic.	Regulamentul-cadru de organizare și desfășurare a concursului de ocupare a funcțiilor didactice în învățământul general și profesional tehnic, aprobat în 2024 (Codul educației, art.54, (1)).		2024		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Actualizarea metodologiei de angajare prin concurs a personalului de conducere din învățământul general și profesional ethnic.	Regulamentul-cadru de organizare și desfășurare a concursului de ocupare a funcțiilor de conducere în învățământul general și profesional tehnic, actualizat din perspectiva indicatorilor de performanță profesională, aprobat în 2024.		2024		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Dezvoltarea cadrului normativ din perspectiva avansării în carieră a cadrelor didactice și manageriale în bază de performanțe profesionale.	Regulamentul de atestare al cadrelor didactice/ manageriale actualizat, aprobat în 2025.		2025		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Diversificarea modalităților de promovare a excelenței didactice și a măiestriei	Regulamentul-cadru cu privire la modul de stabilire a sporului pentru performanță		2023		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții de învățământ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	profesionale.	personalului din unitățile bugetare actualizat, 2023.				
	Dezvoltarea cadrului normativ din perspectiva salarizării în bază de performanță a cadrelor de conducere din învățământul general și profesional tehnic.	Regulamentul-cadru cu privire la modul de stabilire a sporului pentru performanță personalului din unitățile bugetare actualizat, 2023.		2023		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Finanțelor
	Actualizarea cadrului normativ și consolidarea mecanismelor instituționale de stimulare a cadrelor didactice pentru excelență în predare, cercetare și inovare.	Regulamentul-cadru cu privire la modul de stabilire a sporului pentru performanță personalului din unitățile bugetare actualizat, 2023.		2023		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Instituirea obligatorie a funcției de psiholog școlar/ psihopedagog, în fiecare instituție de învățământ, indiferent de nr de elevi și atribuirea acestuia inclusiv a rolului de consilier școlar/ educațional.	Regulamentul și Statutul psihologului școlar.		2025		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Deschiderea cabinetelor de asistență psihopedagogică și de consiliere în toate instituțiile de învățământ, în ajutorul tuturor actorilor educaționali, cu specificarea acestora în norma didactică.	Regulamentul cabinetelor de asistență psihopedagogică.		2026		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Instituirea/ oficializarea sistemului de mentorat pentru profesorii tineri din sistem, bazat pe o metodologie oficială, stipulată de Codul educației.	Metodologia de mentorat.				

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
Obiectivul specific nr.3.2.3: Diminuarea arderii profesionale a cadrelor didactice și manageriale.	Actualizarea Metodologiei de repartizare a timpului de muncă a personalului didactic din instituțiile de învățământ general și profesional tehnic, din perspectiva echilibrării raționale a timpului profesional și personal.	Metodologia de repartizare a timpului de muncă a personalului didactic din instituțiile de învățământ general și profesional tehnic, aprobată în 2023.		Permanent	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Oferirea serviciilor și asistenței sociale, sociologice, psihologice și de întremare a sănătății cadrelor didactice și manageriale.	Crearea și asigurarea funcționalității a cel puțin câte un Centru de servicii de asistență sociologică și psihologică a cadrelor didactice și manageriale la nordul, centrul și sudul Republicii Moldova, până în 2030.		2030		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Organizarea formării continue a specialiștilor pentru activitatea de asistență sociologică și psihologică a cadrelor didactice și manageriale.	Formarea specialiștilor pentru activitatea de asistență sociologică și psihologică a cadrelor didactice și manageriale, cel puțin 20% annual.		Anual		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Promovarea studiilor sociologice și psihologice privind starea emoțională și atitudinală a cadrelor didactice, managerilor.	Actualizarea Programului Național în domeniul Cercetării și Inovării pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.381/2019 prioritatea strategică IV. Provocări societale, direcția strategică Valorificarea capitalului uman și social.		2023		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Asigurarea condițiilor pentru funcționarea optimă a asociațiilor pedagogice în vederea dezvoltării profesionale continue al cadrelor didactice/ manageriale.	Cel puțin 1 asociație pedagogică creată la nivel rațional/ municipal, funcțională către 2023.		2023		- Asociații profesionale - ONG-uri
	Atragerea cadrelor didactice, manageriale în luarea deciziilor privind dezvoltarea sistemului de învățământ.	Constituirea, către 2022, și organizarea anuală a Congresului personalului didactic din învățământ.		2022 Anual		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Consolidarea capacității Sanatoriului-Profilactoriu Pedagogul (str.Doina, 104) din perspectiva asigurării sănătății cadrelor didactice din învățământul general și profesional tehnic.	Sanatoriul-Profilactoriu Pedagogul, dotat conform nevoilor de sănătate a cadrelor didactice și manageriale.		2030		Institutul de Științe ale Educației
		Cel puțin 20% cadre didactice și manageriale beneficiare a serviciilor Sanatoriului-Profilactoriu Pedagogul, anual.		Anual		Institutul de Științe ale Educației
Obiectivul specific nr.3.2.4: Valorificarea mai eficientă a oportunităților cadrelor didactice universitare de realizare a mobilității academice la nivel internațional.	Informarea permanent la nivel instituțional a cadrelor didactice privind oportunitățile de mobilitate.	Cel puțin cu 10% să crească numărul de cadre didactice, care au beneficiat de stagii de mobilitate.		Sistematic	Învățământ pentru adulți	Instituții de învățământ superior
Obiectivul general nr.3.3 la OS3: Modernizarea sistemului și a procesului de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști)/ științifico-didactic, managerial din perspectiva motivării pentru învățare pe tot parcursul vieții, astfel încât procentul calității resursei umane din sistem să crească cu cel puțin 5% anual.						
Obiectivul specific nr.3.3.1: Restructurarea sistemului de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști) și managerial.	Elaborarea <i>Standardelor de calitate a instituției/ centrului de formare profesională continuă</i> a personalului didactic (altor specialiști) și managerial.	<i>Standardele de calitate a instituției/ centrului de formare profesională continuă</i>, aprobate în 2022.		2024	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ pentru adulți	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Actualizarea metodologiei de evaluare externă a instituțiilor/ centrelor furnizoare de servicii de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști), managerial din perspectiva indicatorilor de ieșire/ de relevanță/ de impact.	Metodologia de evaluare externă a a instituțiilor furnizoare de servicii de formare continuă a adulților actualizată, aprobată în 2024.		2024		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - ANACEC
	Evaluarea externă a tuturor instituțiilor/ centrelor de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști), managerial.	Rețea de instituții/ centre de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști), managerial optimizată, către finele anului 2025.		2025		ANACEC
	Consolidarea capacităților instituțiilor/ centrelor de formare profesională continuă/ a universităților cu profil pedagogic, inclusiv exploatarea de noi oportunități de învățare la distanță.	100% instituții/ centre de formare profesională continuă/ universități cu profil pedagogic capabile să presteze servicii de formare profesională continuă, inclusiv la distanță, către 2025.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Centre de formare continue
Obiectivul specific nr.3.3.2: Asigurarea cadrului legislativ, normativ, curricular și metodologic al procesului de formare profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști)/ științifico-didactic, managerial din perspectiva relevanței în raport cu standardele, nevoile profesionale individuale, instituționale, locale.	Dezvoltarea cadrului legislativ și normativ privind formarea profesională continuă a personalului didactic (altor specialiști)/ științifico-didactic și managerial din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții.	Concepția și Regulamentul de formare profesională continuă a cadrelor didactice/ științifico-didactice și manageriale, aprobate în 2025.		2025	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ pentru adulți	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
		Cadrul de referință al curriculumului de formare profesională continuă a cadrelor didactice și manageriale din		2025		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
		învățământul general și profesional tehnic, aprobat în 2025.				
		• Planul-cadru pentru formarea profesională continuă la nivel național a cadrelor didactice și manageriale din învățământul general și profesional tehnic, aprobat în 2023.		2023		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	• Asigurarea procesului de formare profesională continuă la nivel național/ republican a cadrelor didactice și manageriale din învățământul general și profesional tehnic cu documente curriculare de tip proiectiv și metodologic.	• 100% asigurare a stagiilor obligatorii de formare profesională continuă (nivel național) cu documente curriculare de tip proiectiv și metodologic, către 2024.		2024		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	• Asigurarea cadrului normativ, curricular și metodologic pentru formarea psihopedagogică a cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic/ superior, coerent bunelor practici europene.	• Regulamentul și Planul-cadru de formare psihopedagogică a cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic/ superior, aprobate în 2024.		2024		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	• Asigurarea cadrului normativ, curricular și metodologic pentru formarea prin recalificare a cadrelor didactice pentru învățământul extrașcolar, educația timpurie din perspectiva noilor priorități curriculare, al relevanței	• Planul-cadru de recalificare a cadrelor didactice din învățământul extrașcolar/ educația timpurie, aprobate în 2023.		2023 Sistematic		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	studiilor și al recunoașterii rezultatelor educației nonformale și informale.					
	Elaborarea Mecanismului și a Metodologiei de finanțare a stagiilor (obligatorii, nivel național) de formare profesională continuă a cadrelor didactice/ manageriale din învățământul general și profesional tehnic.	Metodologia de finanțare a stagiilor de formare profesională continuă a cadrelor didactice/ manageriale din învățământul general și profesional tehnic, în bază de indicatori <i>economici, de eficiență, de eficacitate, de impact</i>, aprobată în 2023.		2023		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Creșterea investițiilor și asigurarea unui contin viabil și transparent de finanțare a formării profesionale continue a cadrelor didactice/ manageriale, în bază de responsabilități partajate.	Metodologia de finanțare a stagiilor de formare profesională continua a cadrelor didactice/ manageriale din învățământul general și continua123nal contin (<i>Compartimentul Finanțare</i>), aprobată în 2023.		Sistematic		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Finanțelor
	Asigurarea formării profesionale continue a cadrelor didactice/ manageriale cu personal calificat în educația adulților.	Formarea a cel puțin 20% de personal didactic /formatori din centrele de formare continua.		Anual		Centre de formare continue
	Elaborarea mecanismului de recunoaștere a competențelor dobândite de personalul didactic/ științifico-didactic și managerial prin participarea la programe de mobilitate.	Procedura de recunoaștere a competențelor dobândite prin participarea la programe de mobilitate (parte componentă a <i>Regulamentului de formare profesională continuă a cadrelor</i>		2023 Sistematic		Centre de recunoaștere a competențelor dobândite nonformal

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
		didactice), aprobat în 2023.				
Obiectivul specific nr.3.3.3: Creșterea randamentului formării profesionale continue prin diversificarea programelor de formare profesională continuă a cadrelor didactice (altor specialiști din sistem) în raport cu nevoile profesionale individuale, instituționale, comunitare, naționale, astfel încât cel puțin 90% dintre acestea să participe la activități de formare continue cel puțin odată în cinci ani și pe parcursul a 5 ani.	Diversificarea traseelor de formare continuă flexibile, adaptate diferitelor nevoi de formare, inclusiv formarea și învățarea la locul de muncă, pentru a asigura o mai bună reflectare a nevoilor individuale și instituționale.	Concepția, Regulamentul de formare profesională continuă a cadrelor didactice/ științifico-didactice și manageriale, aprobate în 2024.		2024 Sistematic	Învățământ pentru adulți	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Garantarea accesului personalului didactic (altor specialiști din sistem) și managerial la metodologii de formare continuă inovatoare, digitalizate, centrate pe formabil.	Asigurarea a 100% centre de formare continuă cu metodologii inovatoare, digitalizate, către 2025.		2025		Centre de formare continue
	Asigurarea procesului de formare continuă cu TIC performante, exploatarea de noi oportunități de învățare la distanță, crearea de instrumente și platforme electronice de învățare, valorificarea de noi forme, strategii didactice, inovații.	100% curricula de formare actualizată, către 2025.		2025		Centre de formare continue
		Asigurarea a 100% centre de formare continuă cu TIC performante, instrumente și platforme electronice de învățare la distanță, către 2030.		2030		Centre de formare continue
	Dezvoltarea competențelor cadrelor didactice/ științifico-didactice și a celor manageriale din perspectiva: transformării digitale a educației, managementului calității la nivel de disciplină/	100% curricula de formare actualizate către 2025.		2025		Centre de formare continue
		100% curricula elaborată, aprobată către 2025.		2025		Centre de formare continue
		Cel puțin 20% cadre didactice/ științifico-didactice, manageriale formate anual.		Anual		Centre de formare continue

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	curs, al drepturilor omului și egalității de gen, al promovării modului sănătos de viață.					
	Intensificarea cooperării și a parteneriatului în formarea profesională continuă a cadrelor didactice; colaborarea mai strânsă între instituțiile de formare continuă, OLSDI și instituțiile de învățământ.	Regulamentul de formare profesională continuă a cadrelor didactice/ științifico-didactice și manageriale, (Compartimentul Cooperare și parteneriat), aprobată în 2023.		2023 Sistematic		OLDI
	Suținerea cadrelor didactice universitare în valorificarea oportunităților de realizare a mobilității academice la nivel internațional.	Cel puțin 10% cadre didactice universitare formate anual.		Anual		Universități
Obiectivul specific nr.3.3.4: Consolidarea sistemului de formare continuă la nivel raional/municipal, instituțional și stimularea autoformării profesionale a cadrelor didactice pentru obținerea a cel puțin 30% din creditele prestabilite.	Elaborarea strategiei raionale/ municipale, instituționale de formare profesională continuă a cadrelor didactice din perspectiva interconexiunii nevoilor profesionale individuale, instituționale și locale.	100% OLSDI cu strategii funcționale de formare profesională continuă a cadrelor didactice, către 2022.		2022 Sistematic	Învățământ pentru adulți	OLDI
		Formarea a 100% responsabili din cadrul OLSDI în domeniul managementului formării profesionale continue a cadrelor didactice, către 2026.		2026		OLDI
	Crearea și asigurarea funcționalității platformei electronice educaționale raionale/municipale <i>Resurse curriculare, metodologice și Practici educaționale de succes</i>, cu produse curriculare, metodologice, practici de	100% OLSDI dotate cu platformă electronică raională/ municipală <i>Resurse curriculare, metodologice și Practici educaționale de succes</i>, funcțională către 2030.		2030		OLDI

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	succes digitale (suporturi, ghiduri metodologice, modele didactice, creșterea, recomandări privind implementarea prevederilor reformei curriculare/ alte domenii).					
	• Asigurarea funcționalității mentoratului de inserție profesională/ de dezvoltare profesională a cadrelor didactice.	• Cel puțin 20% anual mentori formați, certificați.		Anual		• OLDÎ • Instituții de învățământ • ONG-uri de profil
	• Formarea competențelor cadrelor manageriale în domeniul inovării, promovării strategiilor moderne de formare profesională continuă a cadrelor didactice la nivel instituțional.	• Cel puțin 20% anual cadre manageriale formate în domeniul managementului resurselor umane, certificate.		Anual		• Centre de formare continue
Obiectivul specific nr.3.3.5: Monitorizarea calității și evaluarea continuă a impactului formării profesionale continue a cadrelor didactice (altor specialiști din sistem), managerilor în creșterea performanțelor cadrelor didactice și ale elevilor.	• Dezvoltarea sistemului informațional național și consolidarea sistemelor raionale/ municipale și instituționale în domeniul formării profesionale continue a cadrelor didactice (altor specialiști din sistem)/ științifico-didactice și manageriale.	• Sistem informațional național în domeniul formării profesionale continue a cadrelor didactice (altor specialiști din sistem)/ științifico-didactice și manageriale, funcțional către 2030.		2030	• Politici educaționale	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • ANACEC
	• Îmbunătățirea bazei de date naționale/ locale/ instituționale și intensificarea analizelor aprofundate a impactului formării continue, a mobilităților academice asupra rezultatelor școlare/ academice/ calității educației.	• Baza națională de date în domeniul FPC a CD/CM, funcțională către 2030.		2030		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Consolidarea capacității OLSDÎ și ANACEC în domeniul monitorizării randamentului formării profesionale inițiale și continue raportat la performanțele cadrelor didactice și rezultatele elevilor.	Direcția Monitorizare și Evaluare în cadrul OLSDÎ și ANACEC, funcțională către 2025.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - ANACEC
	Realizarea periodică/ anuală a estimărilor și analizei indicatorilor de randament economic și performanță în domeniul formării profesionale inițiale și continue, asigurând transparența datelor și planificând acțiuni de îmbunătățire continuă.	Studii periodice/ anuale; recomandări de îmbunătățire continuă (Direcția Monitorizare și Evaluare în cadrul OLSDÎ și ANACEC).		Anual		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - ANACEC
PROGRAM 4 – OS4						
Obiectivul general nr.4.1 la OS4: Asigurarea implicării și participării sociale și comunitare, inclusiv a autorităților locale, în susținerea educației și în realizarea serviciilor sociale, pentru cei din educație în speță, pentru grupurile dezavantajate.						
Obiectivul specific nr.4.1.1: Creșterea responsabilității societății, comunității și a familiei, în parte, pentru educație prin manifestarea atitudinii pozitive față de educație, prin implicarea în luarea de decizii la nivel de politici educaționale, prin promovarea valorii educației și al statutului cadrului didactic în societate astfel, încât până în anul 2030 cu cel puțin 50% va crește percepția pozitivă a societății față de educație (prin sondaje sociologice).	Sondaj sociologic/ Studiu în problematica dată.	- Sondaj realizat cu implicare socială a diferitor categorii de cetățeni, actori sociali și comunitari/ educaționali. - Numărul de persoane implicate. - Studiu realizat. - Rezultate promovate.		2022	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ informal	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ
	Strategie națională în problema dată.	Strategie elaborată.		2023		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ
	Inițierea unor activități de anvergură la nivel național, prin mobilizare socială de proporții,	- Numărul de activități desfășurate. - Numărul de parteneriate public-		2024		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	pentru schimbarea atitudinii societății față de educație/ școală.	privat, public-sector asociativ inițiate.				
Obiectivul specific nr.4.1.2: Dezvoltarea mecanismelor de implicare a societății în rezolvarea unor probleme ce țin de educație, asigurând un nivel înalt de eficiență a acestui proces.	- Consultări cu societatea civică privind politicile educaționale. - Promovarea valorii educației prin mass-media. - Implicarea reprezentanților activi ai societății în diferite organe manageriale din sistemul de învățământ.	Numărul de consultări.		Sistematic	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ informal	- Guvern - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - ONG-uri
Obiectivul specific nr.4.1.3: Reducerea cu 90% a corupției în educație până în anul 2030, asigurând în așa fel noi oportunități de asigurare a calității în educației, promovând în același timp valorile sociale/ europene.	Inițierea unei Campanii naționale de informare privind toleranța zero la corupție în educație, în colaborare cu CNA, ONG-uri, mass-media, instituții de învățământ, autorități naționale și local.	O campanie națională de eradicare a corupției prin educație.		2023	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți - Învățământ informal	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Președinția Republicii Moldova - OLSDI - ONG-uri de profil
	Promovarea culturii integrității în instituțiile de învățământ, inclusiv prin dezvoltarea, în colaborare cu CNA, a unui mecanism viabil pentru identificarea și combaterea corupției în educație.	- Numărul actori educaționali impălicați - Numărul de inițiative locale de soluționare a problemei date.		Sistematic		CNA în colaborare cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și instituțiile de învățământ
	Introducerea testelor de integritate pentru managerii de școli ca instrumente de identificare a managerilor predispuși la corupție, ca probă eliminatorie la Concurs. (În Metodologia de organizare și desfășurare a concursului pentru	Test de integritate pentru manageri școlari elaborat.				

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	posturile vacante de manageri ai instituțiilor de învățământ general din România, există o dispoziție specifică la art.3, punctul (d), cu privire la atributele morale pe care candidații la funcții de manager le vor deține, paralel cu cele profesionale și manageriale).					
Obiectivul specific nr.4.1.4: Crearea și îmbunătățirea accesului la serviciile sociale a grupurilor dezavantajate a elevilor/ studenților astfel încât 100% de elevi/ studenți din această grupă să fie protejați social.	Elaborarea unui Program la nivel local privind accesul la servicii sociale a elevilor/ studenților din grupuri dezavantajate.	Pachet de servicii sociale.		Sistematic	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	- Guvern - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Sindicate - Sevicii de asistență socială
Obiectivul specific nr.4.1.5: Asigurarea și promovarea parteneriatelor sociale în sistemul de învățământ prin programe și proiecte de cooperare la nivel de societate, comunitate, ONG-uri etc. astfel, încât până în anul 2030 cel puțin 90% de instituții să fie incluse în programe și proiecte respective.	Elaborarea Programelor de colaborare la nivel local.	Numărul de Programe (câte una la nivel raional/ municipal).		Sistematic	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți - Învățământ informal	- Sindicate - Sevicii de asistență socială - ONG-uri
Obiectivul general nr.4.2 la OS4: Îmbunătățirea colaborării dintre școală și familie și dezvoltarea Programelor de educație parentală.						
Obiectivul specific nr.4.2.1: Realizarea până în anul 2023 a Platformei "Vocea părinților"; publicarea, începând cu 2024 a unui Raport anual "Vocea părinților".	Constituirea Platformei "Vocea părinților" și elaborarea Statutului.	Constituirea Platformei "Vocea părinților".		2023	Învățământ informal	- Asociații ale părinților - ONG-uri
Obiectivul specific nr.4.2.2: Crearea unor condiții și oportunități de formare a părinților pentru educație	Elaborarea unor Programe de educație parentală și aplicarea acestora.	- Programe de educație parentală. - Numărul de părinți care au participat în		Permanent	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ pentru adulți	Centre de formare continue

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
parentală de calitate astfel, încât cel puțin 80% de părinți să participe până în anul 2030 în activități de formare continue, creșterea cu 10% anual.		activitățile respective.			Învățământ informal	
Obiectivul specific nr.4.2.3: Elaborarea și promovarea unei strategii nucleu (de bază) privind parteneriatul familie – instituție de învățământ în baza căruia toate instituțiile de învățământ general din țară până în anul 2023 vor elabora strategii și programe proprii în acest sens.	Elaborarea unui concept modern de realizare a parteneriatului familie – instituție de învățământ.	Concept de parteneriat între familie și instituția de învățământ.		2024	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții de învățământ preșcolar și general
Obiectivul specific nr.4.2.4: Sensibilizarea părinților și a comunității în vederea combaterii normelor de gen dăunătoare, care împiedică fetele și băieții să obțină performanțe în mod egal.	Atragerea părinților în activități de formare.	Programe respective.		Permanent	- Învățământ pentru adulți - Învățământ informal	- OLSDÎ - ONG-uri
PROGRAM 5 – OS5						
Obiectivul general nr.5.1 la OS5: Revizuirea documentelor curriculare în direcția creșterii relevanței și a corelării competențelor formative cu competențele-cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți și competențele-cheie pentru dezvoltarea sustenabilă, dar și cu realitatea economică și socială, precum și a descongestionării conținuturilor și perfecționării structurii disciplinare prin inter- și trans- disciplinaritate.						

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
Obiectivul specific nr.5.1.1: Reactualizarea cadrului conceptual și al pachetului curricular pentru educația timpurie în concordanță cu Standardele de dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani în perioada anilor 2026-2029.	- Monitorizarea funcționării Curriculumului și a Standardelor de dezvoltare a copilului și identificarea părților forte și celor vulnerabile a acestor documente. - Reactualizarea întregului pachet curricular pentru educația timpurie până în anul 2030. - Conceperea unui curriculum pentru educația copiilor de la 1-3 ani. - Asigurarea cu materiale curriculare complementare: caiete, cărți, jocuri etc.	- Metodologia de monitorizare a funcționalității Curricula pentru educația timpurie. - Date analizate. - Cadru de referință al Educației timpurii, reactualizat. - Pachetul curricular pentru educația timpurie reactualizat. - Curriculumul pentru educația copilului de la 1-3 ani și Ghid metodologic. - Cărți, caiete, jocuri etc.		2030	Educație timpurie	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.5.1.2: Reactualizarea cadrului conceptual și al pachetului curricular pentru învățământul primar, gimnazial și liceal (a treia generație de curricula școlare, axată pe competențe/ rezultate ale învățării) în raport cu abordarea contextuală în perioada anilor 2027-2030.	- Monitorizarea funcționării curriculumului pentru învățământul primar, gimnazial și liceal și actualizarea de date privind calitatea documentelor curriculare. - Reactualizarea întregului pachet curricular între anii 2027-2030.	- Metodologia de monitorizare a curriculumului pentru învățământul primar, gimnazial, liceal. - Date analitice. - Cadru de referință al Curriculumului Național, reactualizat. - Pachetul curricular (planuri de învățământ, curricula la discipline școlare, manuale și ghiduri metodologice) reactualizat.		2027-2030	Învățământ general	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
				2027-2030		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Monitorizarea și evaluarea implementării Curriculumului național la nivel local/ raional/ municipal și raional, inclusiv prin centralizarea informației într-o bază de date	Ghid de monitorizare și evaluare a implementării CN elaborat.		2030		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDI

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	accesilă/ deschisă.					
	• Instituirea unui mecanism echilibrat și transparent de organizare a Concursurilor de manuale, în baza Curriculumului nou, incluzând manuale de alternativă, digitale, e-book-urile.	• Concurs de manuale anunțat, ca în anul de studii 2031 să fie în uz noile manuale, inclusiv digitale.		2030		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.5.1.3: Modernizarea curriculumului ca sistem pentru învățământul profesional secundar și postsecundar din perspectiva Cadrului Național al Calificărilor, necesităților pieții muncii și competențelor-cheie pentru învățare pe parcursul întregii vieți astfel, încât acest proces să se realizeze în anii 2024-2027.	• Monitorizarea funcționalității Curriculumului pentru învățământul profesional secundar și postsecundar, dar și a Cadrului Calificărilor din perspectiva relevanței și calității. • Reorganizarea și reactualizarea Curricula la discipline de cultură generală și Curricula la discipline profesionale din perspectiva stabilirii interconexiunii, dar și corespunderii Cadrului Calificărilor. • Dezvoltarea Cadrului Calificărilor și a Standardelor Ocupaționale și de Calificare pentru învățământul profesional secundar și postsecundar.	• Metodologia monitorizării Curriculumului pentru învățământul profesional secundar și postsecundar. • Date analitice privind monitorizarea Curriculumului pentru învățământul profesional secundar și postsecundar. • Pachetul de produse curriculare pentru disciplinele de cultură generală și disciplinele profesionale pentru toate profilurile și profesiile. • Cadrul Calificărilor pentru învățământul profesional secundar și postsecundar. • Standarde Ocupaționale și de Calificare pentru învățământul profesional secundar și postsecundar.		2027	• Învățământ profesional secundar/ postsecundar	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.5.1.4: Reactualizarea Cadrului de referință al curriculumului	• Monitorizarea funcționalității Curriculumului	• Metodologia de monitorizare a funcționalității		2026	• Învățământ superior	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • Instituții de învățământ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
universitar și stabilirea unor cerințe de dezvoltare continue a pachetului curricular academic în condițiile autonomiei universitare astfel, încât până în anul 2030 toate instituțiile de învățământ superior să elaboreze o nouă generație de curricula academice, axate pe context, competențe-cheie, competențe generale și competențe specifice, corelate cu Cadrul Național al calificărilor și noile standarde de calificare.	universitar la nivel instituțional prin automonitorizare, prin implicarea ANACEC sau la decizia MECC. • Reactualizarea și autocertificarea Cadrului Național al Calificărilor în conformitate cu noile abordări și schimbările de pe piața muncii. • Elaborarea Cadrului Național al Calificărilor pentru domenii care nu dispun de acest document. • Dezvoltarea Standardelor de Calificare bazate pe competențe și rezultatele învățării. • Revizuirea Curriculumului universitar din perspectiva axării pe competențe, contexte și necesități ale pieții muncii.	Curriculumului universitar la nivel instituțional. • Cadrul Național al Calificărilor reactualizat. • Cadrul Național al Calificărilor elaborat pentru domeniul Artă, domeniul Sport etc. • Standarde de Calificare. • Curriculum universitar de o nouă generație: axat pe competențe și pe contexte.				superior

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
Obiectivul specific nr.5.1.5: Integrarea în sistemul curricular pe nivelurile sistemului de învățământ a prevederilor educației pentru dezvoltare durabilă și în primul rând a competențelor-cheie pentru sustenabilitate și a competențelor-cheie pentru învățare pe parcursul întregii vieți astfel, încât până în anul 2030 absolvenții instituțiilor de învățământ superior să posede competențe sustenabile.	- Crearea unui grup de experți în domeniul curricular în vederea elaborării unui concept și a unei metodologii de integrare în sistemul curricular la toate nivelurile ale sistemului de învățământ a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD 2030) și a competențelor-cheie pentru educație pe parcursul întregii vieți și celor pentru sustenabilitate. - Elaborarea unui concept și a unei metodologii de integrare în sistemul curricular la toate nivelurile ale sistemului de învățământ a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD 2030) și a competențelor-cheie pentru educație pe parcursul întregii vieți și celor pentru sustenabilitate în contextul specificului și misiunii fiecărui nivel al sistemului de învățământ.	- Proiecte Naționale ”Integrarea în curriculumul școlar și academic, dar și cel de formare a adulților, a competențelor-cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți și pentru sustenabilitate”. - Către anul 2030 cel puțin 60% din absolvenți să posede competențe-cheie pentru sustenabilitate.		2030	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți - Învățământ informal	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții de învățământ superior
Obiectivul specific nr.5.1.6: Constituirea până în anul 2025 a unui management al curriculumului la nivel de sistem, capabil să realizeze funcțiile de diagnosticare, pronosticare, conceptualizare,	Analiza sistemului actual al managementului curriculumului la toate nivelurile sisteului de învățământ din perspectiva eficienței și funcționalității.	- Raport privind calitatea managementului curriculumului la nivel de sistem. - Existența unui sistem de management al curriculumului, specific		2025	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
proiectare, implementare, monitorizare și realizare a conexiunii inverse prin redimensionarea acestor funcții la nivel de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova; Institutul de Științe ale Educației; universități cu profil pedagogic; Agenția pentru Evaluare și Curriculum etc.	Fundamentarea unui sistem de management al curriculumului pentru: educația timpurie; învățământul primar, gimnazial, liceal; învățământul profesional secundar/ postsecundar; învățământul superior; învățământul pentru adulți.	fiecărui nivel de învățământ, care realizează funcțiile de: diagnosticare, pronosticare, conceptualizare, proiectare, implementare, monitorizare și conexiune inversă.				
	Elaborarea Sistemului de Management al Curriculumului Naționale.					Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul general nr.5.2 la OS5: Utilizarea în procesul de predare-învățare-evaluare în condiții de siguranță a noilor medii, resurse și tehnologii didactice active/ interactive, de construire a noilor cunoștințe și experiențe, de formare a gândirii critice și creative, având ca condiție profesionalizarea continue a cadrelor didactice prin diferite forme de formare.						
Obiectivul specific nr.5.2.1: Dezvoltarea în continuare în sistemul de educație timpurie a tehnologiilor axate pe joc, pe comunicare activă, pe valorificarea zonelor pe interese în medii formative și sigure.	Dezvoltarea tehnologiilor de educație timpurie în baza noilor tendințe pe plan internațional.	- Ghiduri metodologice. - Jocuri didactice.		Sistematic	Educație timpurie	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.5.2.2: Crearea noilor medii de învățare în cadrul învățământului primar, gimnazial și liceal, axate pe coerența resurselor curriculare, informaționale, logistice și tehnologii didactice aplicate, orientate la formarea graduală a competențelor specifice și celor transversale (competențelor-cheie) astfel, încât numărul de elevi cu competențe de bază scăzute să fie sub 15% către anul 2030.	- Elaborarea și implementarea programelor de educație remedială pentru elevii cu rezultate slabe. - Elaborarea, instituționalizarea și implementarea programelor de dezvoltare profesională continuă în vederea formării abilităților de sprijinire a elevilor defavorizați în procesul educațional. - Asigurarea cadrelor didactice cu materiale	Noile medii de învățare.		2028 Sistematic	Învățământ general	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Instituții de învățământ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	didactice și metode necesare pentru elaborarea și implementarea programelor de educație remedială. • Crearea unui mediu de lucru prielnic pentru motivarea și menținerea cadrelor didactice, cu precădere în instituțiile cu o pondere mare a elevilor cu performanțe scăzute. • Realizarea programelor de mentorat pentru cadrele didactice debutante în educația remedială.					
Obiectivul specific nr.5.2.3: Crearea noilor medii de învățare în cadrul învățământului profesional secundar și postsecundar axate pe coerența resurselor instituționale și celor de pe piața muncii (în primul rând, pentru învățământul dual) și tehnologiilor didactice orientate la învățarea disciplinelor de cultură generală, la învățarea disciplinelor de specialitate/ meserie și la disciplinele/ activitățile strict practice.	• Elaborarea și aplicarea Proiectului instituțional ”Noile medii de învățare în învățământul profesional secundar și postsecundar”.	• Proiect la nivel național		2026	• Învățământ profesional secundar/ postsecundar	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • Agenții economici • Instituții de învățământ profesional secundar/ postsecundar
Obiectivul specific nr.5.2.4: Dezvoltarea mediilor academice de învățare în cadrul universitar axate pe corelarea învățământului – cercetării/ inovării – pieții muncii, aplicând tehnologii integrative de instruire, orientate la formarea rezultatelor învățării corelate cu	• Elaborarea și aplicarea Proiectului ”Dezvoltarea mediilor academice de învățare”.	• Proiect la nivel național		2027	• Învățământ superior	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • Instituții de învățământ superior

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
competențele-cheie, competențele profesionale, generale și specificate în Cadrul Național al Calificărilor, în condițiile unui învățământ problematizat și contextual.						
Obiectivul general nr.5.3 la OS5: Revizuirea sistemului de evaluare a rezultatelor învățării din perspectiva finalităților (rezultatelor învățării) formulate în teremeni de competențe pentru asigurarea obiectivității și caracterului predictiv astfel, încât până în anul 2030 numărul de contestări să se micșoreze cu cel puțin 60% la toate nivelurile sistemului de învățământ în urma evaluărilor finale.						
Obiectivul specific nr.5.3.1: Dezvoltarea și îmbunătățirea evaluării copiilor în cadrul educației timpurii prin abordarea holistică a copilului, aplicarea adecvată a instrumentarului evaluativ, având drept scop motivarea, încurajarea și formarea încrederii de sine la copii.	Redimensionarea instrumentarului de evaluare a dezvoltării copiilor.	Instrumentul modernizat de evaluare a dezvoltării copilului.		Permanent	Educație timpurie	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Institutul de Științe ale Educației
Obiectivul specific nr.5.3.2: Dezvoltarea sistemului de evaluare a rezultatelor învățării în cadrul învățământului primar și gimnazial din perspectiva evaluării manifestării graduale a competențelor prin aplicarea descriptorilor și calificativelor, precum și a strategiilor și metodelor tradiționale și inovative de evaluare.	Elaborarea Concepției “Evaluarea rezultatelor învățării în învățământul primar”	Concepția aprobată		2021	Învățământ general	ANCE
	Elaborarea Metodologiei de evaluare a rezultatelor învățării în învățământul primar	Metodologia aprobată		2022		ANCE
	Elaborarea Regulamentului privind organizarea evaluării în învățământul primar	Regulamentul aprobat		2022		ANCE
	Implementarea Regulamentului privind organizarea evaluării în învățământul primar	Regulamentul implementat		2023		ANCE
	Elaborarea Concepției “Evaluarea rezultatelor învățării în învățământul gimnazial”	Concepția aprobată		2021		ANCE
	Elaborarea Metodologiei de evaluare a rezultatelor învățării în învățământul	Metodologia aprobată		2022		ANCE

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	gimnazial					
	Elaborarea Regulamentului privind organizarea evaluării în învățământul gimnazial	Regulamentul aprobat		2022		ANCE
	Implementarea Regulamentului privind organizarea evaluării în învățământul gimnazial	Regulamentul implementat		2023		ANCE
	Elaborarea și promovarea unui ghid de pregătire pentru evaluarea PISA	Ghid de pregătire pentru evaluarea PISA		2022		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.5.3.3: Reconceptualizarea evaluării rezultatelor învățării la nivel liceal din perspectiva manifestării graduale a competențelor specifice liceelor cu profil real și celor cu profil umanist prin acumulare pe parcursul studiilor liceale a unor rezultate (estimate în puncte, credite etc.) ca manifestare a competențelor respective, pe când evaluarea finală în cadrul examenelor de bacalaureat se va axa strict pe evaluarea contextuală a manifestării competenței (în integritatea sa).	Elaborarea Concepției “Evaluarea rezultatelor învățării în învățământul liceal”	Concepția aprobată		2021	Învățământ general	ANCE
	Elaborarea Metodologiei de evaluare a rezultatelor învățării în învățământul liceal	Metodologia aprobată		2022		ANCE
	Elaborarea Regulamentului privind organizarea evaluării în învățământul liceal	Regulamentul aprobat		2022		ANCE
	Implementarea Regulamentului privind organizarea evaluării în învățământul liceal	Regulamentul implementat		2023		ANCE
	Elaborarea unui studiu actualizat în problematica evaluării școlare din perspectiva dată.	- Studiu elaborat. - Numărul de beneficiari ai procesului de evaluare chestionați.		2025		Agenția Națională de Evaluare
	Elaborarea unor ghiduri de evaluare a rezultatelor învățării pentru diferite profiluri.	Numărul de ghiduri elaborate.				
Obiectivul specific nr.5.3.4: Dezvoltarea sistemului de evaluare a rezultatelor învățării	Elaborarea conceptului și metodologiei de evaluare a competențelor în cadrul	Proiect național ”Conceptualizarea evaluării rezultatelor		2024	Învățământ profesional secundar/ postsecundar	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
în cadrul învățământului profesional secundar și postsecundar care se va axa pe: evaluarea manifestării graduale a competențelor generale și competențelor profesionale în condițiile modelate și reale de aplicare a competențelor formate, pe evaluarea, preponderent, a aspectelor aplicative, capacităților practice, aplicarea strategiilor și metodelor tradiționale și de alternativă.	învățământului profesional secundar/postsecundar.	învățării în sistemul de învățământ profesional secundar și postsecundar”.				
Obiectivul specific nr.5.3.5: Reconceptualizarea și redimensionarea evaluării rezultatelor învățării în cadrul învățământului superior din perspectiva finalităților din Cadrul Național al Calificărilor prin acumularea creditelor transferabile pe parcursul studiilor de licență, masterat și doctorat, dar și prin evaluarea produsului final sub formă de lucrare de licență, lucrare de masterat, teză de doctorat.	- Realizarea unui studiu privind eficiența evaluării rezultatelor învățării în carul universitar. - Elaborarea unui concept și metodologiei de evaluare a rezultatelor învățării din perspectiva competențelor.	Concepția și metodologia evaluării rezultatelor învățării în cadrul universitar.		2026	Învățământ superior	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
PROGRAM 6 – OS6						
Obiectivul general nr.6.1 la OS6: Asigurarea cu echipament și produse de program, dar și cu tehnologii informaționale și comunicaționale a instituțiilor de învățământ din sistem astfel, încât până în anul 2030 toate instituțiile de educație timpurie; învățământ primar, gimnazial, liceal; învățământ profesional secundar și postsecundar; învățământ superior și pentru adulți să fie asigurate cel puțin la 80% cu echipament, programe, softuri etc.						
Obiectivul specific nr.6.1.1: Asigurarea cu echipament, produse de program, tehnologii informaționale și comunicaționale specifice nivelurilor sistemului de învățământ, dar și nevoilor	Elaborarea standardelor de dotare a instituțiilor de învățământ cu mijloace TIC	Standarde elaborate		2021	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - MSMPS - MEI
	Aprobarea standardelor de dotare a instituțiilor de învățământ cu mijloace	Standarde aprobate		2021	- Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
instituționale și asigurarea acestor nevoi cel puțin la 80%.	TIC				- Învățământ pentru adulți - Învățământ informal	
	• Cartografierea mijloacelor TIC de care dispun instituțiile de învățământ	• Baza de date cu rezultatele cartografierii		2022		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	• Dotarea instituțiilor de învățământ cu mijloace TIC	• Ponderea instituțiilor de învățământ dotate conform standardelor TIC, creșterea anuală preconizată fiind de 25 p.p.		2025		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • APL
		• Ponderea claselor/sălior de curs/ laboratoarelor dotate conform standardelor, scăderea anuală preconizată fiind de 30 p.p.		2024		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • APL
		• Numărul de elevi/studenți ce revin la un calculator, scăderea anuală preconizată fiind de 25 p.p.		2025		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • APL
	• Creșterea capacității conexiunilor de Internet ale instituțiilor de învățământ	• Capacitatea conexiunii Internet per instituție, creșterea anuală preconizată fiind de 50 de p.p.		2023		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • APL
		• Capacitatea conexiunii Internet per clasă, creșterea anuală preconizată fiind de 30 de p.p.		2024		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • APL
		• Capacitatea conexiunii internet per elev/student, creșterea anuală preconizată fiind de 25 de p.p.		2024		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • APL
	• Crearea Rețelei Informaționale a Sectorului Educației	• Rețea creată		2023		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • MEI

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	(MoldEduNet)					AGE
	Crearea Portalului Național al Sectorului Educație (MoldEdu)	Portal creat		2022		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - MEI - AGE
	Extinderea capacităților Sistemului Informațional de Management Educațional (SIME)	Sistem modernizat		2022		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Elaborarea Sistemului Informațional tip de Management al Instituției de Învățământ (SIM-II)	Sistem-tip elaborat		2022		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - AGE
	Implementarea Sistemului Informațional tip de Management al Instituției de Învățământ (SIM-II)	Ponderea instituțiilor de învățământ ce au implementat SI-II, creșterea anuală preconizată fiind de 30 p.p.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDI - AGE
	Elaborarea Sistemului Informațional tip de Management al Organului Local de Specialitate în Domeniul Învățământului (SIM-OLSDI)	Sistem-tip elaborat		2022		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDI - AGE
	Implementarea Sistemului Informațional tip de Management al Organului Local de Specialitate în Domeniul Învățământului (SIM-OLSDI)	Ponderea OLSDI ce au implementat SI-OLSDI, creșterea anuală preconizată fiind de 30 p.p.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDI - AGE
	Elaborarea sistemului informațional de management al evaluărilor naționale (SIM-EN)	Sistem elaborat		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - AGE - ANCE
	Implementarea Sistemului Informațional de Management al	Sistem implementat				- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - AGE

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Evaluărilor Naționale (SIM-EN)					ANCE
Obiectivul specific nr.6.1.2: Asigurarea până în anul 2030 a formării inițiale și continue a tuturor angajaților din sectorul educației privind alfabetizarea digitală și implementarea standardelor de informatizare a educației.	Actualizarea Standardelor de competențe digitale ale cadrelor didactice	Standarde actualizate și aprobate		2021	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Actualizarea standardelor de competențe digitale ale cadrelor de conducere	Standarde actualizate și aprobate		2021		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Elaborarea Metodologiei de certificare a competenșelor digitale ale cadrelor didactice și celor de conducere	Metodologie elaborată și aprobată		2021		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Elaborarea Regulamentului de certificare a competenșelor digitale ale cadrelor didactice și ale celor de conducere.	Regulament elaborat și aprobat		2021		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Crearea Centrelor de certificare a competențelor digitale ale cadrelor didactice și ale celor de conducere	Numărul de Centre create, cel puțin câte unul în fiecare din Zonele Nord, Centru, Sud, UTAG		2022		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Certificarea competenelor digitale ale cadrelor didactice	Ponderea cadrelor didactice certificate, creșterea anuală fiind de 10 p.p.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDI
	Certificarea competenelor digitale ale cadrelor de conducere	Ponderea cadrelor de conducere certificate, creșterea anuală fiind de 30 de p.p.		2025		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDI
	Actualizarea calificărilor și a programelor de formare inițială a cadrelor didactice conform stipulărilor Standardelor de competențe digitale	- Ponderea calificărilor actualizate, creșterea anuală preconizată fiind de 30 de p.p. - Ponderea programelor de formare inițială actualizate, creșterea anuală preconizată fiind de 50 de p.p.		2024		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
				2022		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Actualizarea programelor de formare continuă a cadrelor didactice conform stipulărilor Standardelor de competențe digitale	Ponderea programelor de formare continuă actualizate, creșterea anuală preconizată fiind de 50 de p.p.		2022		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Formarea continuă a cadrelor didactice și a celor de conducere în scopul susținerii examenelor de certificare a competențelor digitale	Ponderea cadrelor didactice ce au urmat cursuri de formare continuă, creșterea anuală preconizată fiind de 5 p.p.		2022		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
		Ponderea cadrelor de conducere ce au urmat cursuri de formare continuă, creșterea anuală preconizată fiind de 10 p.p.		2022		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.6.1.3: Promovarea unor strategii de instruire axate pe interconexiunea tehnologiilor didactice și celor informaționale ce ar crea noi contexte și medii favorabile de învățare, asigurând formarea-dezvoltarea personalității celor ce învață în raport cu oportunitățile și aptitudinile proprii.	Elaborarea Studiului “Impactul utilizării mijloacelor tehnologiei informației și comunicațiilor pe timp de pandemie”	Studiul elaborat și diseminat		2022	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior - Învățământ pentru adulți	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Elaborarea Ghidului metodic “Cum utilizăm mijloacele tehnologiei informației și comunicațiilor pe timp de pandemie”.	Ghidul metodic elaborat și diseminat.		2022		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Elaborarea Ghidului profesorului “Instruirea asistată de calculator învățarea mixtă și la distanță”.	Ghidul metodic elaborat și diseminat.		2022		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.6.1.4: Crearea condițiilor psihologice, pedagogice, informaționale de organizare a studiilor online a elevilor și studenților în perioada de pandemii și în perioada	Elaborarea Studiului “Reziliența sistemului educațional în condiții de criză sanitară”.	Studiul elaborat și diseminat.		2022	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Elaborarea Ghidului psihologului școlar “Cum	Ghid elaborat și diseminat.		2022		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
postpandemică, valorificând în așa fel experiențele acumulate.	să susținem elevii în condițiile învățării online”.				Învățământ superior	
	Actualizarea/ dezvoltarea Metodologiei de instruire la distanță, în baza rezultatelor cantitative și calitative ale studiilor/cercetărilor recente și a necesității de re-dimensionare a competenței de a învăța să înveți în condiții on-line; ”Educație online de calitate pentru fiecare copil”; ”Educația niciodată nu se întrerupe”.	Metodologia de instruire la distanță în diferite contexte.		2024		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDI - Instituții și ONG-uri de profil
	Actualizarea Codului de etică a Cadrului didactic din perspectiva activității în condiții pandemice și de instruire la distanță.	Codul de etică al cadrului didactic.		2025		
	Extinderea promovării bunelor practici de educație digitală la posturile publice de radio și televiziune prin campanii/ programe tematice adresate diferitor categorii de actori educaționali.	Emisiuni specializate.		Sistematic		- Mass-media - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Elaborarea unui Curriculum de recuperare pentru diferite categorii de copii, inclusiv pentru cei cu CES, în condițiile desfășurării instruirii la distanță din partea fiecărui profesor/ instituție, în colaborarea cu părinții și psihologul școlar.	Curriculumul de recuperare a cunoștințelor.		2027		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Inițierea unor programe de învățare adaptativă pentru adulți și copii/ tineri, în condiții schimbate/ noi de instruire.	Programe de învățare adaptivă.		2027		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Oferirea unor pachete/ oferte educaționale diversificate, inclusiv online, pentru copiii cu CES, pentru cei din localitățile îndepărtate, fără conexiuni la Internet.	Sistemul de oferte educaționale pentru copii cu CES.		2022-2024		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Instituții de învățământ
Obiectivul general nr.6.2 la OS6: Asigurarea condițiilor pedagogice și psihologice de diminuare a dependenței elevilor și tinerilor de gadgeturi și reducerea acesteia cu 50% către anul 2030.						
Obiectivul specific nr.6.2.1: Organizarea unui studiu la nivel de sistem educațional a gradului de dependență a elevilor/ tinerilor de calculatoare, telefoane, alte gadgeturi și elaborarea unor strategii de diminuare a acestui fenomen.	Elaborarea Studiului “Dependența elevilor de mijloacele tehnologiei informației și comunicațiilor”	Studiul elaborat și diseminat		2023	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Elaborarea Ghidului psihologului școlar “Cum să dinimuăm dependența elevilor de de mijloacele tehnologiei informației și comunicațiilor”	Ghid elaborat și diseminat		2023		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.6.2.2: Valorificarea oportunităților/ valențelor disciplinelor de studii, centrelor de consiliere psihopedagogică, altor entități privind diminuarea dependenței psihologice a elevilor și tinerilor de gadgeturi.	Actualizarea curricula disciplinelor de studii prin includerea tematicilor privind diminuarea dependenței de mijloacele tehnologiei informației și comunicațiilor	Ponderea documentelor curriculare actualizate		2025	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar - Învățământ superior	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Extinderea serviciilor de consiliere psihopedagogică prin abordarea aspectelor ce țin de diminuarea dependenței de mijloacele tehnologiei	Ponderea servciilor de cinsiliere psihopedagogică extinse prin abordarea aspectelor în cauză		2025		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	informației și comunicațiilor					
	- Includerea competenței de alfabetizare în lectură a textelor științifice (diagrame, tabele, etc.) în cadrul altor discipline - Implementarea proiectelor care promovează lectura în școală, în parteneriat cu bibliotecile publice și comunitățile locale.	Cercuri de alfabetizare în lectura științifică.		Sistematic		Instituții de învățământ general
	Dezvoltarea bibliotecilor școlare, crearea zonelor confortabile de studiu individual și în grupuri.	Biblioteci școlare cu zone confortabile de studii.		2028		- OLSDÎ - ONG-uri - Instituții de învățământ
	Promovarea proiectelor de alfabetizare media, alfabetizare digitală pentru elevi în școli.	Proiect educativ pentru media.		204		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

PROGRAM 7 – OS7

Obiectivul general nr.7.1 la OS7: Dezvoltarea sistemului de învățare și educație a adulților prin crearea de facilități, prin diversificarea formelor și serviciilor de formare continuă, prin eficientizarea activității instituțiilor/ centrelor de formare profesională și nonprofesională continuă a adulților.

Obiectivul specific nr.7.1.1: Conceptualizarea educației profesionale și dezvoltării personale a adulților din perspectiva învățământului pe parcursul întregii vieți, elaborând până în anul 2023 a Cadrului de referință al educației adulților.	- Crearea grupului de experți privind elaborarea <i>Cadrului de referință al educației adulților</i>. - Elaborarea și aprobarea <i>Cadrului de referință al educației adulților</i>.	Cadrul de referință al educației adulților.		2023	Învățământ pentru adulți	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.7.1.2: Extinderea ofertei de programe de învățare în context formal, nonformal și informal prin dezvoltarea mecanismelor de estimare a necesităților și	Realizarea unui studiu privind estimarea necesităților, nevoilor și pronosticarea unor oferte pentru învățarea și educația adulților.	Raportul (altă formă) de realizare a Studiului privind estimarea necesităților, nevoilor și pronosticarea unor oferte pentru învățarea		Sistematic	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Învățământ pentru adulți	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
tendințelor, realizarea prognozelor și formularea ofertelor privind învățarea și educația adulților, astfel încât către 2030 numărul de prestatori să crească cu cel puțin 20% și numărul de programe de formare continuă să se extindă cu cel puțin 10% anual.	- Extinderea numărului de Programe de învățare a educației adulților în baza datelor studiului. - Extinderea numărului de prestatori de servicii privind învățarea și educația adulților. - Crearea până în anul 2030 a 1-3 Centre Comunitare de Educație a Adulților (Nord, Centru, Sud).	- și educația adulților. - Creșterea cu cel puțin 20% a numărului de instituții ce prestează servicii de învățare și educație a adulților. - Creșterea anuală cu 10% a numărului de Programe pentru învățarea și educația adulților.				
Obiectivul specific nr.7.1.3: Crearea motivației pentru învățare la adulți și percepția educației ca mijloc de depășirea a problemelor de viață astfel, încât să crească implicarea adulților în stagii de formare, cu precădere a tinerilor de 20-30 ani, ce nu dețin calificare profesională sau dețin o calificare profesională de nivel 3-4, dar nu o valorifică în scopul integrării socioprofesionale.	Crearea unor mecanisme (prin Internet, emisiuni televizate, revistă pentru adulți etc.) de informare a populației adulte privind oportunitățile de alegere a Programelor, activităților respective.	- Existența mecanismelor de informare a adulților privind oportunitățile de alegere a Programului de învățare. - Conceptul managementului intersectorial al educației nonformale a adulților elaborat și aprobat.		Sistematic	Învățământ pentru adulți	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ
	Dezvoltarea managementului intersectorial al învățării și educației adulților prin introducerea modificărilor respective în Codul Educației al Republicii Moldova (2014) și alte acte normative.	Codul Educației al Republicii Moldova (2014) modificat pe dimensiunea învățării și educației adulților.		2023		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Alte ministere
	Crearea condițiilor favorabile pentru prestatorii de servicii în domeniul învățării și educației adulților, inclusiv a ONG-urilor de profil.	Să crească cu cel puțin 10% anual numărul de adulți care au beneficiat de instruire la una sau altă Programă, activitate.		Sistematic		ONG-uri de profil

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Sporirea accesului populației adulte la servicii de formare a adulților prin informarea populației, prestarea și susținerea serviciilor de formare adulților, astfel încât către 2030 numărul de beneficiari de educație a adulților să crească semnificativ.			Sistematic		- OLSDÎ - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - ONG-uri de profil
Obiectivul specific nr.7.1.4: Consolidarea capacităților OLSDI și altor structuri/ instituții raionale/ municipale în vederea diversificării ofertelor de formare a adulților, pornind de la necesitățile individuale și collective.	- Introducerea funcției de gestionare a învățării și educației adulților, nonformale în statutul Direcțiilor raionale/ municipale de învățământ. - Extinderea oportunităților Centrelor de creație pentru copii și tineret și pentru adulți, oferind activitățile specifice vârstei și nevoilor acestora. - Susținerea și încurajarea adulților pentru crearea diferitor forme de activitate: cluburi pe interese, secții sportive, teatre populare etc. - Încurajarea adulților de a participa în activități ale educației nonformale la locul de muncă în afara orelor de muncă.	- Existența unei funcții în cadrul Direcțiilor raionale/ municipale de învățământ privind educația nonformală a adulților. - Cel puțin 30-40% de Centre de creație la nivel raional/ municipal prestează servicii de educație nonformală și pentru adulți. - Să crească cu cel puțin cu 10-15% numărul de forme specifice de educație a adulților: cluburi pe interese, secții sportive, teatre populare etc.		2024 Permanent	Învățământ pentru adulți	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - ONG-uri - Asociații
Obiectivul general nr.7.2 la OS7: Extinderea și fortificarea procesului de validare a competențelor profesionale dobândite de către adulți pe calea nonformală și informală din perspectiva asigurării intergrării acestora pe piața muncii și reintegrării migranților moldoveni în viața socială și economică a țării.						
Obiectivul specific nr.7.2.1: Extinderea numărului de centre de recunoaștere, validare și	Analiza nevoilor de certificare a competențelor obținute în	Până în anul 2030 vor fi acoperite cu 100% nevoile de certificare a		Sistematic	Învățământ pentru adulți	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Centre de validare a

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
certificare a competențelor obținute în contexte nonformale și informale astfel, încât până în anul 2030 numărul acestora să crească rezonabil, acoperind la 100% necesitățile, în acest sens.	contexte nonformale și informale, dar și a oportunităților instituțiilor de învățământ profesional-tehnic de a oferi aceste servicii. • Crearea Centrelor de recunoaștere, validare și certificare a competențelor obținute în mod nonformal/ informal în raport cu nevoile și zona geografică: nord, centru, sud.	competențelor obținute nonformal și informal în cadrul Centrelor respective. • Vor funcționa cel puțin 20 de Centre de certificare a competențelor obținute nonformal/ informal.				competențelor
Obiectivul specific nr.7.2.2: Dezvoltarea mecanismului de recalificare profesională, în genere, și a cadrelor didactice, în speță, în raport cu schimbările de contexte și de nevoile pieții muncii astfel, încât până în anul 2030 să fie asigurate la 100% condițiile de recalificare profesională în domeniul educației.	• Fundamentarea unui Concept și a unei Strategii de recalificare profesională în condițiile schimbărilor permanente a pieții muncii și a insuficienței în resurse umane, inclusiv în sistemul de învățământ. • Realizarea unui studiu de nevoi și oportunități privind recalificarea cadrelor didactice în contexte formale și nonformale, dar și în raport cu dinamica creșterii – descreșterii numărului de elevi la nivel instituțional. • Organizarea instruirii de recalificare a cadrelor didactice în instituțiile de învățământ cu profil pedagogic prin elaborarea și aplicarea Programelor de studii speciale: planuri de învățământ, curricula,	• Conceția recalificării profesionale în Republica Moldova. • Strategia de recalificare profesională în Republica Moldova. • Studiu realizat. • Raport privind realizarea studiului de nevoi și oportunități cu referire la recalificarea cadrelor didactice în contexte formale și nonformale, dar și în raport cu dinamica creșterii – descreșterii numărului de elevi la nivel instituțional. • Mărirea cel puțin cu 40% anual al numărului de beneficiari în vederea recalificării (din cei care au nevoie). • Instituțiile de învățământ superior cu profil pedagogic dispun de capacități de a		2027 Sistematic	• Învățământ pentru adulți	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • Instituții de învățământ superior

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	metodologii, sistemul de evaluare.	realiza recalificarea cadrelor didactice în domeniile respective.				
Obiectivul specific nr.7.2.3: Dezvoltarea educației informale a tinerilor și a adulților ca factor intenționat sau neintenționat care influențează puternic formarea personalității umane prin formarea la educabili a competențelor de orientare în spațiul informațional actual prin valorificarea specifică a surselor de educație informală. Mass-media, biserică, asociații profesionale, pe interese etc.	- Realizarea unui studiu privind influența educației informale asupra copiilor, elevilor, tinerilor și a adulților. - Introducerea unei discipline opționale sau a unui modul în alte discipline școlare și academice cu privire la formarea de competențe de a se orienta în spațiul informal actual. - Valorificarea valențelor, oportunităților educației informale în formarea personalității elevilor, tinerilor, adulților prin promovarea Programelor educaționale la TV, Radio, presă etc.	- Raportul studiului privind influența educației informale asupra copiilor, elevilor, tinerilor și a adulților. - Curriculum la disciplina respectivă. - Modulele respective în curricula la alte discipline școlare și/ sau academice. - Creșterea numărului de activități, acțiuni, programe educaționale în cadrul informal.		Sistematic	Învățământ informal	- Mass-media - Biserica - Asociații profesionale - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDI - ONG-uri
	Elaborarea <i>Cadrului de referință al educației informale</i> până în anul 2025.	<i>Cadrul de referință al educației informale</i> implementat.		2025		
PROGRAM 8 – OS8						
Obiectivul general nr.8.1 la OS8: Dezvoltarea unui sistem de asigurare a calității în învățământul superior orientat la corespondența programelor de studii, la standarde de calificare prin revizuirea Metodologiei de evaluare externă în cadrul acreditării programelor de studii: licență, masterat, doctorat, în baza principiilor internaționale în raport cu standardele și liniile directoare pentru asigurarea calității în Spațiul European al Învățământului Superior (ESG), dar și prin integrarea funcțiilor de cercetare cu cele educaționale și revizuirea normelor didactice, în acest sens.						
Obiectivul specific nr.8.1.1: Asigurarea sincronă și asincronă a cercetărilor în cadrul universitar în contextul integrării învățământului, cercetării și pieții muncii prin stabilirea mecanismelor de realizare a	Elaborarea și aplicarea unui Proiect național privind sincronizarea activității de instruire și cercetare.	Proiect național privind consolidarea cercetării universitare.		2025	Învățământ superior	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții de învățământ superior

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
conexiunii dintre entitățile respective: proiecte științifice comune, laboratoare științifice comune, parcuri științifico-tehnologice etc.						
Obiectivul specific nr.8.1.2: Eficientizarea sistemului instituțiilor de învățământ superior și cercetare prin consolidarea resurselor, în primul rând, a potențialului uman.	Elaborarea unui Program de consolidare a resurselor de cercetare.	Program de atragere a resurselor în învățământul superior.		Sistematic	Învățământ superior	Instituții de învățământ superior
Obiectivul specific nr.8.1.3: Crearea condițiilor necesare unui proces de cercetare științifică corelat cu standardele actuale regionale și internaționale, prin modernizarea bazei tehnologice.	Identificarea modalităților de corelare a cercetării universitare cu standardele internaționale.	Mecanismul de cercetare.		Sistematic	Învățământ superior	Instituții de învățământ superior
Obiectivul specific nr.8.1.4: Reorganizarea sistemului de Școli doctorale până în anul 2030, accentul fiind pus pe abordarea inter- și trans-disciplinară din perspectiva realizării mai accentuate a misiunii ciclului trei al învățământului superior – studii superioare de doctorat.	Actualizarea conceptului și Statutului Școlilor doctorale.	Regulament revăzut.		2024	Învățământ superior	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții de învățământ superior
Obiectivul general nr.8.2 la OS8: Consolidarea cercetărilor științifice în domeniul psihologiei, sociologiei educației, științelor educației din perspectiva dezvoltării sustenabile a sistemului de învățământ.						
Obiectivul specific nr.8.2.1: Reconceptualizarea managementului cercetărilor în domeniul psihologiei, sociologiei educației, științelor educației prin extinderea și concretizarea funcțiilor Institutului de Științe ale Educației, a universităților cu profil pedagogic orientate la proiecte științifice obținute prin concurs și proiecte științifice realizate la comanda	- Realizarea unui studiu privind starea actuală a cercetărilor în domeniul <i>Sociologiei educației</i>, <i>Psihologiei educației</i> și <i>Științelor educației</i> și a eficienței manageriale a acestui domeniu. - Extinderea oportunităților Institutului de Științe ale Educației din Chișinău și	- Raport privind starea actuală a <i>Sociologiei educației</i>, <i>Psihologiei educației</i> și <i>Științelor educației</i> și a eficienței manageriale a acestui domeniu. - Creșterea cel puțin cu 50% a Proiectelor de cercetări aplicative la comanda MECC pentru instituțiile respective		2022	Politici educaționale	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Institutul de Științe ale Educației - Universități cu profil pedagogic - ANACD

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova ca reflecții a nevoilor din sistem astfel, încât aceste nevoi să fie acoperite cu 50% până în anul 2030.	a universităților cu profil pedagogic de a realiza proiecte științifice aplicative la comanda MECC.	(poate fi prin concurs). • Până în anul 2030 cu cel puțin 50% vor fi acoperite nevoile sistemului de învățământ cu cercetări științifice în cadrul proiectelor instituționale sau proiectelor la comanda MECC.				
Obiectivul specific nr.8.2.2: Promovarea și susținerea cercetărilor științifice aplicative realizate de cadre didactice din învățământul general și profesional secundar/postsecundar ca factor de creștere profesională continuă, dar și ca factor de asigurare a calității educației la nivel instituțional.	- Analiza situației privind realizarea cercetărilor științifice a cadrelor didactice din învățământul general, profesional secundar și postsecundar ca formă de creștere profesională și promovare a inovațiilor și experiențelor proprii. - Gestionarea cercetărilor științifice aplicative a cadrelor didactice din perspectiva actualității temelor de cercetare în raport cu nevoile instituționale, personale, dar și cele de schimbare.	- Raport de analiză a stării cercetărilor științifice aplicative realizate de cadrele didactice. - Tematica cercetărilor științifice pentru gradul unu și superior se aprobă în cadrul Consiliilor profesionale. - V crește cu cel puțin 10% anual numărul de cadre didactice și manageriale care obțin grad didactic unu și superior.		Sistematic	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general - Învățământ profesional secundar/ postsecundar	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ - Instituții de învățământ
	• Cercetarea științifică în cadrul obținerii gradului didactic superior va fi realizată sub îndrumarea unui consultant/ conducător științific cu grad științific sau grad didactic superior.	• Ponderea persoanelor care au obținut grad didactic unu, superior.		Sistematic		
	• Implicarea APL-urilor în recomandarea/ sprijinirea financiară a tinerilor pentru studii profesionale postsecundare și superioare în domeniul	• Volumul de sprijin financiar.		Sistematic		• APL-uri

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	pedagogic, în dependență de nevoile comunității.					
	Realizarea cercetărilor pentru tezele de master și licență, inclusiv în baza unor probleme specifice ale unei instituții educaționale.	Teze de licență și masterat în care se abordează problemele specifice ale universității respective.		Sistematic		Universități
Obiectivul specific nr.8.2.3: Asigurarea metodică a dezvoltării învățământului profesional secundar și postsecundar din perspectiva curriculară și procesuală.	- Fundamentarea necesității creării Centrului metodic pentru învățământ profesional secundar și postsecundar. - Elaborarea Statutului și Regulamentului de funcționare a Centrului metodic pentru învățământ profesional secundar și postsecundar. - Aprobarea și punerea în aplicare a documentelor respective.	Centrul metodic creat și pus în funcție.		2024	Învățământ profesional secundar/ postsecundar	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.8.2.4: Crearea la nivel național a unui For/ Consiliu consultativ de coordonare a tematicilor de cercetare în domeniile Științelor educației, Sociologiei educației, Psihologiei educației ca instrument de diminuare a dublărilor temelor interdisciplinare, dar și ca instrument de identificare a tematicii actuale/ prioritare pentru cercetare care ar asigura științific dezvoltarea sistemului de învățământ, implementarea inovațiilor/ reformelor, experiențelor etc.	- Fundamentarea actualității și necesității creării unui Consiliu Național de Coordonare a tematicilor în domeniul Științelor educației, Sociologiei educației și Psihologiei educației. - Elaborarea și punerea în aplicare a Regulamentului Consiliului Național de Coordonare a tematicilor în domeniul Științelor educației, Sociologiei educației și Psihologiei educației.	- Demers științific argumentativ. - Regulamentul Consiliului Național de Coordonare a tematicilor în domeniul Științelor educației, Sociologiei educației și Psihologiei educației. - Va crește numărul de proiecte științifice actuale și va fi diminuată dublarea temelor de cercetare. - Va crește cu cel puțin 60% acoperarea cu cercetări științifice a domeniului educațional până în anul 2030.		2022	Politici educaționale	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
Obiectivul specific nr.8.2.5: Asigurarea competitivității internaționale a cercetării și învățământului superior prin proiecte comune de cercetare, prin mobilitate și atragere a studenților, doctoranzilor din străinătate.	• Studiul analitic de participare a universităților din Republica Moldova în proiecte științifice internaționale și impactul acestora asupra domeniilor respective. • Motivarea universităților pentru participare activă în proiecte științifice internaționale. • Atragerea studenților, doctoranzilor din alte state pentru studii universitare sau în cadrul diferitro mobilități academice.	• Raport analitic cu privire la participarea universităților din Republica Moldova în proiecte științifice internaționale și impactul acestora asupra domeniilor respective. • Creșterea numărului de universități și a numărului de proiecte internaționale de ecrecetări științifice cu cel puțin 50% până în anul 2030. • Creșterea cu cel puțin 5% anual a numărului de studenți, doctoranzi, veniți la studii universitare în Republica Moldova.		Sistematic	• Învățământ superior	• Instituții de învățământ superior
PROGRAM 9 – OS9						
Obiectivul general nr.9.1 la OS9: Dezvoltarea culturii organizaționale și educaționale prin promovarea unui management participativ și democratic, prin promovarea școlii prietenoase elevului/ studentului/cadrului didactic și educației centrate pe cel ce învață astfel, încât până în anul 2030 cel puțin 60% de instituții de învățământ să corespundă standardelor de calitate.						
Obiectivul specific nr.9.1.1: Consolidarea capacității manageriale a sistemului educațional din perspectiva dezvoltării strategice, realizării politicii educaționale și creșterii performanțelor sectorului <i>Educație</i> .	• Elaborarea și implementarea conceptului de descentralizare în învățământ, de partajare a competențelor și actualizarea responsabilităților manageriale pe verticală și orizontală.	• Concepția managementului educației în R.Moldova, elaborată, aprobată în 2024.		Sistematic	• Politici educaționale	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	• Reconceptualizarea și reactualizarea atribuțiilor/ competențelor pe verticală: Ministerul	• Codul educației actualizat către 2025 (Titlul X Administrarea sistemului de învățământ).		2025		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • Agenții

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Educației, Culturii și Cercetării – Agenții – Direcții raionale/ municipale de învățământ și pe orizontală: conducere – direcție, specialist – specialist; prin abordarea primară a funcțiilor/ competențelor necesare și specifice, cu racordarea optimă a numărului de unități pentru realizarea acestora.	Actualizarea Regulamentelor de funcționare a structurilor manageriale pe verticală și orizontală, către 2027.		2027		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Elaborarea și aplicarea unui concept clar de rețea și sincronizare a activității Ministerului Educației, Culturii și Cercetării cu Agențiile respective, respectând cu strictețe misiunile acestora.	Actualizarea Regulamentelor de organizare și funcționare a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării – Agențiilor – Direcțiilor raionale/ municipale de învățământ, aprobate în 2027.		2027		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Retribuirea funcțiilor manageriale la nivel central, local și instituțional din perspectiva descentralizării și deconcentrării.	Crearea de trei centre manageriale: nord, centru, sud, către 2027.		2027		- Guvern - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - APL-uri
Obiectivul specific nr.9.1.2: Consolidarea capacității manageriale a organelor locale de specialitate în domeniul învățământului din perspectiva monitorizării politicii educaționale și creșterii performanțelor sistemelor educaționale locale.	Reconceptualizarea misiunii, structurii organizaționale, a sistemului de competențe și atribuții ale organelor locale de specialitate în domeniul învățământului.	Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a organului local de specialitate în domeniul învățământului actualizat, aprobat în 2024.		2024	- Politici educaționale/ demersuri transversale - Educație timpurie - Învățământ general	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - APL-uri
	Reactualizarea și revizuirea politicilor de personal în cadrul	Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a organului		2024		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - APL-uri

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	organelor centrale și locale de învățământ din perspectiva următoarelor exigențe: experiență managerială (cel puțin de grad managerial unu sau superior), studii și calificarea respective.	local de specialitate în domeniul învățământului actualizat, aprobat în 2024.				
	• Elaborarea mecanismului de recrutare, motivare și promovare/ avansare în carieră a specialiștilor din organele locale de specialitate în domeniul învățământului.	• Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a organului local de specialitate în domeniul învățământului actualizat, aprobat în 2024.		2024		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - APL-uri
	• Formarea profesională și certificarea specialiștilor din cadrul organelor locale de specialitate în domeniul managementului educației la nivel local.	• 100% specialiști formați, certificați către anul 2025.		2025		• OLSDÎ
Obiectivul specific nr.9.1.3: Reformarea managementului universitar din perspectiva corelației dintre autonomia universitară asumată pentru toate domeniile de activitate, responsabilitate publică, conducerea strategică, gestionarea eficientă și transparentă.	• Consolidarea capacității universităților pe dimensiunea asumării responsabilității publice; conducerii strategice, gestionării eficiente și transparente.	• Regulamentele-cadru în domeniul managementului universitar, actualizate, aprobate către 2026.		2026	• Învățământ superior	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții de învățământ superior
	• Consolidarea capacității și a funcționalității Consiliului de etică și management.	• Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de etică și management actualizat, aprobat către 2026.		2026		• Instituții de învățământ superior
	• Actualizarea atribuțiilor organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior, inclusiv a Consiliului de dezvoltare strategică instituțională.	• Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea organelor de conducere ale instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova,		2026		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții de învățământ superior

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
		ordinul nr.10 din 14.01.15, actualizat, aprobat către 2026.				
	Consolidarea și asigurarea funcționalității sistemelor instituționale de management al calității.	Sisteme interne de management al calității funcționale, către 2023.		2023		Universități
		Formarea responsabililor de management al calității, cel puțin 20% anual (ANACEC).		Anual		ANACEC
	Consolidarea cadrului legislativ și normativ privind gestionarea patrimoniului statului transmis în gestiunea instituțiilor de învățământ superior cu statut de autonomie financiară, în special, la înregistrarea și modificarea capitalului social.	Legea contabilității, Standardele Naționale de Contabilitate, Planul General de Conturi Contabile, actualizate de către MF către 2023.		2023		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Finanțelor
	Revizuirea corectitudinii capitalului social determinat și reflectat în evidența contabilă a universităților și ajustarea valorii acestuia.	Inventarierea totală a patrimoniului, evaluarea/ reevaluarea mijloacelor fixe, cu reflectarea ajustărilor în evidența contabilă, precum și asigurarea înregistrării conforme la organele cadastrale a bunurilor imobile a 100% universități de stat.		2021-2026		- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Universități - ANACEC
	Consolidarea capacității manageriale a universităților (prin introducerea unor mecanisme eficiente de leadership, asigurarea coerenței dintre conducerea strategică și	Formarea a 100% cadre de conducere din universitățile de stat, în cadrul Centrului de Asistență în Implementarea Reformelor în Educație, cu implicarea		2021-2026		- Guvern - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Instituții de învățământ superior

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	cea metodică, continuitate și consistență a actului decizional la nivel universitar; înzestrarea managementului universităților cu instrumente și metode pentru culegere, prelucrare și sinteză rapidă a informațiilor, analiză/ evaluare, sistematizare, decizie, îmbunătățire a activității în organizație, dezvoltare competitivă).	formatorilor internaționali, din perspectiva managementului universitar de performanță, către 2026.				
Obiectivul specific nr.9.1.4: Reformarea managementului învățământului general, profesional secundar/ postsecundar din perspectiva corelației dintre responsabilitatea publică demonstrată, conducerea strategică, gestionarea eficientă și transparentă.	• Îmbunătățirea managementului educațional la nivel instituțional prin implementarea politicilor educaționale coerente, holistice; prin crearea mecanismelor eficiente de participare a cadrelor didactice, elevilor, studenților, părinților în luarea deciziilor în domeniul educației.	• Concepția managementului educației în Republica Moldova, elaborată, aprobată în 2023. • Formarea a 10% anual cadre de conducere în domeniul managementului educațional de performanță, către 2030.		2023	• Învățământ general • Învățământ profesional secundar/ postsecundar	• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
				Anual		• Centre de formare continue
	• Îmbunătățirea culturii organizaționale prin păstrarea și dezvoltarea tradițiilor, experiențelor; prin crearea și dezvoltarea mediilor securizante și mediilor educaționale favorabile pentru dezvoltarea celor ce învață, valorificând, în așa fel, principiul școlii prietenoase elevului.	• Planuri de dezvoltare strategică a instituțiilor (Compartimentul <i>Cultură organizațională</i>), actualizate conform prevederilor Strategiei Educația 2030, către 2022.		2022		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • OLSDÎ • Instituții de învățământ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Consolidarea capacității structurilor instituționale în domeniul managementului calității.	Sisteme instituționale de management al calității, funcționale către 2023.		2023		Instituții de învățământ
		Formarea responsabililor de management al calității, cel puțin 20% anual (ANACEC).		Anual		ANACEC
	Consolidarea colaborării intra- și intersectoriale, asigurarea eficienței comunicării dintre structurile manageriale naționale, locale, instituționale pe verticală și orizontală.	Concepția managementului educației în Republica Moldova, elaborată, aprobată în 2023.		2023		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.9.1.5: Actualizarea modelului de management al reformelor în educație, al mecanismului de monitorizare/realizare/ evaluare din perspectiva descentralizării, autonomiei asumate și a responsabilității demonstrate a tuturor structurilor și factorilor.	Crearea Centrului de Asistență în Implementarea Reformelor în Educație în contextul oferirii serviciilor de expertiză/ asistență metodologică/ consultanță factorilor de decizie din cadrul APL/ instituțiilor de formare profesională inițială și continuă, inclusiv servicii de formare a cadrelor de conducere de la toate nivelele sistemului, în vederea implementării adecvate, efective a reformei în educație.	Centrul de Asistență în Implementarea Reformelor în Educație, înființat/ funcțional către 2023 (în baza extinderii Institutului și Științe ale Educației și a Centrelor din universitățile cu profil pedagogic).		2023	Politici educaționale	- Guvernul - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	Instituirea mecanismului de diagnosticare continuă a funcționalității sistemului, asigurare a disponibilității datelor, realizare a conexiunii inverse și evaluare a	Centrul de Asistență în Implementarea Reformelor în Educație, departamentul Managementul Reformelor în educație,		2023		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	impactului Strategiei Educația 2030.	înființat/ funcțional către 2023.				
	• Conectarea tuturor proceselor manageriale la sistemul de indicatori de performanță din Strategia Educația 2030.	• Cadrul normativ actualizat către 2022, în contextul indicatorilor de performanță din Strategia Educația 2030.		2022		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
	• Actualizarea mecanismului de realizare a feed-back-ului privind calitatea educației per sistem educațional, per nivel al sistemului educational, per instituție de învățământ.	• Direcția Monitorizare și Evaluare în cadrul ANACEC, funcțională către 2022.		2022		• Ministerul Educației, Culturii și Cercetării • ANACEC
	• Realizarea anuală a analizei și estimării indicatorilor de randament economic, performanță și impact în Sistemul Național de Educație și asigurarea transparenței datelor.	• ANACEC (Direcția Monitorizare și Evaluare), funcțională către 2022.		2022		• ANACEC • Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul general nr.9.2 la OS9: Sincronizarea rețelei instituțiilor de învățământul preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional-tehnc secundar și postsecundar și superior în raport cu numărul de copii/ elevi/ studenți; potențialul uman, financiar, tehnologic, logistic etc. de a asigura calitatea educației și ofertele pieții muncii (pentru învățământul profesional secundar/ postsecundar și cel superior).						
Obiectivul specific nr.9.2.1: Dezvoltarea rețelei instituțiilor de educație timpurie ca până în anul 2030 toți copii de la vârsta de 1 an și până la 7 ani să aibă acces la educație timpurie.	• Planificarea dezvoltării rețelei instituțiilor și extinderii accesului la educația timpurie la nivel de raion/ municipiu.	• Planul de dezvoltare a rețelei instituțiilor de educație timpurie.		Sistematic	• Educație timpurie	• OLSDÎ
Obiectivul specific nr.9.2.2: Optimizarea rețelei instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și, în primul rând, liceal în raport cu starea demografică la nivel local, cu capacitățile instituționale de a asigura calitatea educației, dar și cu	• Planificarea dezvoltării (optimizării) rețelei instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal la nivel de raion/ municipiu. • Restructurarea până în anul 2027 a	• Planul de dezvoltare a rețelei instituțiilor de învățământ general. • Numărul de licee restructurate.		Sistematic 2027	• Învțământ general	• OLSDÎ • Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
misiunea instituțiilor respective, astfel încât până în anul 2030 să funcționeze un număr rezonabil de instituții respective de învățământ.	învățământului liceal din perspectiva diversificării profilurilor de formare și orientării mai accentuate spre unul sau altul domeniu profesional (modificarea misiunii).					
Obiectivul specific nr.9.2.3: Reorganizarea rețelei instituțiilor de învățământ superior în raport cu normele și criteriile internaționale (numărul de instituții la un milion de locuitori, numărul de studenți în instituție), în raport cu numărul actual și real al studenților în instituția respectivă, în raport cu necesitățile pieții muncii, în raport cu capacitățile instituționale umane, economice, infrastructurale etc. prin fuziune, integrare, reorganizare etc. astfel, încât până în anul 2030 numărul de instituții de învățământ superior să corespundă cerințelor actuale și contextului național.	- Elaborarea și aplicarea până în anul 2025 a Legii consorțiilor universitare. - Elaborarea unui concept și metodologii de reorganizare a rețelei instituțiilor de învățământ superior până în anul 2030.	- Legea consorțiilor universitare. - Concept și metodologia de reorganizare a rețelei instituțiilor de învățământ superior. - Reorganizarea rețelei de instituții de învățământ superior până în anul 2030.		2025 2030	Învățământ profesional secundar/ postsecundar	- Guvernul - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Ministerul Economiei și Infrastructurii - Ministerul Finanțelor
Obiectivul specific nr.9.2.4: Consolidarea universităților regionale prin cooperare cu Administrațiile publice locale, dar și cu alte universități pe dimensiunea cercetării, Școlilor doctorat etc.	- Elaborarea unui Plan de consolidare/ reorganizare a universităților regionale. - Aplicarea Planului	Planul de consolidare/ reorganizare a universităților regionale.		2030	Învățământ profesional secundar/ postsecundar	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul general nr.9.3 la OS9: Crearea condițiilor de modernizare a infrastructurii și bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ la nivel de sistem ca factor de asigurare a funcționalității eficiente a acestora.						
Obiectivul specific nr.9.3.1: Adaptarea infrastructurii școlare la micșorarea numărului de elevi prin intervenții și raționalizări, nu doar prin comasarea instituțiilor de învățământ.	- Realizarea unui studiu privind starea infrastructurii învățământului la nivel de sistem. - Proiectarea și adaptarea	Date ale studiului.		Sistematic	- Educație timpurie - Învățământ general	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - APL-uri - OLSDÎ

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Infrastructurii din educație la noile condiții.					
Obiectivul specific nr.9.3.2: Stabilirea în noile condiții și abordări ale educației normelor de calitate pentru infrastructură în sistemul de învățământ, precum și reactualizarea normativelor funcționale, sanitaro-igienice și de securitate astfel, încât până în anul 2030 cel puțin 50% de clădiri să fie renovate, să fie construite clădiri pentru învățământul general în zonele unde ale lipsesc, să fie lichidate toate viceele (WC)/toaletele care se află în afara clădirilor.	- Reactualizarea normelor de calitate pentru infrastructură în sistemul de învățământ. - Proiectarea implementării noilor norme	- Normele de calitate pentru infrastructura din sistemul de învățământ. - Proiectul național de modernizare a infrastructurii sistemului de învățământ.		2028	Politici educaționale	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Obiectivul specific nr.9.3.3: Asigurarea la 100% cu transport școlar a elevilor care frecventează școlile de circumscripție din alte localități și îmbunătățirea infrastructurii de acces, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități.	- Analiza situației privind asigurarea cu transport a elevilor. - Planificarea numărului de unități de transport la nivel raional/ municipal.	- Date analitice. - Numărul de unități de transport planificate la nivel de raion/ municipiu.		2025	Învățământ general	- Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - OLSDÎ
Obiectivul general nr.9.4 la OS9: Reactualizarea sistemului de finanțare a educației astfel, încât până în anul 2030 volumul de alocare a fondurilor per elev/ student să se mărească cu cel puțin 100%, ținând cont și de nivelul de inflație.						
Obiectivul specific nr.9.4.1: Dezvoltarea mecanismelor de finanțare a învățământului la toate nivelurile în raport cu: prioritățile educaționale, nevoile reale ale instituțiilor de învățământ, factorii ce asigură calitatea educației, autonomia instituțională, numărul de elevi/ studenți, cost per elev/ student, identificarea surselor alternative de finanțare astfel, încât până în anul 2030 finanțarea învățământului să fie în relația	- Proiectarea și implementarea mecanismului de finanțare a instituțiilor de învățământ preșcolar - Proiectarea și implementarea mecanismului de finanțare a instituțiilor de educație extrașcolară - Proiectarea și implementarea mecanismului de finanțare a educației	- Mecanismul de finanțare a instituțiilor de învățământ preșcolar elaborat, aprobat și implementat - Mecanismului de finanțare a instituțiilor de educație extrașcolară elaborat, aprobat și implementat - Mecanismul de finanțare a educației incluzive elaborat, aprobat și implementat		2022	Politici educaționale	

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
proporțională cu calitatea și perspectivele educaționale.	- incluzive - Elaborarea și promovarea Studiului asupra surselor alternative de finanțare a educației în Republica Moldova.	Studiul asupra surselor alternative de finanțare a educației în Republica Moldova elaborat și promovat				
	- Implementarea formulei de finanțare în baza nevoilor elevilor și școlilor. Revizuirea periodică a formulei de finanțare per elev, ca să asigure echitatea, prin oferirea unui sprijin mai mare școlilor în care învață elevii din medii defavorizate. - Eficientizarea managementului financiar în instituții prin asigurarea transparenței cheltuielilor și a diversificării resurselor de bugetare. - Instituirea unui mecanism electronic de transparență bugetară, prin care angajații instituției să cunoască situația și să se implice, în mod avizat, la gestionarea bugetului.	Creșterea finanțării per elev/ student anual și cu 100% până în anul 2030.		2030		
Obiectivul specific nr.9.4.2: Crearea unui Fond Național de finanțare complementară a educației, axat pe diversitatea surselor alternative, inclusiv prin sponsorizarea de către agenți economici, inclusiv particulari.	- Formarea grupului de experți în scopul elaborării conceptului Fondului Național de finanțare complementară a educației - Elaborarea Regulamentului Fondului Național de finanțare complementară a educației.	- Grupul de experți în scopul elaborării conceptului Fondului Național de finanțare complementară a educației constituit - Regulamentul Fondului Național de finanțare complementară a educației elaborat		2023	Politici educaționale	

Obiectivele specifice	Acțiuni pe termen scurt și mediu	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare	Termeni de realizare	Nuveluri și domenii de aplicare	Instituții responsabile
	Aprobarea Regulamentului Fondului Național de finanțare complementară a educației prin Hotărâre de Guvern.	- Regulamentul Fondului Național de finanțare complementară a educației aprobat - Fondul Național de finanțare complementară a educației creat				
	Intensificarea parteneriatelor public-privat, public-asociativ pentru sporirea investițiilor în domeniul adaptării educației nonformale și formale la necesitățile educabililor și a contextelor comunitare specifice.	Numărul de proiecte în cadrul parteneriatelor publice private.		Sistematic		

